

IVÖSJÖN

UNDER DEN SENASTE 100-ÅRS PERIODEN

AV

BRODDE ALMER

**LIMNOLOGISKA INSTITUTIONEN
UPPSALA DECEMBER 1971**

B. Almer

IVÖSJÖN UNDER DEN SENASTE 100-ÅRSPERIODEN

av

Brodde Almer

Uppsala 1971

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
FÖRORD	1
INLEDNING	2 - 3
METODIK	4 - 5
KARTA ÖVER SKRÄBEÅNS NEDERBÖRDSOMRÅDE	6
ANALYS DATA FRÅN SKRÄBEÅNS NEDERBÖRDSOMRÅDE (YTVATTENPROV)	7 - 8
1. Totalfosfor	
2. Färg och specifik ledningsförmåga	
3. Syrgasmättnad i ytvattnet	
IVÖSJÖNS NATURLIGA FOSFORTILLFÖRSEL	8 - 10
FOSFORBELASTNINGEN PÅ IVÖSJÖN FRÅN POTATISINDUSTRIER OCH MEJERIER	10 - 12
1. Stärkelseindustrin	
2. Brännerierna	
3. Mejerierna	
FOSFORBELASTNINGEN FRÅN TÄTORTER OCH SPRIDD BEBYGGELSE	12 - 14
FOSFORFÖRLUSTEN	14
1. Östersjön via Skräbeån	
2. Fiske	
SIKTDJUP, PRODUKTION OCH FYTOPLANKTON I IVÖSJÖN 1969	14 - 15
1. Siktdjup	
2. Siktdjup, biomassa och algproduktion	
3. Fytoplanktons mängd och sammansättning	
TEMPERATUR- OCH SYRGASDATA FRÅN IVÖSJÖNS DJUPBÄCKEN	15 - 17
1. Temperatur	
2. Syrgas och syrgasmättnad	
FÖRÄNDRINGAR I IVÖSJÖNS HYPOLIMNIONSYRE SEDAN 1926	17 - 18
FISKFÖREKOMST I IVÖSJÖNS STORA DJUPBÄCKEN HÖSTEN 1969	18
RELIKTA KRÄFTDJUR I IVÖSJÖNS STORA DJUPBÄCKEN HÖSTEN 1969	19
DISKUSSION OCH FRAMTIDSUTSIKTER	19 - 23
1. Fosforbelastningen och närsalterna i Ivösjön	
2. Siktdjup, alger och produktion	
3. Fosforbelastningen och förändringar i djupområdenas syre- förhållanden	
4. Framtidsutsikter	
SAMMANFATTNING	24 - 25
SUMMARY	26 - 27
LITTERATURFÖRTECKNING	28
TABELLER	Tab 1 - 22
FIGURBILAGOR	Fig 1 - 25

FÖRORD

Jag vill tacka följande personer och myndigheter, vilka hjälpt mig att färdigställa föreliggande 3-betygsuppsats i ämnet limnologi:

Professor Wilhelm Rodhe, FL Ingemar Ahlgren och FL Rolf Arnemo för kritisk granskning av manuskriptet. Ingemar Ahlgren har dessutom varit min handledare och givit många goda råd.

Lab ing Sigvard Åhrberg och FK Lars Ramberg för hjälp med vattenrespektive planktonanalyser. Ritare Björn Andersson för figurteckningarna. Slutligen mina föräldrar, Uppsala Universitet och Skräbeåns Vattendragskommitté för ekonomiskt stöd.

INLEDNING

Ivösjön är belägen inom ett kuperat område i nordöstra Skåne och är landskapets största ($54,2 \text{ km}^2$) och djupaste insjö. Ett maximalt djup på 50 m (Persson 1932) i närheten av stn 23 (fig 1) lyckades ej återfinnas. Medeldjupet uppgår till 11,3 m (Persson 1932), totalvolymen till 612 miljoner m^3 och teoretiskt utbyts hela vattenmassan vartannat år. Sjön utgör den nedersta vattensamlingen i Skräbeåns nederbördsområde ($1\ 034 \text{ km}^2$), inom vilket ca 30 000 personer är bosatta, varav ca $2/3$ i tätorterna (SIB 1970). Områdets morfologi har tidigare studerats och de större sjöarna djupmätts (Persson 1932).

För 100 år sedan (1872) fastställdes ett sänkningsförslag och 1874 var sänkningsföretaget genomfört och Ivösjön hade blivit ca $1,7 \text{ m}$ grundare. Detta första mycket allvarliga ingrepp följdes snart av nya rubbningar i sjöns naturliga åldringsprocess.

År 1876 uppfördes den första stärkelsefabriken i Hemmingsmåla (fig 6) av bygdemålaren Måns Jönsson (känd som Olle Montanus i Strindbergs "Röda rummet") och hans bröder. Fabriken kom till efter industrispionage vid Reppe stärkelsefabrik i Småland (Villgrund et al. 1951). Den lönande verksamheten spred sig snabbt och när de oxdrivna stärkelsefabrikerna ersattes med ångdrift mångdubblades tillverkningen av stärkelsemjöl. Industrin var fram till 1960-talet en svår vattenförorenare, då fabrikerna helt saknade effektiva reningsanordningar. I dag har stärkelseproduktionen inom nederbördsområdet koncentrerats till en enda fabrik och avloppsproblemen är i det närmaste helt lösta.

På 1930-talet tillkommer utöver stärkelseindustrins avfall även föroreningen från vattentoäletterna, vilka med åren tillsammans med de moderna fosfatrika tvättmedlen successivt ökat gödningen av Ivösjön. Från och med hösten 1970 har emellertid belastningstrenden ändrats på ett drastiskt sätt genom Olofströms nya reningsverk med en beräknad fosforreduktion på 90 % (fig 5).

Föreliggande arbete är ämnat som ett försök att redogöra för hur Ivösjön reagerat på den allt sedan 1880-talet successivt ökade föroreningsbelastningen. För att påvisa förändringar i sjöns status har i första hand syrgasförhållandena studerats. Tidigare syrgasserier finns redovisade från sjöns stora djupbäcken för bl a åren 1926 (Alsterberg 1935), 1955 (Holmquist 1959) och 1966 (SNV 1969).

Då fosforn är av speciell betydelse, eftersom det i insjöar ofta uppträder

som det begränsade ämnet för algproduktionen, har halten av totalfosfor valts för att belysa Ivösjöns föroreningsbelastning. Totalfosforhalten i Ivösjöns ytvatten har tidigare redovisats för undersökningar år 1966 (Ahl 1966, SNV 1969) samt för åren 1969 och 1970 (SIB 1969-70).

METODIK

Fältarbetet utfördes vid olika tillfällen från maj 1969 till januari 1971. Vid vattenprovtagningen har en Ruttnerhämtare med inbyggd termometer använts. Vattenprov har dels tagits vid ytan, dels vad gäller syrgas- och temperaturförhållanden i vertikalserier på olika djup. Provtagningsstationerna i Ivösjöns stora djupbäcken (se fig 1) var under provtagningstiden markerade med röda bojar, och på så sätt kunde serierna tas på samma ställe varje gång.

Prover för analys av fosfor och kväve har fixerats med $HgCl_2$ direkt vid provtagningsplatsen.

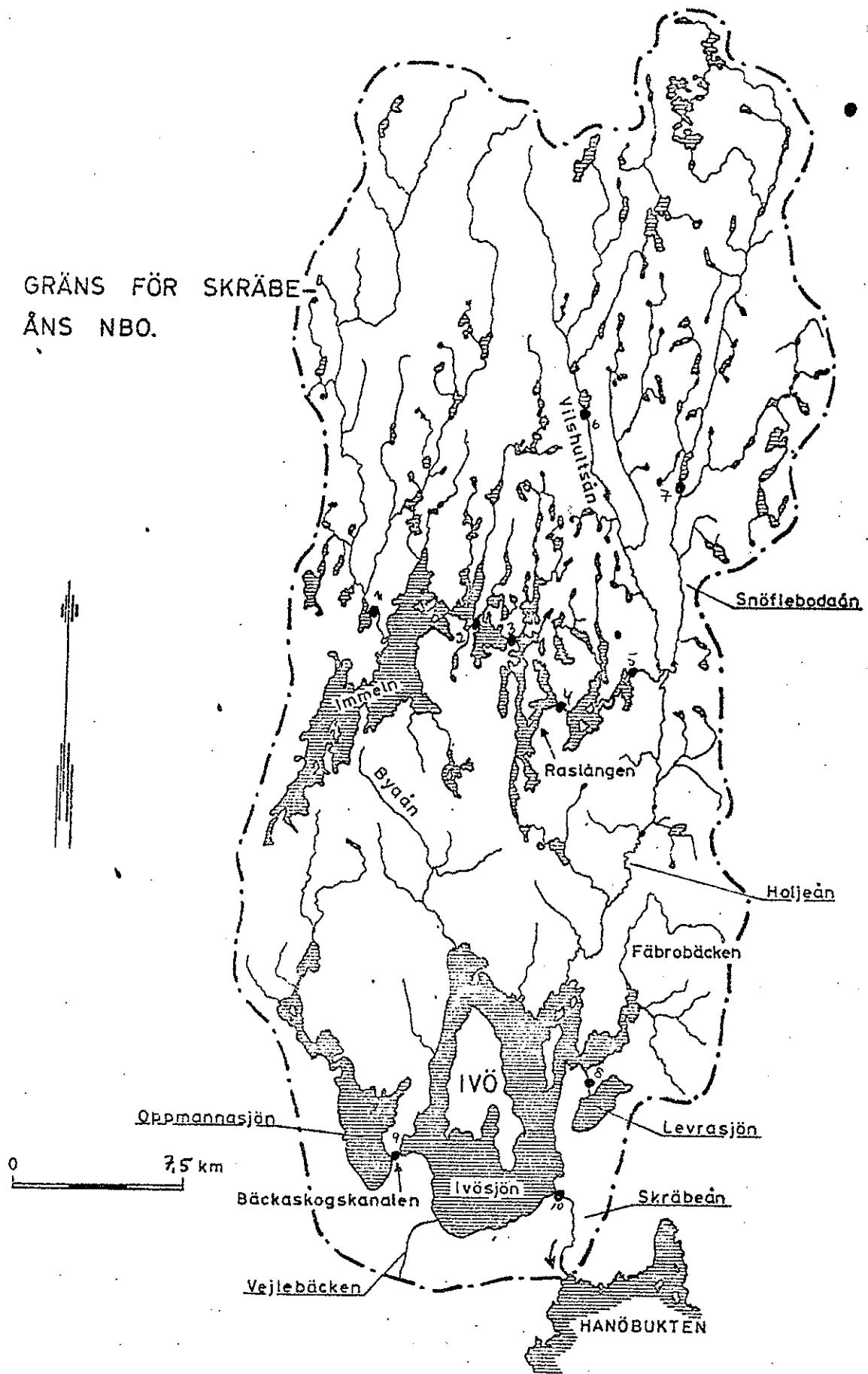
Vid sju tillfällen 1969 bestämdes algproduktionen i Ivösjön genom den s k syrgasmetoden (beskriven bl a av Vollenweider 1969). Samtidigt togs blandprov på växtplankton med lika delar från $\frac{1}{2}$, 5, 10 och 15 m djup, vilka fixerades med jod-jodkalium. Siktdjupet mättes med hjälp av en secchi-skiva (25 cm diameter) och vattenkikare. Under slutet av september, nästan hela oktober samt några dagar i november 1969 skedde provfiske i Ivösjöns stora djupbäcken (på samma plats togs temperatur- och syrgasserier). Vid fisket användes två nät av spunnen nylon, 32 v/a och 27 m långa samt under viss tid ett 7 m djupt bomullsnät, 30 v/a och ca 40 m långt. Näten sattes på botten och vittjades varannan dag (i ett fall efter tre dagar).

I samband med provfisket fångades också relika kräftdjur med hjälp av en s k mysishåv(-trål) konstruerad av M Fürst, sötvattenslab, Drottningholm. För att utreda stärkelseindustrins tidigare fosforbelastning på Ivösjön togs blandprov på fruktvatten (utgående ledning) vid Gränums stärkelsefabrik under tiden den 20-24.10.1969 och blandprov på tvättvatten (efter sedimentering) vid Villands stärkelsefabrik den 22-26.10.1969. Även stärkelsemjöl (torkat) insamlades från båda fabrikerna. För att beräkna föroreningsmängderna vid ovanstående fabriker har rivmästarnas uppgifter om vatten- och råvaraåtgång använts. I de fall vattdragen saknat vattenföringsstationer med avbördningstabeller har vattenföringsmätningar (uppskattningar) utförts med hjälp av den s k flottörmetoden. Som flottör användes en i det närmaste vattenfyld plastflaska och vid mätningarna utvaldes särskilt jämna sektioner i vattdragens.

Analys

Syrgasbestämningen har skett enligt en modifierad Winklermetod (stencil Limnologiska inst Uppsala) samt syrgasmättnaden uträknats enligt Montgomery et al. 1964. Alla övriga vattenanalyser (inklusive proverna från stärkelsefabrikerna) har utförts av lab ing Sigvard Åhrberg, NLU, Uppsala. Vid ett tillfälle har tre fiskprover analyserats betr totalforsforhalten vid Lantbrukskemiska kontrollstationen i Kristianstad. Planktonanalyserna har utförts av fil kand Lars Ramberg Limnologiska inst Uppsala, varvid de olika arternas volymer (vikt) beräknats på basis av data från sjön Erken (Nauwerck 1963).

— GRÄNS FÖR SKRÄBE
ÅNS NBO.

KARTA ÖVER SKRÄBEÅNS NEDERBÖRDSOMRÅDE

ANALYS DATA FRÅN SKRÄBEÅNS NEDERBÖRDSOMRÅDE (YTVATTENPROV)

Basmaterialet för fig 2-4 återfinns i tabellerna 1 och 2. Antalet vattenprov tagna i Ivösjöns tillflöden är få och bara stn 1, 2, 3, 4 och 8 ger en god bild av variationerna under året.

Totalfosfor

Resultaten i fig 2 ger klart besked om att fosfor anrikas i Ivösjön (främst genom fastläggning i sedimenten). Fosforhalterna vid stn 4 i Holjeån (mycket påverkad av tätorterna, se fig 5) är höga och ojämna i jämförelse med t ex stn 22 i södra delen av Ivösjön. Halterna vid stn 22 är lika jämna och låga som vid stn 1, vilken i det närmaste är helt opåverkad av människan. Stn 8, vid utloppet ur Ivösjön, har något förhöjda värden i jämförelse med stn 22, vilket bl a beror på avloppsutsläpp från Gualövs samhälle (se fig 5). Det mycket höga värdet (4 260 µg) vid stn 7 beror på att bäcken tjänar som recipient för Vyllands stärkelsefabrik (provet taget under kampanjtid). Stn 6 och 9 har höga värden under Oppmannasjöns och Levrasjöns cirkulationsperioder och låga under stagnationstid. Stn 5 och 10 är påverkade av jordbruk och spridd bebyggelse. Observera de mycket låga vattenföringarna under 1969 (tab 1).

Färg och specifik ledningsförmåga

I motsats till ledningsförmågan uppvisar färgen de lägsta värdena i södra delen av sjön (fig 3). Särskilt det humusfärgade vattnet från Vilshultsån och Snöflebodaån (stn 2 och 3) påverkar Ivösjön i norr (stn 11). Då sjön fungerar som ett klarningsbäcken är färgen ute på frivattnet betydligt reducerad, vilket ökar sikt djupet.

Ivösjön mottager det saltrikaste vattnet från Levrasjön (stn 9) och den natureutrofa Oppmannasjön (stn 6). I södra och mellersta delen av sjön är ledningsförmågan som störst, medan i området utanför Holjeån (stn 11 och 12) förekommer lägre halter. Trots salttillskotten från jordbruk och samhällen är ledningsförmågan relativt låg i ån.

Syrgasmättnaden i ytvattnet

Syrgasförhållandena är normala med undantag för stn 7 och 10 och i viss mån även stn 4 och 5, vilka påverkas av avloppsvatten (fig 4). Vid stn 4 var, trots den ogynnsamma kombinationen av ringa vattenföring och stor avloppsvattenbelastning, syrgasmättnaden i stort sett

tillfredställande även under natten (tab 1). Under kampanjtid vid Vil-lands stärkelsefabrik uppmättes vid ett tillfälle en syrgasmättnad på endast 4% (stn 7). Det högsta mättnadsvärdet återfinns vid stn 9, vilket sannolikt beror på kiselalgblooming i Levrasjön.

IVÖSJÖNS NATURLIGA FOSFORTILLFÖRSEL

De i det följande gjorda beräkningarna avser transporten under år med normal vattenföring (jämför tab 3), varvid även fosfortillskottet från jordbruksmedräknats.

Holjeån uppströms Vilshultsåns, nederbördsområde 357 km²

Stn 1 (fig 2) avvattnar ett område, vilket nästan uteslutande består av skogsmark. Inom området finns flera stora sjöar bl a Immeln (24 km^2) och Raslängen ($4,9 \text{ km}^2$). Raslängen (strax uppströms stn 1) är helt opåverkad, då det gäller direkta föroreningar från människan. En viss indirekt påverkan är möjlig, eftersom den uppströms liggande Immeln utgör recipient för Lönsboda samhälle (fig 5). Totalfosforhalterna vid stn 1 är mycket låga och jämma (tab 1) och den årliga fosfortransporten från hela området (357 km^2) har beräknats till 1,1 ton/år (tab 4). (Provtagningsstationen skulle egentligen ha förlagts till sjön Halens utlopp, men denna plats störs (har störts) av föroreningar från bebyggelsen vid Olofström).

Vilshultsåns, nederbördsområde 135 km²

Vilshultsåns förorenas i sitt nedre lopp av kommunalt avloppsvatten från Vilshults samhälle (fig 5), varför provtagningsstationen placeras längre uppströms. Området som stn 2 (fig 2) avbördar, består nästan uteslutande av skogs- och myrmark med en gles bebyggelse. Stn 2 har bedömts vara representativ för hela Vilshultsåns nederbördsområde och fosfortransporten har beräknats till 0,6 ton/år (tab 4). För att undvika störande dygnsvariationer i fosfortransporten har provtagningsstationen placerats nedanför Möllesjön.

Snöflebodaån, nederbördsområde 147 km²

Ån förorenas i sitt nedre lopp av Kyrkhults samhälle (fig 5). Stn 3 har placerats ovanför denna störning vid Slagesnässjöns utflöde (fig 2). Nederbördsområdet har samma karaktär som Vilshultsåns men fosforhalterna är något förhöjda i jämförelse med stn 2. Detta beror med all sannolikhet på att Slagesnässjön fram till 1963 utgjorde recipient för

stärkelseindustri. För hela åns nederbördsområde har fosfortransporten beräknats till 0,8 ton/år (tab 4).

Holjeån, sträckan Olofströms - Ivösjön, nederbördsområde 67 km²

Ån förorenas nedströms Olofström av köpingens nya reningsverk samt från Näsums reningsverk (fig 5). Dessutom tillkommer avloppsvattnet från byar och spridd bebyggelse. Största delen av området består av skogsmark och ca 25% utgörs av åker och betesmark. Den naturliga transporten av fosfor från området har beräknats till 0,35 ton/år (tab 4).

Holjeån totalt, nederbördsområde 706 km²

Den totala fosfortransporten från åsystemet blir enligt ovanstående 2,85 ton/år, vilket innebär 4 kg P/km².år.

Bäckaskogskanalen, nederbördsområde 91 km²

Kanalen (stn 6) avbördar Oppmannasjön ($14,5 \text{ km}^2$) med omgivande tillrinningsområde. Området runt sjön är mestadels uppodlat med undantag för norra delen. Sjön måste betraktas som naturligt eutrof, dock har den norra åvsnörpta delen påtagligt påverkats av de kommunala utsläppen från Arkelstorps och Immelns samhällen (fig 5). Då sjön är grund (max djup 12,5 m) uppträder sannolikt ingen varaktig stagnation under sommaren. Fosfortransporten till Ivösjön har beräknats till 0,55 ton/år (tab 4).

Levrabäcken, nederbördsområde ca 15 km²

Bäcken (stn 9) avbördar ett område med ca 3 km^2 sjö (Levrasjön), 4 km^2 skog och 8 km^2 ängs- och åkermark. Fram till 1962 belastades sjön med avloppsvatten från en stärkelsefabrik och idag tjänstgör sjön som recipient för avloppsvatten från ca 50 hushåll (Råby reningsverk se fig 5). Levrasjön är relativt djup (max 18,5 m) och stagnerar varje sommar. Den 26.8.1969 hade sjön syrgasfritt vatten från 12-metersnivån till botten. Fosfortransporten till Ivösjön har beräknats till 0,15 ton/år (tab 4).

Övrigt runt Ivösjön, nederbördsområde 154 km²

Både Byaån (stn 5) och Fäbrobäcken (stn 10) tjänstgör som recipenter för relativt stora mängder avloppsvatten från bostäder. Den naturliga belastningen har därför ej kunnat uträknas med ledning av analysresultaten. De extremt låga vattenföringarna är också förvillande (tab 1). Vejlebäcken (stn 7) är tidvis extremt belastad med avloppsvatten från

Villands stärkelsefabrik, varför den naturliga belastningen ej heller här gått att beräkna. I stället har fosfortillförseln från området (154 km^2) beräknats i sin helhet. Ca 40 km^2 har uppskattats som gödslad åker. Fosfortransporten till Ivösjön från området har beräknats till 0,9 ton/år (tab 4).

Nederbördens på Ivösjöns yta, $54,2 \text{ km}^2$

Ivösjöns vattenyta beräknas tillföras ca 10 kg vattenlöslig fosfor/ $\text{km}^2\cdot\text{år}$ genom nederbördens (jämför Tamm 1958). Tillförseln till hela sjöytan blir då 0,55 (0,54) ton P/år.

Total beräknad naturlig fosfortillförsel till Ivösjön, nederbördsområde $1\ 020 \text{ km}^2$

Transporten från nederbördsområdet blir enligt ovanstående:

Holjeån	2,85 ton/år
Bäckaskogskanalen	0,55 "-
Levrabäcken	0,15 "-
Övrigt runt Ivösjön	0,90 "-
Nederbördens på Ivösjöns yta	<u>0,55 "</u>

Totalt 5,0 ton/år eller 0,92 kg/ha sjöyta och år

FOSFORBELASTNINGEN FRÅN POTATISINDUSTRIER OCH MEJERIER

Ivösjön har sedan lång tid varit påverkad av industriella föroreningar från stärkelsefabriker, brännerier (fig 6) samt mejerier.

Stärkelseindustrin

Från stärkelsefabrikerna var föroreningsmängderna tidigare högst betydande, då effektiva reningsanordningar saknades:

År (fabrik)	Typ av förorening	Föroreningens P-innehåll per ton be- arbetad potatis	Potatisåtgång för produktion av 1 ton mjöl
1930-talet	fruktvatten	ca 0,64 kg ¹⁾	7 ton ³⁾
omkr 1940	"-	ber 0,58 "-	6,5 "-
1945-1960	"-	ber 0,52 "-	6 "-
1969 (Gränum)	"-	ca 0,35 "- ²⁾	5 "-
1969 (Villand)	tvättvatten	ca 0,005"- ²⁾	

1) Omräknat efter Vallin 1941. 2) Se metodik. 3) Uppgifterna om potatisåtgången (fram till 1960) vid mjölframställningen är ej exakta utan bara erfarenhetsmässigt uppskattade (W Nordin, SSF pers medd.)

Även stärkelsemjölet har analyserats och innehöll ca 5 kg P/ton mjöl (endast två prov). Som framgår av ovanstående har fosforförlusterna nedbringats genom att fabrikerna moderniseras och därmed har potatisens innehåll av den fosforrika stärkelsen bättre kunnat utvinnas.

I tab 5 redovisas den beräknade fosforbelastningen från de gamla stärkelsefabrikerna, vilka direkt eller via Holjeån använde Ivösjön som avloppsrecipient. Fosfortillskottet från tvättvattnet har emellertid ej medräknats, då vissa fabriker hade reningsanordningar (avsättningsbassänger) där en del av den totala föroreningen stannade kvar (avsättningsbassängernas fosforreducerande effekt har antagits endast motsvara tillskottet av fosfor från tvättvattnet).

Dessutom har bara halva den beräknade fosfortillförseln noterats för fabrikerna i Farabol, Rönås, Väghult, Biskopsmåla och Hemmingsmåla, då dessa först via andra sjöar belastade Ivösjön (fig 6). De indirekta föroreningarna från fabrikerna vid Levrasjön och Oppmannasjön har helt uteslutits. Jämshög KC, Vånga och Bromölla har ej medräknats då dessa fabriker enligt uppgift pumpade ut fruktvattnet på närbelägna åkrar. Bäckaskogsfabriken har ej heller medtagits då avloppsvattnet släpptes i den igenväxta Vejlasjön, varför endast en ringa del av fosforn bör ha påverkat Ivösjön.

I fig 21 åskådliggörs stärkelseindustrins beräknade fosforbelastning på Ivösjön från 1880-talet fram till 1975 (femårsmedeltal). Från och med i år (1971) planeras allt tvättvattnen (fosforbelastning på Ivösjön ca 0,2 ton/år) från Villandsfabriken att utsprutas på fälten söder om fabriken och därmed är stärkelseindustrins föroreningsproblem helt lösta inom nederbördsområdet.

Brännerierna

Vånga bränneri, vilket via Byaån påverkade Ivösjön startades 1887 och nedlades 1965. Fabriken producerade 200-400 000 liter sprit/år. För varje liter gick det åt ca 4,5 kg potatis. Föroreningen från fabriken bestod av tvättvattnen samt en liten mängd fruktvattnen (jämför med Vallin 1941). Föroreningen från bränneriet i Vånga kan i jämförelse med stärkelsefabriker bedömas som ringa och har därför ej medräknats. Ej heller har den indirekta påverkan från fabriken i Kiaby (driften skall troligen upphöra från och med 1971) eller den tidigare fabriken i Söndraby (fig 6) medräknats.

Mejerierna

Förereningen från de numera nedlagda mejerierna i Näsum och Gualöv och den indirekta påverkan från Arkelstorpss mejeri (i drift) kan man bortse ifrån beträffande fosfortillförsel, då tillskotten är ringa (jämför Ljungström 1970).

Utöver dessa ovan behandlade industrier finns (har funnits) smärre livsmedelsindustrier (fiskinläggningar, grönsaksinläggningar, musteri, fiskodling), vilka ej medräknats.

FOSFORBELASTNINGEN FRÅN TÄTORTER OCH SPRIDD BEBYGGELSE

Sedan omkring 1930 har Ivösjön belastats av successivt ökade föroreningsmängder från bostäderna. Tätorten Olofströms snabba befolkningsutveckling har särskilt sedan mitten av 50-talet kraftigt ökat närsaltstillförseln till sjön. I tab 6 A och 6 B har befolkningen, antalet vc samt antalet personekvivalenter beräknats sedan 1930-talet fram till 1975. (Den indirekta och ännu så länge mycket ringa påverkan på Ivösjön från Arkelstorpss, Immelns, Lönsbodas och Råby reningsverk (fig 5) ingår i den beräknade "naturliga belastningen"). Den beräknade totala kommunala fosforbelastningen på Ivösjön åskådliggörs i följande uppställning:

År	Antal personekvivalenter efter rening (se tab 6 B)	g P/p.d. ¹⁾	ton P/år
1930	36	1,6	< 0,1
1935	153	1,6	0,1
1940	390	1,7	0,2
1945	901	2,4	0,8
1950	1 987	2,6	1,9
1955	3 599	3,2	4,2
1960	6 512	3,8	9,0
1965	10 630	3,8	14,7
1970 ²⁾	12 645	4,0	18,5
1971	3 703	4,0	5,4
1975	2 760	3,0 ³⁾	3,0

1) jämför Ljungström 1970; 2) avser tiden hösten 1969 - hösten 1970;

3) fosfathalten i tvättmedlen beräknas minska med 1 g P/p.d.

Specialprovtagning vid stn 4

För att belysa den samlade föroreningen från tätorterna i Holjeåsystemet (fig 5) samt påverkan från den spridda bebyggelsen inom området togs prov på totalfosforhalten vid stn 4 (ca 700 m nedströms avloppsledningen från Näsums reningsverk). Fosforprover insamlades fyra gånger/dygn (två gånger 24.4.1970) och blandades med hänsyn tagen till rådande vattenföring i ån (tab 1). Fosfortransporten fick följande utseende för tiden juni 1969 - maj 1970:

Datum	1.6	10.7	12.8	3.9	27.10	14.11	29.12	20.2	28.3	24.4
Tot-P µg/l	80	103	210	283	178	145	100	130	140	63
m ³ /s	5,8	4,3	1,0	1,2	1,3	5,9	5,5	3,1	3,2	33
Kg P/dag	40	38	18	29	20	74	48	35	39	180

Datum	13.5	M
Tot-P µg/l	40	134
m ³ /s	17	7.4
Kg P/dag	59	53

Siffrorna visar med all tydlighet de stora variationerna under året med låga transportvärdet vid låg vattenföring och stor transport under våren. I fig 7 har totaltransporten delats upp i fraktionerna "naturlig" samt "kommunal" fosfor. Fraktionerna har beräknats efter vattenföringsdata och fosforhalter vid stn 1, 2 och 3 (tab 1) samt hänsyn tagen till jordbruks påverkan inom området nedströms dessa stationer.

Medelvärdet från den beräknade kommunala belastningen blir 44 kg/dag (även spridd bebyggelse medräknad), vilket är 3 kg mindre än den teoretiskt beräknade transporten på 47 kg (11 800 personekvivalenter x 4 g P/p-d). Medelvärdet av vattenföringarna blir 7,4 m³/s, vilket är 0,3 m³/s högre än normal årsmedelavrinning. Vattenföringen 24.4.1970 är direkt missvisande för månaden som helhet. Beträffande fosfortransporten är emellertid förhållandet annorlunda då sommarens vattenföringar var låga och stora mängder fosfor blev kvar i sedimenten nedströms reningsverken. Sannolikt förekom större transporter än 180 kg/dag tidigare under vårfonden. Medelvärdet (44 kg P/dag) från den kommunala belastningen bör därför kunna anses som ganska rättvisande för provtagningstiden som helhet och stämmer i så fall mycket bra överens med den teoretiska transporten. Intressant är transporten 13.5 då ca 38 kg beräknats som kommunal belastning. Vid denna tidpunkt var vattenföringen

fortfarande hög ($17 \text{ m}^3/\text{s}$) men de fosforrika sedimenten från sommaren hade blivit utspolade under vårflodens tidigare skede. 38 kg blir omräknat endast 3,2 g P/p.d.

FOSFORFÖRLUSTER

Östersjön via Skräbeån

Årsmedelavrinningen i Skräbeån vid Ivösjöns utflöde (Bromölla) har av SMHI beräknats till $9,7 \text{ m}^3/\text{s}$. Totalfosforhalterna (tab 1) varierade vid provtagningstillfällena mellan 9 och $20 \mu\text{g P/l}$. Ett extremvärde från 27.10.1969 har då ej medräknats, eftersom denna dag rådde en mycket kraftig västlig vind, vilken rev upp bottenavlagringar ute i sjön. Årsmedelvärdet har beräknats till $15 \mu\text{g P/l}$.

Fosfortransporten blir då: $15 \mu\text{g P/l} \times 9,7 \text{ m}^3/\text{s} \times 86.400 \text{ s/d} \times 365 \text{ d} = 4,6 \text{ ton/år}$.

Fiske

Fångsterna i Ivösjön har de senaste 25 åren pendlat mellan 30-50 ton/år (fig 8). För att beräkna Ivösjöns förlust av fosfor genom fiskfångsten analyserades tre hela och färskta fiskar avseende halten av totalfosfor, vilket gav följande resultat: gädda 0,38, abborre 0,27 och braxen 0,41 viktsprocent fosfor (medeltal 0,35%).

I litteraturen finns exakt samma fosforinnehåll (0,35%) angivet för hel och färsk blandfisk (Bergeret et Masseyeff 1957).

Fångsten i Ivösjön kommer sannolikt de närmaste åren att vara lika stor som 1970 års fångst (44 ton) eller stiga något. Räknar man med 44 ton blir förlusten av fosfor 0,15 ton/år ($44 \text{ ton} \times 0,35 = 0,15 \text{ ton}$).

Total fosforförlust

Enligt ovanstående blir den sammanlagda förlusten $4,6 + 0,15 = 4,75 \text{ ton P/år}$.

SIKTDJUP, PRODUKTION OCH FYTOPLANKTON 1969

Siktdjup

1969 hade Ivösjön ett medelsiktdjup på 4 m men i sjöns olika delar förekom stora variationer (tab 7). I norr (stn 11) mottager sjön stora mängder humusfärgat vatten, vilket minskar siktdjupet. De lägsta värdena har noterats i Axeltorpsviken (stn 30), där ett kaolinbrott grumlar

vattnet. De största siktdjupen uppmättes i "Storsjön" (stn 13, 14 och 21-24) samt i djupbäckenet väster om Ivön (stn 16-18).

Siktdjup, biomassa och algproduktion

Siktdjupets variation under olika årstider beror till stor del på olikheter i algbiomassan. Stor biomassa medför litet siktdjup och liten biomassa det omvända förhållandet. Under vintern är algproduktioene synnerligen begränsad på grund av bristfälliga ljusförhållanden, vilket medför liten biomassa och ökat siktdjup. Vid provtagning från is 27.3.1970 uppmätttes ett siktdjup på 7,5 m vid stn 24 (tab 14). Fig 9 utvisar variationen i siktdjupet och nettoproduktionen av alger vid stn 13 under år 1969. Det minsta siktdjupet uppmätttes under vårens högproduktion (kiselalger) och de högsta under lågproduktionen (liten biomassa) i augusti (för detaljstudium av algproduktionen se tab 8). Siktdjupsdata i fig 10 ger upplysning om hur följsamt biomassan förändras vid de olika stationerna i "Storsjön".

Fytoplanktons mängd och sammansättning

Den stora toppen i maj (fig 9) består nästan uteslutande av kiselalger, vilka normalt har sin högproduktion under våren (vårexplosionen) och en mera utdragen högproduktion under hösten. I juni (10.6) hade kiselalgerna kraftigt decimerats (sannolikt beroende på kiselbrist) och i stället uppträder cryptomonader, chrysomonader och blågröna alger. Den låga produktionen i augusti (11.8) beror säkert till största delen på utarmning av närsalter (jämför tab 2). Med tanke på den stora föroreningsbelastning sjön varit utsatt för förekommer en förvånansvärd låg procent av blågröna alger. 1969 var emellertid ett ovanligt år och i flera förorenade sjöar uppträdde de blågröna algerna sparsamt (G Rosén pers medd.).

TEMPERATUR- OCH SYRGASDATA FRÅN IVÖSJÖNS DJUPBÄCKEN

På djupkartan (fig 1) har provtagningsstationerna markerats. De flesta provtagninsserierna togs vid stn 24, då denna plats tidigare undersökts av bl a Gustav Alsterberg 1926 och Charlotte Holmquist 1955.

Temperatur

I fig 11 har temperaturutvecklingen under sommarhalvåret 1969 åskådliggjorts. Denna sommar var ovanligt varm och i ytan uppmätttes temperatu-

rer på närmare 22 °C ute på frivattnet. Temperatursprångskiktet kommer under sommaren att ligga på 10-15 meters djup (tab 9-12). År 1970 (tab 14) var temperaturen vid provtagningstillfällena lägre än år 1969 och språngskiktet låg något djupare. I hypolimnion är temperaturerna i stort sett lika de båda åren. Under 1969 inträffar fullcirkulation vid stn 17 och 18 redan under slutet av september orsakad av en storm. Vid provtagningen 3.10 var vattenmassan vid dessa stationer i det närmaste homoterm (tab 13). Vinden den 22 september var mycket kraftig (på mina föräldrars gård vid Ivösjön skakade stormen ned ca 20 ton äpplen i fruktodlingen) och medförde att språngskiktet den 25 september kom att ligga på 20-25 m djup i "Storsjön" (tab 9-12). Efter hårda vintrar i slutet av oktober cirkulerade hela sjön och vid provtagningen den 14 november var vattenmassan homoterm (tab 9-12). För 1970 saknas uppgifter om höstcirkulationen.

Under stagnationstiden (1969 och 1970) uppvärmdes hypolimnionvattnet successivt. Under vintern (tab 14) är temperaturen låg med de högsta värdena närmast botten.

Syrgas och syrgasmättnad

I fig 12 och 13 har syreförhållandena åskådliggjorts för stn 24 under sommarhalvåret 1969. Särskilt påtaglig är syretäringen i de bottennära skikten samt i språngskiktet. Båda dessa fenomen kan härledas till ansamling av dött plankton, vilket vid nedbrytningen tär på syreförrådet. Fig 14 utvisar syremättnaden i "Storsjön" under sommarstagnationen fram till den 28 oktober då vattenmassan efter kraftiga västliga vindar cirkulerade vid stn 21 (se tab 10). Man kan emellertid ej utesluta en seicheverkan och att sämre syresätt vatten åter för en kort tid fyller ut håligheten vid stn 21.

Fig 15 visar hur de olika stationerna i "Storsjön" följer samma mönster betr syretäringen vid botten. Figuren visar också att stn 17 och 18 där emot har en betydligt snabbare syrgasförbrukning. Redan under augusti beräknas dessa stationer fått total syrebrist, vilket upphävdes i och med stormen den 22 september. Som parentes kan omnämñas att den 13 oktober 1969 togs bottenprov med en s k Jenkinshämtare, varvid de översta bottensedimenten konstaterades vara oxiderade vid stationerna i "Storsjön".

Fig 16 visar de dåliga syreförhållandena nära botten under slutet av vinterstagnationen 1970. Total syrebrist måste ha förekommit under delar

av april fram till islossningen 24.4. Då utgångsvärden saknas för januari 1970, har temperatur- och syrgassserien från 5 januari 1971 (tab 14) använts i figuren. Isläggningen skedde 1 januari båda åren, varför förhållandena bör ha varit likartade.

FÖRÄNDRINGAR I IVÖSJÖNS HYPOLIMNIONSYRE SEDAN 1926

För stn 24 finns fullständiga temperatur- och syrgassserier från 28 augusti 1926 (Alsterberg 1935), 22 juni och 21 september 1955 (Holmquist 1959) samt 23 juli 1966 (SNV 1969) se tabell 15. Dessutom tillkommer egna undersökningar under 1969 och 1970. För att beräkna skillnaden i syrgasförhållandena mellan dessa år måste sommarstagnationens början uträknas för resp år. Stagnationsperiodens början har för år 1969 och 1970 beräknats efter tillgängliga data och i tab 16 finns beräkningar även för de övriga åren. I tabellen ser man också att 1926 och 1955 skiljer sig från de övriga beträffande antalet dygnsgrader, vilket i fotnoten härleds till att kraftiga vindar försenade sommarstagnationen ¹⁾ dessa år. I fig 17 ser man också skillnaden i hypolimniontemperaturen mellan de olika åren. Utgår man från 1969 (1966 och 1970 hade ungefär samma temperaturförhållanden) som ett "normalår" är det ca 0,6 grads skillnad mellan 1969 och 1955 efter 105 dagars stagnation och skillnaden mellan 1969 och 1926 blir ca 1,2 °C (fig 17). En sammanfattningsvisar att sommarstagnationen födröjdes genom kraftiga vindar och därmed blev hypolimniontemperaturen högre än den "normala" under åren 1926 och 1955.

I tab 17 A har de beräknade stagnationstiderna, temperatur- och syrgasförhållandena sammanställts. Med hjälp av dessa grundläggande uppgifter har sedan de olika årens syreförhållanden åskådliggjorts i fig 18 och 19 ¹⁾. Då temperaturen varierar är syrgasvärdena ej helt jämförbara. Syrgasmättnaden ger därför den bästa jämförelsen mellan de olika åren, emedan beräkningarna är baserade på samma mättnadsvärden vid sommarstagnationens början. Det är slående hur liten förändringen är mellan åren 1926 och 1955 och hur snabbt förändringen sedan skett fram till 1970. I tab 18 har syreförekomsten noterats efter 3,5 månaders stagnationstid (beräknade efter fig 18 och 19). Mättnadsvärdet har i det närmaste halverats under perioden 1926-1970 vid botten, medan försämringen i hela hypolimnion ej gått fullt så snabbt. Syretäringen per månad och aktuellt syredeficit har också uträknats. Båda uppgifterna ger en god bild av hur sjön förändrats sedan 1920-talet.

För att testa professor Gustav Alsterbergs resultat från Ivösjön 1926, togs prov i Vitavatten, en $0,4 \text{ km}^2$ stor sjö belägen mindre än en mil SO om Olofström. Sjön har ett mycket klart vatten (siktdjup på 8,8 m uppmättes i augusti 1969) och har aldrig belastats med avloppsvatten. Alsterberg besökte sjön bara några dagar före provtagningen i Ivösjön. Då temperaturförhållandena är olika 1926 och 1970 ger endast syrgasmättnaden bra jämförelsevärden (tab 17 B). Vid botten och på 18 meters djup är mättnadsvärdena i det närmaste identiska, vilket stöder riktigheten av ovanstående jämförelse med Alsterbergs analysvärden från Ivösjön.

1) Temperatur- och syrgasdata för de olika åren har först utritats på diagram. För varje kurva har sedan medelvärdet beräknats genom att addera värdena för varje djupintervall om 2,5 m och därefter dividera med antalet intervall.

FISKFÖREKOMST I IVÖSJÖNS STORA DJUPBÄCKEN HÖSTEN 1969

För att få en uppfattning om hur fisken reagerar vid olika syrgasförhållanden i bottenregionen har fiske med nät företagits. Vid nätfiske på stora djup kan emellertid fisk, som uppehåller sig ovanför näts tilltänkta fångsområde, fastna vid nätläggningen eller vittjning och förrycka resultaten. Vid nätfisket i Ivösjön (stn 24) testades detta genom att låta näten sjunka till botten och sedan genast dra upp dem till ytan igen. På bomullsnätet (7 m djupt) fångades aldrig någon fisk vid dessa tester, medan det i nylonnäten alltid fastnade siklöja och ibland även nors. I fig 20 redovisas därför ej fångsten av siklöja (140 st) och nors (53 st) på nylonnäten och ej heller har fångsten av braxen (2 st) och abborre (4 st) medtagits.

Inom de vattenskikt och vid de tider fisket ägde rum uppmättes temperaturer mellan $7,1 - 7,5 {}^\circ\text{C}$. Syreförhållanden på figuren har utritats efter data från stn 24 samt efter tidigare ej redovisade syrgasvärden från 17 oktober: 40 m djup 3,35, 43 m 3,11, 45 m 2,74 samt 47,5 m 2,09 mg $\text{O}_2/1$.

Resultatet i fig 20 visar tydligt hur fisken skyr botten under slutet av stagnationsperioden och hur laken och gärsen åter uppsöker området under början av höstcirkulationen. Siklöjan tycks ej acceptera lägre syrgasvärden än 3 mg/l vid temperaturer strax över $7 {}^\circ\text{C}$ medan lake och gärs tycks tåla något sämre syrgasförhållanden.

RELIKTA KRÄFTDJUR I IVÖSJÖNS STORA DJUPBÄCKEN HÖSTEN 1969

Under mitten av 50-talet undersökte Charlotte Holmquist (1959) reliktfaunan i Ivösjön. För att studera förekomsten av djuren (*Mysis relicta*, *Pallasea quadrispinosa* och *Pontoporeia affinis*) under dåliga syrgasförhållanden insamlades djuren med en s k mysistrål under oktober 1969. I tab 19 har resultatet redovisats, vilket antyder att *Mysis* och *Pallasea* uppsöker områden med gynnsammare syrgasförhållanden. Försöken är dock av alltför ringa omfattning för att ge en tydlig bild av djurens förmåga att uthärda låga O_2 -halter.

DISKUSSION OCH FRAMTIDSUTSIKTER

Fosforbelastningen och närsalterna i Ivösjön

I det föregående har redogjorts för fosforbelastningens utveckling sedan år 1885, vilken sammanställts i fig 21, varvid den naturliga belastningen har antagits vara konstant för perioden. Fosforn har därvidlag tjänat som en bra mätare på förureningsbelastningen. Frågan är emellertid huruvida fosforn i Ivösjön utgör en begränsande faktor för algproduktionen och därmed reglerar takten på den i sjön pågående eutrofieringsprocessen. De fåtaliga fosfor- och kväveanalyserna som finns tillgängliga ger inget entydligt svar på frågan men vid två tillfällen (september 1969 och 1970, tab 20) bör fosforn ha varit begränsade vid stn 24 om man jämför halterna av oorg N med P_{O_4} (fraktioner tillgängliga för algerna). Även totalfosforhalterna ute på frivattnet i Ivösjön under augusti 1966 (tab 21) och 1969 (tab 2) är mycket låga och måste anses begränsande för planktonproduktionen. Delägsta produktionsresultaten uppnåddes också under augusti vid mätningarna 1969 (fig 9). Enligt Rodhe (1966) visar sådana sommarminima att näringstillgången tidvis kan vara i underkant. Sjön har ännu kvar sin "slanka midja", vilken försvinner i övergödda sjöar.

En jämförelse mellan resultaten från 1966 (Ahl 1966) och 1969 visar något förhöjda totalfosforvärden ute på frivattnet 1969 (fig 22). Trots en beräknad tillförsel av ca 65 ton fosfor under perioden (1966-69) har förändringen blivit liten tack vare anrikningen av fosfor i bottensedimenten. En betydligt mera markant skillnad kan utläsas betr ledningsförmågan.

I fig 23 redovisas fosfor- och kvävehalter från "Storsjön" (stn 24).

Naturvårdsverkets (SNV) analys från juli 1966 stämmer bra överens med Naturvårdsverkets Limnologiska Undersökning (NLU), medan Sydsvenska Ingenjörsbyråns (SIB) resultat avsevärt avviker från dessa värden. SNV och SIB har också analyserat vatten från andra delar av nederbördsområdet men vid beräkningen av fosforbelastningen m m har bara NLU:s analysdata kommit till användning (betr syrgasanalyser har dock en syreserie från 1966 (SNV) använts för att belysa förändringarna i Ivösjön).

Ref Vollenweider anger Rodhe (1966) att vattenblomning av störande omfattning börjar uppträda i sjöar som tidigare varit oligotrofa, när totalfosforhalten under vårcirkulationen överskrider omkring $25 \mu\text{g P/l}$ och den årliga fosforbelastningen blivit större än $0,5 \text{ g P/m}^2$ sjöyta. 25.5 1966 uppmättes i "Storsjön" totalfosforhalter mellan $11-17 \mu\text{g P/l}$ (tab 21) och $24.5 1969$ mellan $14-21 \mu\text{g P/l}$ (tab 2). Vid tiden strax före det nya reningsverket i Olofström togs i bruk beräknas den årliga fosforbelastningen ha uppgått till $0,44 \text{ g P/m}^2$ sjöyta.

Betr belastningen var Ivösjön 1970 mycket nära den kritiska gränsen och totalfosforhalterna i sjön närmar sig oroande koncentrationer. Emellertid skedde i Ivösjön allvarliga förändringar i hypolimnionsyret vid betydligt lägre fosforbelastning än ovanstående intervall (fig 25). Vollenweider anger 1968 följande årliga belastningsintervall för en sjö med ett medeldjup på 10 meter:

	N g/m^2 sjöyta och år	P g/m^2 sjöyta och år
Tillåten belastning upp till:	1,5	0,1
Farlig belastning över:	3,0	0,2

Ivösjön, medeldjup 11,3 m, har följande belastningsdata:

Naturlig belastning:	$2,4$	1) 2)	0,09
Total belastning hösten 1969-70	$3,5$	2)	0,44
Total belastning 1971:	$3,3$	2)	0,2
Beräknad total belastning 1975:	$3,2$	2)	0,15

1) Naturvårdsverket har beräknat Ivösjöns naturliga kvävebelastning till ca 130 ton/år (Krister Ljungström pers medd).

2) Den kommunala delen beräknad efter $12,1 \text{ g N/p.d}$ samt hänsyn tagen till reningsverkens reduktion.

Redan den naturliga kvävebelastningen ligger nära Vollenweiders "färliga" gräns. Fosforbelastningen är därför den enda som drastiskt kan förändras och komma ned på en "tillåten" nivå. Att sätta en teoretisk gräns för fosforbelastningen på Ivösjön är vanskligt, då bara en liten belastningsökning utöver den normala med tiden ger en ackumulation, vilken stimulerar algproduktionen. Vollenweiders "tillåtna belastning" bör dock vara ett riktmärke och betr kvävet bör om möjligt den "färliga" nivån underskridas.

Siktdjup, alger och produktion

En jämförelse mellan siktdjupen år 1966 och 1969 visar en tydlig skillnad (fig 22). De genomgående större siktdjupen år 1969 kan emellertid till stor del förklaras genom följande fakta: 1. Under 1969 användes vattenkikare, varvid störande reflexer elimineras. 2. 1969 var ett extremt nederbördsfattigt år och därmed tillfördes sjön betydligt mindre mängder alloktont material (humus). Särskilt stn 11, 12 och 26 utanför Holjeåns mynning har därför fått bättre siktdjup. 3. Slutligen mätte provtagaren 1966 (H Nilsson) vid ett test 1969 mindre siktdjup än förf.

Siktdjupet kan användas som ett bra mått på algmängden (biomassan) då vattenfärgen är liten. Vattenfärgen var låg i "Storsjön" 1969 (fig 22) och siktdjupet vid stn 13, 24, 23 och 21 följde en likartad rytm (fig 10). Hela planktonproduktionen i "Storsjön" bör därför ha varit snarlik den som uppmättes vid stn 13. Nettoproduktionen vid stationen kan grovt uppskattas till närmare 100 g C/m^2 för år 1969, vilket är ungefär samma produktionsresultat som är normalt för den måttligt natureutrofa sjön Erken i Uppland. Produktionsmätningarna i Ivösjön har emellertid gjorts under mycket gynnsamma väderleksförhållanden, varför årsproduktionen normalt bör ligga väsentligt lägre än Erkens. Då stn 13 har bedömts som ganska representativ för Ivösjön ger även detaljstudier av plankton en uppfattning om sjöns status. Med ledning av data om planktonförekomst, närsalter, O_2 , ledningsförmåga och siktdjup bedöms Ivösjön som mesotrof men måste tidigare under 1900-talet haft en betydligt mer oligotrof prägel.

Fosforbelastningen och förändringar i djupområdenas syreförhållanden

Genom den successivt tilltagande syretäringen i hypolimnion (fig 18 och 19) kan man klart utläsa en ökande algproduktion. Ökad algprodukt-

ion gör ökad algmasse och ökad algmasse en större förbrukad näring syre vid algernas nedbrytning.

Sjösänkningen på 1800-talet, vilken nämndes i inledningen, visar sig i dag ha fått stor betydelse för sjön. Genom sänkningen minskade vatten volymen med uppskattningsvis 15% och därmed också sjöns syrereserv i djupområdena under stagnationsperioderna.

Då allt talar för att fosforn i Ivösjön fortfarande (åtminstone tidvis) är begränsande för algproduktionen bör den numera minskade belastningen (fig 21) begränsa en ytterligare ökning av algproduktionen. Frågan är bara om även "Storsjön" kommer att få syrefritt bottenvatten under sommarstagnationen innan en väntad stabilisering i algproduktionen inträffar. Så länge sedimentytan (botten) är oxiderad, fungerar den som en närsaltsfälta genom att fosforn binds till kolloida komplex och bidrar därmed till att hålla produktionen av planktonalger på en låg nivå (Rodhe 1966). Men om slamytan blir reducerad frigörs fosforn från komplexbindningen och sedimentets rika reserver av fosfor kommer ut i fria vattnet och ger upphov till en "intern gödsling" (Rodhe 1966). Västra djupbäckenet har redan kommit in i stadiet med syrefritt bottenvatten under delar av sommaren. Djupområdet är säkert även syrefritt vid botten under delar av vinterstagnationen, vilket sannolikt var fallet med "Storsjön" år 1970.

Syresituationen under slutet av sommarstagnationen 1969 var mycket oroande. Fiskarna (siklöja, lake och gärs) visade tydligt att de skydde bottenområdets dåliga syrgasförhållanden (fig 20). Efter samma stagnationsperiod som 1969 beräknas syrgasvärdet 1926 ha legat vid ca 6 mg/l mot mindre än 1,5 för 1969 (se fig 19). Förhållandena 1926 var med andra ord helt tillfredsställande medan den fortgående försämringen mycket negativt kommer att påverka bottenfiskarnas existensmöjligheter i djupområdena.

Framtidsutsikter

Fosforbudgeten för 1971 (tab 22) visar att den beräknade naturliga belastningen (5 ton/år) är bara något större än de årliga förlusterna till Skräbeån (4,6 ton) och förlusten genom fiske (0,15 ton). Före sjösänkningen bör uppskattningsvis endast 2,5 ton/år (halva den naturliga belastningen) gått bort som förlust genom Skräbeån och fiske. Fosforbudgeten visar tydligt att sjön fått förhöjda halter av fosfor i vattenmassan.

I fig 24 har syrgasmittnoden beräknats för stn 24 från 1926 fram till 1975 (beräknat efter fig 18 och 19). Stagnationsperioderna för de olika åren har rent teoretiskt satts till samma antal dagar som för 1969. Då syretäringen följer ett likartat förlopp i hela "Storsjön" (fig 15) kan stn 24 anses som representativ för denna del av Ivösjön. Redan före 1975 antages Ivösjön få syrefritt bottenvatten i "Storsjön" under sommarstagnationens sista dagar och fortsätter utvecklingen kommer den "interna gödslingen" att allvarligt påverka sjön. Emellertid har den beräknade fosforbelastningen för år 1971 sjunkit till samma nivå som när Alsterberg besökte sjön 1926 och den beräknade belastningen för 1975 är av samma storleksordning som vid 1900-talets början (fig 25).

Hur Ivösjön kommer att reagera på den minskade närsaltsbelastningen får framtiden utvisa men det sannolika är att inga snabba förändringar kommer att ske i den nuvarande trenden. Viktigt i sammanhanget är därför att alla reningsverk som saknar det tredje steget (90%-ig fosforreduktion) omedelbart kompletteras och att Gualövs avloppsvatten avleds till Bromölla köping fortast möjligt. Sannolikt kommer dessa åtgärder i framtiden ej att räcka till att förhindra en fortskridande eutrofiering och därmed sammanhängande problem så som långvariga planktonblomningar, fisktomma djupområden och förändringar i hela sjöns växt- och djursammansättning. Även vid 90%-ig fosforreduktion tillförs sjön i det långa loppet stora mängder fosfor och mycket stora kvantiteter kväve, vilket långsamt men successivt kommer att höja algproduktionen. Det bör i sammanhanget påpekas att sjöar även under naturliga förhållanden "åldras" men att denna process sker ytterst långsamt. I fig 25 antyds att Ivösjön knappast tål någon fosforbelastning utöver den naturliga (syrgasförhållandena räknade efter 3,5 mån. sommarstagnation), vilket sammanfaller med Vollenweiders "tillåtna" belastningsnivå.

För att skydda Skånes andra stora sjö (Ringsjön) från fortgående eutrofiering har ett konkret förslag utformats av Vattenbyggnadsbyrån, vilket går ut på att lägga ett för hela Ringsjöområdet gemensamt reningsverk vid sjöns utlopp (Ljungström 1970).

Även Ivösjön måste inom en snar framtid befrias från den kommunala närsaltbelastningen (i första hand från Olofströmsområdets tillskott) om sjön skall kunna bevaras nägorlunda intakt och kunna användas som ett viktigt rekreationsområde även för kommande generationer.

14. Siklöjan, laken och gärsen skydde botten i "Storsjön" under slutet av sommarstagnationen 1969.
15. Relikta kräftdjur har insamlats från "Storsjöns" djupområde.
16. Vollenweiders "tillåtna" och "farliga" fosforbelastningsnivå för en sjö med ett medeldjup på 10 m, ser ut att gälla även för Ivösjön.
17. För att skydda Ivösjön mot fortgående eutrofiering har förf bedömt det nödvändigt att alla reningsverken runt Ivösjön fortast möjligt förses med det tredje steget (90%-ig fosforreduktion) samt att Olofströmsområdets närsaltstillskott avleds från sjön inom en snar framtid.

SUMMARY

Lake Ivösjön during the last 100 years

1. Lake Ivösjön is the largest ($54,2 \text{ km}^2$) and deepest (max 50 meters) lake in the province of Skåne.
2. In the beginning of the 1870is the lake was lowered two meters.
3. Lake Ivösjön's natural phosphorus-supply (including the addition from agriculture) has been calculated at five metric tons per year.
4. Phosphorus-loading since the pollution started from starch producing industry, villages and scattered settlements has been mapped.
5. For 1971 the total phosphorus-loading was calculated at 10,4 metric tons or the same level as in the mid 1920is. The loading in 1975 is calculated to drop to the same level as in the beginning of this century.
6. Loss of phosphorus through the outflow (River Skräbeån) and by the fishery has been calculated at 4,6 and 0,15 metric tons, respectively, in 1971.
7. In parts of river Skräbeån's drainage basin the contents of oxygen, conductivity, colour and the amount of total-phosphorus were registered during the period June 1969 - Maj 1970. During the same period the waterflow in the streams was estimated.
8. Important differences in conductivity is evident between the samples of 1966 and 1969. Differences in total-phosphorus is on the other hand small.
9. The low percentage of phosphorus in Lake Ivösjön is believed to periodically limit the production of phytoplankton.
10. Lake Ivösjön may be considered mesotrophic according to the production, quantity and composition of phytoplankton as well to nutrient contents, conductivity, Secchi disc depth and oxygen conditions.
11. Mean Secchi disc depth in 1969 was 4 meters, the lower Secchi disc depth in 1966 is discussed.
12. A comparison has been made with Alsterberg's results from Lake Vitavatten in 1926, and no changes could be observed in the degree of oxygen saturation. Changes have, however, occurred during the same period of time in Lake Ivösjön which is under human influence. The oxygen saturation during the period of summer stagnation (in

this case 3,5 months) is estimated to have been reduced by 50 % since 1926 at the bottom of the lake, whereas the changes in the entire hypolimnion have not occurred equally fast. The big changes have taken place during the last 15 years.

13. Oxygen-free bottomareas occurred in the western depression in the summer 1969, and in April 1970 (winter stagnation) the bottom of the open lake was probably completely free of oxygen for a short period of time before icebreak.
14. Vendace, burbot and ruff avoided the bottom of open lake at the end of summer stagnation in 1969.
15. Relict crustaceans were collected from the deepest part of the open lake.
16. Vollenweider's "admissible" and "dangerous" loading-levels of phosphorus for a lake of 10 metres mean depth, are apparently valid also for Lake Ivösjön.
17. To protect Lake Ivösjön against continuous eutrophication, the present author considers it necessary to furnish sewage treatment plants around Lake Ivösjön as soon as possible with "the third step" (90 % phosphorus-reduction), and to divert nutrient additions from the town Olofström in the near future.

TABELL 1. Vattenförings, temperatur, syrgas, ledningsförmåga, färg och totalfossfordata från stn 1 - 10

Station	Datum	Kl	Vatten- föring m ³ /s	Temp °C	O ₂ mg/l	O ₂ %	Ledn. förm.	Färg mg Pt/l	Tot-P µ g/l 10
1. Altidhultströmmen 350 m nedströms Rastlängen	7. 4.69	12.00	5,0 (p+f)	3,0	-	-	-	-	-
	1. 6.69	7.00	3,9	14,3	9,55	93	64,7	30	8
	12. 8.69	10.00	0,8	22,2	8,40	97	-	25	9
	27. 10.69	6.00	1,2	9,9	10,17	90	-	25	12
	27. 12.69	10.45	2,9	2,1	12,17	88	-	25	10
	20. 2.70	12.45	2,6	1,6	12,41	89	74,2	25	8
2. Vilshultsån 50 m nedströms Möllesjön	1. 6.69	6.30	0,5 (f)	-	-	-	-	-	-
	12. 8.69	12.30	0.01	-	-	-	-	-	-
	27. 10.69	7.00	0,05	8,8	9,54	82	-	110	13
	27. 12.69	11.30	0,3	0,6	12,31	86	-	80	14
	20. 2.70	13.30	0,16	0,6	13,03	91	79,5	80	10
	28. 3.70	6.00	0,35	0,2	12,83	88	82,2	85	11
	13. 5.70	6.00	1,7	12,1	9,54	89	84,0	95	15
3. Snöflebodaån 100 m nedströms Slagesnässjön	1. 6.69	5.30	0,8 (f)	14,6	8,20	81	63,5	120	20
	12. 8.69	12.00	0,01	22,0	8,40	96	-	100	13
	27. 10.69	7.30	0,04	9,1	9,10	79	-	95	14
	27. 12.69	12.00	0,5	0,6	12,17	85	-	115	17
	20. 2.70	13.55	0,14	0,3	11,75	81	78,2	110	16
	28. 3.70	6.30	0,5	0,5	11,65	81	77,3	110	16
	13. 5.70	6.30	2,4	11,9	9,27	86	80,0	110	18
4. Holjeån 800 m nedströms Västana kvarn	1. 6.69	5.00	5,6 (p)	14,1	8,92	87	blandprov med hänsyn tagen till vattenföringen		
	11.00	5,6		14,1	9,20	90			
	17.00	5,4		14,3	9,36	92			
	23.00	6,5		14,1	9,20	90			
	10. 7.69	5.00	4,1	17,4	8,44	88			
		11.00	4,7	17,6	8,84	93			
		17.00	4,2	17,8	8,84	93			
	23.00	4,1		17,6	8,62	90			
	12. 8.69	5.00	1,1	18,8	7,69	83			
		11.00	1,1	21,0	8,04	90			
	17.00	0,5		20,1	7,79	86			
	23.00	1,1		19,3	7,11	77			
							forts nästa sida		

forts
TABELL 1

Station	Datum	KL	Vatten- föring m ³ /s	Temp °C	O ₂ mg/l	O ₂ %	Ledn. förm.	Färg	Tot-P µ g/l
3. 9.69	5.00	11.00	1,5 1,2 1,2 1,0 1,5 1,2 0,8 1,7 5,5	15,2 15,4 15,7 14,7 9,1 9,4 9,6 9,2 -	8,25 8,55 8,65 8,12 8,63 8,82 8,70 8,32 -	82 86 87 80 75 77 76 -	45	283	
27.10.69									178
14.11.69									45
29.12.69									145
20. 2.70									70
28. 3.70									100
24. 4.70									130
13. 5.70									140
5. 3yrsen 100 m uppströms Ivösjön	6. 4.69 1. 6.69 12. 8.69	100	12.00 8.30 15.00	1,2 (f) 0,14 0,005	8,4 10,5 15,0	89 7,66 7,83	- - -	40 45 23	21 22 43

forts nästa sida

forts

TABELL 1

Station	Datum	K1	Vatten- föring m^3/s	Temp $^{\circ}C$	O_2 mg/l	O_2 %	Ledn. förm.	Färg mg Pt/l	Tot-P $\mu g/l$
6. Bäckaskogskanalen 150 m nedströms Oppmannasjön	27. 12. 69	13. 30	0,07	0,4	13,19	91	-	25	24
	20. 2. 70	15. 30	0,04	1,1	12,90	88	190	25	29
	1. 6. 69	9. 00	0,6 (f)	14,0	8,48	82	303	35	39
7. Vejlebäcken 400 m uppströms Tvösjön	12. 8. 69	14. 30	0,5	22,0	8,81	101	-	40	41
	27. 10. 69	14. 30	0,4	9,2	11,13	97	307	40	39
	27. 12. 69	14. 30	0,04	0,3	11,73	81	195	22	25
	20. 2. 70	15. 50	0,025	1,1	13,99	99	235	25	25
	28. 3. 70	13,30	0,4	2,5	13,19	97	309	20	15
8. Skräbeån 200 m nedströms Tvösjön	6. 4. 69	11. 30	0,1 (f)	8,4	2,09	18	-	-	27
	1. 6. 69	9. 30	0,05	14,6	4,88	48	-	-	-
	12. 8. 69	14. 00	0,001	17,2	8,01	83	-	-	575
	27. 10. 69	14. 00	0,004	9,6	0,43	4	765	-	4
	1. 6. 69	10. 00	4,0 (p)	13,3	9,99	96	120	20	20
	10. 7. 69	10. 00	3,6	18,4	9,50	101	-	35	16
	12. 8. 69	15. 00	2,5	20,9	9,21	103	-	23	9
	3. 9. 69	14. 00	2,3	18,2	9,37	99	133	25	13
	27. 10. 69	13. 30	2,1	9,2	11,32	98	132	35	37 (kraftig vind)
	14. 11. 69	16. 00	2,1	6,5	11,80	96	-	23	16
	29. 12. 69	15. 00	2,9	0,7	13,19	92	127	22	14
	20. 2. 70	16. 15	3,1	1,1	13,54	95	128	22	12
	28. 3. 70	13. 00	3,5	2,1	13,22	96	125	23	15
	13. 5. 70	9. 30	2,5	7,1	12,19	101	124	23	18
9. Levrabäcken 500 m uppströms Tvösjön	6. 4. 69	11. 00	0,1 (f)	6,6	14,40	118	-	15	19
	1. 6. 69	10. 30	0,07	13,3	11,83	113	-	-	-
	27. 12. 69	15. 30	0,02	0,1	12,67	87	72	13	72
	13. 5. 70	9. 00	0,18	8,9	11,96	103	50	15	15
					263				

forts nästa sida

Forts
TABELL 1

Station	Datum	KI	Vattenföring m^3/s	Temp °C	O_2 mg/l	O_2 %	Ledn. förm.	Färg	Tot-P $\mu \text{g/l}$
10. Fäbrobäcken 400 m uppströms järnvägsbron vid Näsum	6. 4. 69 1. 6. 69 12. 8. 69 27. 10. 69 27. 12. 69 20. 2. 70	4.69 6.69 8.69 10.69 12.69 14.45	10.30 11.00 13.00 12.30 16.00 14.45	0,4 (f) 0,05 0,003 0,01 0,03 0,01	3,7 10,5 14,7 8,3 0,3 0,2	12,70 9,99 8,27 6,70 12,25 11,67	96 90 82 57 84 80	- - - - - 40	23 - 260 21 21 34

(P) vattenföringen bestånd efter peggel

(f) " - uppskattad enl flottörmetoden

Ann. Santliga vattenprov tagna som ytvattnen.

TABELL 2. Ytvattenprov från Ivösjön 1969

Datum	24.5	8.8	28.10	Medeltal

Station 11

Total-P $\mu\text{g}/\text{l}$	70	25	21	39
Färg mg Pt/l	65	30	23	39
$\pi_{20} \cdot 10^6$	76,8	121	124	107

Station 12

Total-P $\mu\text{g}/\text{l}$	21	13	21	18
Färg mg Pt/l	35	23	20	26
$\pi_{20} \cdot 10^6$	107	122	123	117

Station 13

Total-P $\mu\text{g}/\text{l}$	14	10	20	15
Färg mg Pt/l	30	23	20	24
$\pi_{20} \cdot 10^6$	113	122	123	119

Station 24 ¹⁾

Total-P $\mu\text{g}/\text{l}$	21	8	16	15
Färg mg Pt/l	30	23	23	25
$\pi_{20} \cdot 10^6$	114	123	123	120

Station 22

Total-P $\mu\text{g}/\text{l}$	11	10	12	11
Färg mg Pt/l	20	23	20	21
$\pi_{20} \cdot 10^6$	129	123	124	125

1) Dessutom analysdata från 18.7 och 4.9, 10 resp 9 μg tot-P/l.

Beträffande 4.9. se även tabell 20.

TABELL 3. Vattendragens arealförhållanden och årsmedelavrinning inom Skräbeåns nbo

Plats i vattendraget	Nederbördsområdets storlek ¹⁾ km ²	Årsmedel-avrinning m ³ /s ²⁾
Immeln utlopp	275	2,9 ³⁾
Raslångens utlopp	324	3,1
Holjeån uppströms Vilshultsån	357	3,4
Vilshultsån vid Olofström	135	1,5
Snöflebodaån vid Olofström	147	1,6
Holjeån nedströms Snöflebodaån	639	6,5
Holjeån vid Näsum	694	7,1 ⁴⁾
Holjeåns mynning i Ivösjön	706	7,2
Byååns mynning i Ivösjön	29	0,3
Bäckaskogskanalens mynning i Ivösjön	91	0,6
Vejlebäckens mynning i Ivösjön	14 (egen	0,1
Levrabäckens mynning i Ivösjön	15 beräk-	0,1
Fäbrobäckens mynning i Ivösjön	12 ning)	0,1
Skräbeån vid Ivösjön	1 020	9,7 ⁵⁾

1) Enl SMHI 1947. 2) Vattenföringarna har beräknats efter vattenföringsstationerna i Nyteboda och Näsum (se fotnot 3 och 4) samt efter sammanställda nederbördssdata för Skräbeåns nederbördsområde (Wallén 1951).

3) Vattenföringsstation nr 87-580 Nyteboda, den angivna årsmedelavrinningen är baserad på uppgifter från Olofströms Kraft AB (vattenföringsmätningar åren 1958-1970).

4) Vattenföringsstation nr 87-849 Näsum, årsmedelavrinningen är baserad på vattenföringsmätningar under åren 1916-1938 (Melin 1954).

5) Vattenföringsstation nr 87-752 Bromölla, årsmedelavrinningen är beräknad av SMHI (egen beräkning 9,5 m³/s).

Anm: Betr vattenföringsmätningar åren 1969-70 se tab 1.

TABELL 4. Beräkning av Ivösjöns naturliga fosfortillförsel

(Betr provtagningsstationernas placering och årsmedelavrinningen i vattendragen se fig 2 resp tabell 3).

HOLJEÅN UPPSTRÖMS VILSHULTSÅN

Årsmedelvärdet för fosforkoncentrationen har beräknats till $10 \mu\text{g}/\text{l}$ efter stn 1.

Fosfortransport: $10 \mu\text{g P/l} \times 3,4 \text{ m}^3/\text{s} \times 86 \text{ 400 s/d} \times 365 \text{ d} = 1,07 \text{ ton/år.}$

VILSHULTSÅN VID INFLÖDET I HOLJEÅN

Årsmedelvärdet för fosforkoncentrationen har beräknats till $13 \mu\text{g P/l}$ efter stn 2.

Fosfortransport: $13 \mu\text{g P/l} \times 1,5 \text{ m}^3/\text{s} \times 86 \text{ 400 s/d} \times 365 \text{ d} = 0,61 \text{ ton/år.}$

SNÖFLEBODAÅN VID INFLÖDET I HOLJEÅN

Årsmedelvärdet för fosforkoncentrationen har beräknats till $16 \mu\text{g P/l}$ efter stn 3.

Fosfortransport: $16 \mu\text{g P/l} \times 1,6 \text{ m}^3/\text{s} \times 86 \text{ 400 s/d} \times 365 \text{ d} = 0,81 \text{ ton/år.}$

HOLJEÅN, STRÄCKAN OLOFSTRÖM - MYNNINGEN I IVÖSJÖN

Årsmedelvärdet för fosforkoncentrationen har uppskattats till $13 \mu\text{g P/l}$ - samma som för Vilshultsåns.

Fosfortransport: $13 \mu\text{g P/l} \times 0,5 \text{ m}^3/\text{s} \times 86 \text{ 400 s/d} \times 365 \text{ d} = 0,2 \text{ ton/år}$

1) Från gödslad åker (ca 17 km^2): $17 \times 9 \text{ kg} = 0,15 \text{ ton/år}$

Totalt: $0,2 + 0,15 = 0,35 \text{ ton/år}$

BÄCKASKOGSKANALEN

månad:	jan-mars ²⁾	april-dec
Tot-P $\mu\text{g/l}$	25	40 (beräknat efter stn 4)
Vattenföring m^3/s :	1	0,4 (uppskattade uppgift.)
P-transport:	0,19 +	0,37 = 0,56 ton/år

LEV'RABÄCKEN

Då mycket få värden finns betr fosforhalterna (3 egna prov samt ett av SNV den 22.7.1966) har fosfortransporten löst beräknats till ca $0,15 \text{ ton/år}$ (stagnationsperioderna jan-mars, juni-sept: $20 \mu\text{g P/l} \times 0,7 \text{ m}^3/\text{s} \times 86 \text{ 400 s/d} \times 210 \text{ d} = 0,03 \text{ ton}$, övrig tid: $60 \mu\text{g P/l} \times 0,14 \text{ m}^3/\text{s} \times 86 \text{ 400 s/d} \times 150 \text{ d} = 0,11 \text{ ton}$).

forts tabell 4

ÖVRIGT RUNT IVÖSJÖN

Årsmedelvärdet för fosforkoncentrationen har uppskattats till samma som för Vilshultsån ($13 \mu\text{g P/l}$).

Fosfortransport: $13 \mu\text{g P/l} \times 1,2 \text{ m}^3/\text{s} \times 86 \text{ 400 s/d} \times 365 \text{ d} = 0,53 \text{ ton/år}$
1) Från gödslad åker (ca 40 km^2): $40 \times 9 \text{ kg} = 0,36 \text{ ton/år}$
Totalt: $0,53 + 0,36 = 0,89 \text{ ton/år}$

1) För normalt gödslad åker i Uppland har uppmätts en årlig fosfortransport av $8,9 \text{ kg/km}^2$ (Nils Brink pers medd). Då transportuppgifter saknas har Brinks värden antagits gälla även för området runt Ivösjön.

2) Tid då sjön normalt är isbelagd.

TABELL 5 Ivösjöns beräknade fosforbelastning från stärkeleseindustrin åren 1885-1965 (5-årsmedeltal).

År	Stärkelesemjöl, svenska produk- tionen	ton/år	2)	3)	4)	Fosfor- belastning på Ivösjön
			Stärkelesemjöl prod. vid fabr. vilka belastade Ivösjön	Potatisåtgång för prod av 1 ton mjöl	Potatisåtgång vid fabr vilka belastade Ivösjön	Fruktvättnets innehåll av fosfor
1885	900	25	25	7	175	0,64
1890	1 500	100	100	7	700	0,64
1895	3 100	250	250	7	1 750	0,64
1900	6 100	500	500	7	3 500	0,64
1905	8 200	750	750	7	5 250	0,64
1910	10 800	950	950	7	6 650	0,64
1915	12 400	1 100	1 100	7	7 700	0,64
1920	12 200	1 100	1 100	7	7 700	0,64
1925	13 300	1 200	1 200	7	8 400	0,64
1930	15 700	1 400	1 400	7	9 800	0,64
1935	18 200	1 600	1 600	7	11 200	0,64
1940	28 200	2 250	2 250	6,5	14 625	0,58
1945	27 400	1 870	1 870	6	11 220	0,52
1950	24 700	1 800	1 800	6	10 800	0,52
1955	21 600	1 560	1 560	6	9 360	0,52
1960	28 100	900	900	6	5 400	0,52
1965	38 600	30	30	6	180	0,52

- 1) SOS Fabriker och hantverk, uppgifterna från 1800-talet är mycket osäkra. 2) Medräknade fabriker se sid 11. Produktionen fram till 1930 är beräknad efter den totala svenska produktionen och med utgångspunkt från SSF:s (Sveriges Stärkeleseproducenteres förening) statistik, vilken finns tillgänglig från och med år 1933. Från 1933 och fram till 1965 är uppgifterna helt baserade på SSF:s statistik (varje enskild fabrik firms bokförd) pers medd W Nordin, SSF 3). Se sid 10. 4) Villands stärkelesefabrik ej medräknad.

TABELL 6 A. Beräknad befolkning¹⁾ och antalet vc åren 1930 - 1975
(Siffror inom parentes anger det uppskattade antalet vc i % av befolkningen)

	1930	1935	1940	1945	1950	1955	3)	1960	1965	1970	4)	1971	1975
Kyrkhult	367	379(2)	433(10)	536(15)	631(30)	620(40)	612(52)	694(96)	750(100)	750(100)	750(100)	800(100)	
Vilshult	-	-	-	244(10)	226(25)	250(40)	264(63)	322(93)	320(100)	320(100)	320(100)	320(100)	
Olofström	1 048(5)	1 875(10)	2 806(15)	3 266(30)	3 908(50)	4 400(70)	6 336(90)	8 763(97)	10 500(100)	12 000(100)	12 000(100)	15 000(100)	
Jämshög	211	485	536(10)	744(15)	856(35)	940(50)	1 024(68)	1 367(97)	1 500(100)	1 500(100)	1 500(100)	1 500(100)	
Näsum	-	-	289(5)	316(10)	457(25)	500(40)	547(58)	687(93)	800(100)	800(100)	800(100)	1 000(100)	
Gualöv	-	-	-	-	417(25)	400(40)	377(57)	544(98)	600(100)	600(100)	600(100)	-	
Övriga	-	1 200(1)	1 200(2)	1 200(5)	1 200(10)	1 200(40)	1 200(25)	1 200(55)	1 100(75)	1 100(80)	1 100(80)	1 000(95)	
Totalt	626	3 939	5 266	6 306	7 695	8 310	10 360	13 577	15 570	15 570	15 570	17 800	

1) Tätorterna enligt SOS befolkningsstatistik. 2) Beräknat efter SOS folk- och bostadsräkningen 1933/35, 1960 och 1965 samt B Johansson och I Borgnäs: Bostäder och boendeförhållanden i Sverige 1945-60. 3) Uppskattat invånareantal. 4) Tätortssuppgifter enligt SIB 1970. 5) Gualöv inkopplat i Bromöllas avloppsnät, i övrigt uppskattningar.

TABELL 6 B. Beräknat antal personekivalenter före (se tab ovan) och efter renin¹⁾

	1930	1935	1940	1945	1950	1955	2)	1960	1965	3)	1970	4)	1971	1975
Kyrkhult	-	8/6	43/30	80/56	189/132	248/174	318/270	666/566	750/525	750/525	750/525	800/560		
Vilshult	-	-	-	24/17	57/40	100/70	166/141	299/254	320/272	320/272	320/272	320/272		
Olofström	52/36	188/132	421/295	980/686	1954/1368	3080/2618	5702/4847	8500/7225	10500/8925	12000/1200	12000/1200	15000/1500		
Jämshög	-	10/7	54/38	112/78	300/210	470/329	696/592	1326/1127	1500/1275	1500/1275	1500/1275	-		
Näsum	-	-	14/10	32/22	114/80	200/170	317/269	639/543	800/560	800/560	800/560	1000/100		
Gualöv	-	-	-	-	104/73	160/112	215/183	533/453	600/510	600/510	600/510	-		
Övriga	12/8	24/17	60/42	120/84	180/126	300/210	660/462	825/578	880/636	880/636	880/636	950/600 ⁷⁾		
Totalt	36	153	390	901	1 987	3 599	6 512	10 630	12 645	3 703	3 703	2 760		
efter renin														

1) För tätorterna och övriga (spridd bebyggelse) har beräknats 30%-ig fosforreduktion. Först när reningsverken kom på 50-talet har reduktionen ändrats beträffande tätorterna. 2) Olofström och Näsum 15%-ig fosforreduktion (med renin). 3) Alla tätorterna 15% fosforreduktion. 4) Vilshult, Jämshög, Olofström, Gualöv (ringkanal) 15%-ig renin, övriga tätorter 30%-ig P reduktion. 5) Olofström/Jämshög 90%-ig fosforreduktion (reningsverket färdigt redan hösten 1970), Näsum, Kyrkhult 30%-ig och Gualöv och Vilshult 15%-ig P-reduktion. 6) Alla tätorterna utom Kyrkhult beräknas ha 90% fosforreduktion. 7) Även effekten av V Västra reningsverk medräknat (färdigt under 1971).

TABELL 7. Siktadjup i Tvösjön 1969

Datum	4.6	9.7	13.8	4.9	3.10	14-15.11
Väderlek:	mulet	Växel molnighet	växel molnighet	mestadels sol	växel molnighet	växel molnighet
Stationer						
11. Bokeholmsålan	2,1	2,5	2,5	2,5	4,2	2,8
12. Öster Smeören	3,0	3,6	4,0	3,6	4,7	4,1
13. Väster Bosörarna	4,0	4,5	6,0	4,5	4,7	5,0
14. Öster Vejle vass	4,4	5,5	5,6	4,5	4,8	5,2
15. Vångaviken	3,0	3,5	3,9	3,5	4,2	3,8
16. Väster Stora Dammark	4,5	4,5	4,9	4,5	4,7	4,8
17. Norr färjeleden	4,3	4,5	4,9	4,5	4,7	4,8
18. Kjugehålan	4,2	4,2	4,5	4,2	4,2	4,5
19. Söder Trön	4,0	3,6	3,9	3,6	4,1	4,1
20. Kyrkviken	3,0	2,7	2,8	2,7	3,5	-
21. Bromöllahålan	3,9	4,0	6,1	4,0	4,6	4,7
22. Väster Ivetofta	3,8	4,2	6,1	4,2	4,5	4,8
23. Maltes Håla	3,8	4,2	5,9	4,2	4,6	4,8
24. Alsterbergs Håla	3,8	4,3	6,3	4,3	4,7	4,9
25. Öster Lebacken	3,1	3,4	4,9	3,4	4,1	4,1
26. Norr Alfären	2,5	3,7	4,2	3,7	4,3	3,9
27. Axeltorpsviken	3,0	4,0	3,0	4,0	3,8	3,8
28. Panshamn	2,2	3,2	3,0	3,2	3,2	3,1
29. Väster Axeltorp	1,8	2,1	2,7	2,1	2,0	2,2
30. Öster kaolinfabriken	1,2	1,8	2,0	1,8	1,3	1,7
Medelvärde	3,3	3,7	4,4	3,7	4,0	4,0

TABELL 8. Algproduktionen (nettoproduktionen) vid stn 13 i norra Ivösjön 1969

Datum:	23-24.5	9-10.6	9-10.7	10-11.8	1-2.9	28-29.9	9-10.10
Klockslag:	20-20	20-20	20-20	19.30-19.30	18.30-18.30	17.10-17.10	17-17
Väderlek:	molnfritt utan kl 11-15 växel molning- het	9-18 växel molnighet, övrig tid molnfritt	molnfritt till kl 15, sedan växel molnighet	växel molni- get fram till kl 10, sedan klar himmel	växel molnighet	klar himmel mellan 9-17, övrig tid växel molnighet	
Vattentemp °C vid 0,5 m djup	12,1	14,5	17,8	21,5	17,9	14,3	12,3
Sikt djup (m):	3,2	4,3	4,5	6,1	5,3	3,9	5,2
Djup (m)	mg C/1	mg C/1	mg C/1	mg C/1	mg C/1	mg C/1	mg C/1
0,5	0,039(0,12)	0,078(0,24)	0,121(0,37)	0,016(0,05)	0,055(0,17)	0,082(0,25)	0,039(0,12)
1,5	0,176(0,54)	0,117(0,36)	0,143(0,44)	0,068(0,21)	0,101(0,31)	0,082(0,25)	0,049(0,15)
2,5	0,127(0,39)	0,065(0,20)	0,085(0,26)	0,003(0,01)	0,085(0,26)	0,069(0,21)	0,065(0,20)
3,5	0,068(0,21)	0,042(0,13)	0,026(0,08)	0,003(0,01)	0(0)	0,026(0,08)	0(-0,06)
4,5	0,016(0,05)	0,007(0,02)	0(-0,03)	0(-0,07)	0,013(0,04)	0,016(0,05)	0(-0,12)

Ann: Siffror inom parentes anger erhållna syrgasvärden. Dessa har multiplicerats med faktorn

0,326(12) = 0,326) för att få produktionen uttryckt i kol, varvid den foto-

32 x 1,15

syntetiska kvoten satts till 1,15

TABELL 9. Temp- och syrgasförhållanden samt sikt djup vid stn 13 1969

Väderlek: se tabell 12 A

Datum:	24.5	16.6	18.7	8.8	28.8	25.9	13.10	28.10	14.11
kl:	12.00	11.15	8.00	9.00	11.00	14.00	14.00	9.00	9.30
temperaturer °C									
djup (m)									
0,5	11,6	20,9	18,7	21,6	19,9	14,9	12,4	10,4	7,8
5	10,1	17,5	18,7	21,4	18,7	14,9	12,3	-	-
10	9,6	12,5	17,4	20,3	18,6	14,9	12,2	10,6	7,8
15	8,2	10,3	11,2	12,9	14,3	14,8	12,2	-	-
20	8,2	8,4	8,8	8,9	8,6	14,7	12,1	10,6	7,8
25	-	7,3	7,6	7,8	7,5	8,4	8,5	-	-
30	6,4	6,6	7,2	7,3	7,2	7,1	7,6	9,5	7,8
33	6,1	6,4	7,0	7,2	7,2	7,3	7,5	8,2	7,8
(botten)									
syrgas mg/l									
0,5	11,57	10,5	9,36	8,98	8,67	9,28	10,31	9,83	10,79
5	11,58	10,07	8,98	8,83	8,65	9,26	10,27	-	-
10	11,14	9,27	8,81	8,28	8,52	9,23	10,20	9,67	10,79
15	11,04	9,05	7,10	6,18	5,52	9,22	9,99	-	-
20	11,11	9,46	8,00	7,30	6,12	8,98	9,91	9,49	10,83
25	-	9,46	7,77	6,86	6,18	5,12	4,65	-	-
30	11,20	9,31	7,39	6,52	5,54	4,38	3,92	6,94	10,81
33	10,98	9,11	7,14	5,30	4,80	3,74	3,31	3,45	10,25
(botten)									
syrgasmättnad i %									
0,5	106	113	100	102	94	92	97	88	91
5	103	105	96	100	93	92	96	-	-
10	98	87	92	92	91	91	95	87	91
15	94	81	65	59	54	91	93	-	-
20	94	81	69	63	52	87	92	85	91
25	-	79	65	58	52	44	40	-	-
30	91	76	61	54	46	36	33	61	91
33	88	74	59	44	40	31	28	29	86
(botten)									
siktdjup (meter)									
	3,2	4,0	5,1	6,1	5,6	3,9	5,4	4,8	6,0

TABELL 10. Temp- och syrgasförhållanden samt siktdjup vid stn 21 1969
Väderlek: se tabell 12 A

Datum kl:	24.5 9.00	16.6 9.15	18.7 11.00	8.8 11.30	28.8 13.30	25.9 16.30	13.10 16.30	28.10 10.30
temperatur °C								
djup (m)								
0,5	12,1	18,2	18,2	21,4	18,5	14,7	12,3	10,4
5	11,4	16,5	18,2	20,7	18,4	14,7	12,3	-
10	10,1	13,1	18,0	20,5	18,1	14,7	12,0	10,5
15	9,0	11,4	11,2	14,4	13,0	13,7	11,8	-
20	7,6	8,4	8,4	9,0	9,4	12,0	11,5	10,5
25	-	7,0	7,4	7,7	7,9	8,1	10,8	-
30	6,1	6,5	7,1	7,1	7,1	7,3	8,0	10,5
35	-	-	-	-	7,2	7,3	7,6	-
40	5,7	6,4	6,8	7,1	7,2	7,2	7,5	10,5
41,5	6,0	6,4	6,8	6,9	7,1	7,1	7,4	10,4
(botten)								
syrgas mg/l								
0,5	11,44	9,61	8,99	8,99	8,70	9,31	10,30	10,17
5	11,49	10,02	8,93	8,80	8,69	9,30	10,35	-
10	11,34	9,52	8,81	8,57	8,56	9,17	9,67	10,23
15	11,06	9,30	7,47	6,44	5,79	8,40	9,33	-
20	11,34	9,61	7,69	7,02	6,15	6,87	8,82	10,23
25	-	9,46	7,21	7,03	6,07	5,06	7,70	-
30	11,05	9,17	6,98	6,57	4,80	3,85	3,87	10,20
35	-	-	-	-	4,49	3,87	3,44	-
40	10,54	8,97	6,82	5,60	4,27	3,40	3,00	10,33
41,5	10,12	8,92	6,39	5,41	4,19	2,60	2,38	10,20
(botten)								
syrgasmättnad i %								
0,5	106	102	95	102	93	92	96	91
5	105	103	95	98	93	92	97	-
10	101	91	93	95	91	91	90	92
15	96	85	68	63	55	81	86	-
20	95	82	66	61	54	64	81	92
25	-	78	60	59	51	43	70	-
30	89	75	58	54	40	32	33	91
35	-	-	-	-	37	32	29	-
40	84	73	56	46	35	28	25	93
41,5	81	72	52	44	35	21	20	91
(botten)								
siktdjup (meter)								
	3,3	4,9	4,8	5,5	3,8	3,9	5,0	3,7

TABELL 11. Temp- och syrgasförhållanden samt sikt djup vid stn 23 1969

Väderlek: se tabell 12 A

Datum: 24.5 16.6 18.7 8.8 28.8 25.9. 13.10 28.10 14.11
 kl: 10.00 9.45 10.00 10.30 12.45 15.45 15.45 10.00 10.30

temperatur °C

djup
(m)

0,5	13,0	19,8	18,7	21,7	18,7	14,8	12,5	10,5	7,6
5	11,3	16,4	18,8	20,9	18,4	14,8	12,5	-	-
10	9,9	13,1	17,8	20,1	18,2	14,8	12,3	10,6	7,6
15	9,5	11,1	12,2	14,3	14,2	14,6	12,2	-	-
20	7,5	8,6	8,0	9,5	9,0	11,3	11,8	10,6	7,5
25	-	7,1	7,1	7,7	7,7	7,9	10,5	-	-
30	6,1	6,6	7,0	7,2	7,3	7,2	8,0	8,7	7,4
35	-	-	-	-	7,3	7,2	7,5	-	-
40	6,1	6,4	6,8	7,1	7,1	7,2	7,3	7,6	7,4
46	6,0	6,2	6,8	6,9	7,0	7,2	7,2	7,4	7,3

(botten)

syrgas mg/l

0,5	11,53	9,91	9,01	9,28	8,85	9,39	10,30	10,14	10,95
5	11,44	9,91	8,98	8,83	8,75	9,38	10,27	-	-
10	11,17	9,22	8,90	8,22	8,69	9,38	10,12	10,17	10,94
15	11,06	9,17	7,30	6,47	5,15	9,26	10,01	-	-
20	11,23	9,58	7,88	6,89	5,52	6,92	9,33	10,02	10,97
25	-	9,55	7,42	6,90	5,84	4,70	7,38	-	-
30	11,16	9,41	7,05	6,41	5,28	3,90	4,02	5,74	11,02
35	-	-	-	-	5,31	3,93	3,55	-	-
40	11,08	9,11	7,00	6,08	4,99	3,63	3,37	3,29	11,02
46	10,56	9,05	6,77	6,00	4,90	3,26	2,19	3,00	10,98

(botten)

syrgasmättnad i %

0,5	109	109	97	106	95	93	97	91	92
5	105	101	96	99	93	93	96	-	-
10	99	88	94	91	92	93	95	91	92
15	97	83	68	63	50	91	93	-	-
20	94	82	67	60	48	63	86	90	92
25	-	79	61	58	49	40	66	-	-
30	90	77	58	53	44	32	34	49	92
35	-	-	-	-	44	33	30	-	-
40	89	74	57	50	41	30	28	28	92
46	85	73	56	49	40	27	18	25	91

(botten)

sikt djup (meter)

3,7	5,0	5,0	5,9	4,4	3,9	5,3	3,8	5,9

TABELL 12 A. Väderlek, temperaturförhållanden samt sikt djup vid stn 24 1969

Datum:	4.5	24.5	4.6	16.6	18.7	8.8	28.8	25.9	13.10	21.10	28.10	14.11
Kl:	12.00	11.00	13.00	10.30	9.00	10.00	12.00	15.00	15.00	10.00	9.30	10.00
Molnighet	mulet	sol	mulet	sol	väx	sol	väx	soldis	soldis	mulet	sol	dimma
Vind:	frisk	svag	väx	väx	hård	svag	måttl	frisk	svag	svag	svag	luntg
temperatur °C												
Djup (m)	0,5	5,5	12,5	12,5	19,8	18,6	21,5	18,8	14,9	12,4	11,7	10,5
	-	11,0	12,5	17,9	18,6	20,9	18,6	14,9	12,2	11,8	-	-
10	5,5	9,7	12,3	12,5	17,2	20,6	18,5	14,8	12,1	11,8	10,6	7,6
15	-	8,7	11,1	10,2	11,6	12,5	14,3	14,6	12,1	11,8	-	-
20	5,4	7,8	7,9	8,6	8,2	8,8	9,1	11,9	11,9	11,8	8,8	7,6
25	-	6,9	7,1	7,5	7,4	7,6	7,7	10,6	-	-	-	-
30	5,1	6,1	6,4	6,8	7,0	7,3	7,2	7,5	7,8	7,8	8,8	7,9
35	-	-	-	-	-	-	7,2	7,3	7,5	7,4	-	-
40	5,1	5,8	6,1	6,2	6,8	7,0	7,0	7,1	7,2	7,2	7,5	7,5
45	-	6,0	6,2	6,8	6,9	6,9	7,1	7,2	7,2	7,4	7,3	-
47,5	5,1	5,8	5,8	6,3	6,8	6,8	6,9	7,1	7,1	7,1	7,3	7,2
(bottom)												
sikt djup (meter)	3,8	3,3	3,8	5,2	5,1	6,3	5,0	3,9	5,1	6,3	4,2	5,9

TABELL 12 B. Syrgasförhållanden vid stn 24 1969

Datum:	4.5	24.5	4.6	16.6	18.7	8.8	28.8	25.9	13.10	21.10	28.10	14.11
Djup (m)												
syrgas mg/l												
0,5	12,54	11,60	10,34	10,01	9,12	8,70	9,39	10,32	10,91	10,01	10,89	-
5	-	11,57	10,31	10,01	9,46	8,52	9,37	10,19	9,88	-	-	-
10	12,54	11,47	10,37	9,36	8,48	8,52	9,28	10,07	9,84	10,02	10,92	-
15	-	11,12	10,07	9,33	7,29	6,43	5,71	9,10	9,97	-	-	-
20	12,48	11,11	10,45	9,57	8,06	7,18	5,85	7,74	9,62	10,06	10,92	-
25	-	-	10,60	9,68	7,82	6,89	5,96	5,21	7,49	-	-	-
30	12,50	11,28	10,53	9,58	7,85	6,75	5,77	4,85	4,17	4,04	8,11	10,95
35	-	-	-	-	-	-	5,08	4,60	3,70	3,63	-	-
40	12,48	11,22	10,32	9,42	7,27	6,28	4,84	3,85	3,55	3,08	3,16	10,99
45	-	-	10,05	9,17	6,63	5,56	4,49	3,51	3,13	2,51	2,64	10,65
47,5	12,35	10,62	9,87	8,98	6,57	5,43	4,18	2,91	2,35	1,49	2,24	10,32
(bottom)												
syrgasmättnad i %												
0,5	100	109	97	110	98	103	93	97	91	91	91	-
5	-	105	97	106	101	110	93	95	91	91	91	-
10	100	101	97	88	88	107	91	92	91	91	90	-
15	-	96	92	83	67	60	56	90	93	91	91	-
20	99	93	88	82	68	62	51	72	89	90	87	-
25	-	87	80	65	57	50	44	67	-	34	70	-
30	98	91	85	79	65	56	48	40	35	31	30	-
35	-	-	-	-	-	-	42	38	31	30	29	-
40	98	90	83	76	60	40	32	32	26	26	21	-
45	-	-	-	-	-	-	52	46	37	29	26	-
47,5	(bottom)	-	-	-	-	-	46	45	34	22	21	19

TABELL 13. Väderlek, temp- och syrgasförhållanden samt siktdjup vid
stn 17 och 18 1969

Station	17				18			
Datum:	4.6	27.7	4.9	3.10	4.6	27.7	4.9	3.10
Kl:	11.30	10.30	12.00	11.30	12.30	10.00	13.00	12.00
Väderlek:mulet temperatur °C	mulet	sol	växl molnig het					
Djup (m)								
0,5	12,1	18,7	17,7	12,6	12,0	18,6	18,0	12,8
5	11,8	18,2	17,0	12,4	11,9	18,5	17,2	12,7
10	11,3	17,1	17,0	12,4	11,7	18,5	17,1	12,6
15	9,9	12,7	15,3	12,4	11,5	16,7	16,6	12,6
19	9,5	11,7	12,4	12,2	-	-	-	-
20					9,0	11,7	11,5	12,5
22					8,6	10,6	11,1	12,2
syrgas mg/l								
0,5	10,34	8,98	8,78	9,63	10,38	9,06	8,69	9,67
5	10,31	8,65	8,72	9,54	10,31	8,98	8,72	9,59
10	9,80	7,69	8,70	9,52	10,27	8,78	8,37	9,60
15	9,05	3,32	3,93	9,49	10,12	7,16	7,02	9,52
19	8,15	2,39	0	9,25	-	-	-	-
20					8,43	2,29	0,62	9,52
22					6,97	1,23	0	9,44
syrgasmättnad i %								
0,5	96	96	92	91	96	97	92	91
5	95	92	90	89	96	96	91	90
10	90	80	90	89	95	94	87	90
15	80	31	39	89	93	74	72	90
19	71	22	0	86	-	-	-	-
20					73	21	6	89
22					60	11	0	88
siktdjup (meter)								
	4,3	4,8	4,5	4,7	4,2	5,0	4,2	4,2

TABELL 14. Temp- och syrgasförhållanden samt siktdjup vid stn 24
1970/71

Datum:	27.3	18.5	28.5	25.7	4.9	5.1.1971
Väderlek:	sol	-	-	regn	växl molin	snöfall
<i>temperatur °C</i>						
<i>Is-vsc / - holl på off cakorna</i>						
Djup (m)						
0,5	1,5	11,3	12,7	17,2	17,7	0,3
5	1,3	10,8	12,6	17,2	17,6	1,2
10	1,3	8,7	10,7	17,0	17,5	1,5
15	1,4	7,0	8,9	13,1	14,0	1,7
20	1,5	6,5	7,6	8,5	8,6	1,8
25	1,6	6,2	6,7	7,4	7,8	1,9
30	1,8	5,9	6,3	7,0	7,2	2,0
35	1,9	5,7	6,1	6,7	7,0	2,1
40	2,2	5,6	5,8	6,7	6,9	2,2
45	2,5	5,5	5,8	6,7	6,9	2,2
47,5	3,0	5,5	5,7	6,6	6,8	2,3
(botten)						
<i>syrgas mg/l</i>						
0,5	13,12	12,31	11,67	9,41	9,15	14,58
5	13,02	12,47	11,62	9,44	9,15	12,98
10	12,70	12,31	11,23	9,02	9,05	12,80
15	12,47	12,13	11,75	7,31	6,23	12,77
20	12,09	12,26	11,36	8,05	6,71	12,77
25	11,75	12,31	11,41	8,23	6,69	12,70
30	11,13	12,21	11,59	7,95	6,40	12,67
35	10,27	12,08	11,56	7,74	5,84	12,64
40	8,44	12,10	11,56	7,51	5,38	12,61
45	5,52	11,98	11,26	6,84	4,73	12,61
47,5	0,65	11,69	11,00	6,20	4,14	12,41
(botten)						
<i>syrgasmättnad i %</i>						
0,5	94	113	110	98	96	100
5	92	113	109	98	96	92
10	90	106	101	93	95	91
15	89	100	96	70	61	92
20	86	100	95	69	58	92
25	84	99	93	69	56	91
30	80	98	94	66	53	92
35	74	96	93	63	48	92
40	61	96	92	61	44	92
45	40	95	90	56	39	92
47,5	5	93	88	51	34	90
(botten)						
<i>siktdjup i meter</i>						
	7,5	4,3	4,1	5,2	5,7	-

TABELL 15. Temp- och syrgasförhållanden åren 1926, 1955 samt 1966
vid stn 24

27.8.1926 (Alsterberg)				28.8.1926 (Alsterberg)			
Djup	temp	O ₂	O ₂ -%	Djup	temp	O ₂	O ₂ -%
0,0	16,6	9,51	98	0,0	16,6	9,48	97
11,0	16,5	9,46	97	14,8	16,6	9,39	97
15,0	16,4	-	-	18,0	14,8	9,08	90
18,0	14,6	-	-	19,3	14,2	8,78	86
19,0	14,4	-	-	21,0	12,0	8,32	77
19,3	14,2	9,25	90	25,6	8,6	8,08	69
20,0	12,0	-	-	34,4	8,4	7,78	66
20,2	12,0	9,05	84	43,5	8,4	7,68	66
22,0	10,3	-	-	49,0	8,0	7,58	64
22,2	8,6	8,32	71				
29,5	8,4	8,08	69				
22.6.1955 (Holmquist)				21.9.1955			
Djup	temp	O ₂	O ₂ -%	Djup	temp	O ₂	O ₂ -%
1,5	14,5	10,7	105	2,0	16,0	9,5	96
4,0	14,3	10,4	102	4,5	15,8	9,5	96
5,5	14,0	10,4	102	7,0	15,8	9,4	95
8,0	13,5	10,2	98	9,5	15,8	9,8	99
10,5	13,0	10,3	98	12,0	15,8	9,3	94
13,0	11,5	10,0	92	14,5	15,3	8,9	89
15,5	9,5	10,0	88	17,0	10,8	7,0	63
18,0	8,5	10,0	86	19,5	9,5	7,3	64
20,5	8,0	10,2	86	22,0	8,8	7,4	64
23,0	7,8	10,2	85	24,5	8,5	7,3	62
25,5	7,5	10,2	84	27,0	8,5	7,1	61
28,0	7,5	10,1	84	29,5	8,0	7,2	61
30,5	7,5	10,1	84	32,0	8,0	7,2	61
33,0	7,5	10,1	83	34,5	8,0	7,2	61
35,5	7,5	10,0	83	37,0	7,5	6,9	58
38,0	7,5	10,0	83	39,5	7,5	7,2	60
40,5	7,5	10,1	83	42,0	7,5	6,9	58
43,0	7,5	10,0	83	44,5	7,5	6,9	58
45,5	7,5	10,1	83				
18.7.1966 (SNV)				23.7.1966 (SNV)			
Djup	temp	O ₂	O ₂ -%	Djup	temp	O ₂	O ₂ -%
0,5	17,8	8,65		0,0	20,05	9,09	101
2,0	17,75	9,01		2,0	20,0	9,36	103
5,0	17,7	9,09		5,0	19,1	8,70	94
11,5	16,8	8,21		10,0	18,3	8,22	87
20,0	8,8	8,11		12,5	15,45	7,20	72
46,0	6,8	7,15		14,0	11,6	7,05	65
				20,0	8,7	7,85	67
				30,0	7,1	8,05	67
				40,0	6,8	7,47	61
				47,0	6,6	7,00	57

TABELL 16. Beräknat datum för sommarstagnationens början åren 1926, 1955, 1966, 1969 och 1970 vid stn 24

År	islossning	sommar- stagnation	tiden mellan islossning och sommarstagnation	antal dagar	dygngrader 4)
1926	ca 10.3 1)	ca 15.5 2)		66	390
1955	ca 15.4 1)	ca 25.5 3)		40	340
1966	26.3	ca 17.5		52	280
1969	8.4	ca 16.5		38	280
1970	24.4	ca 22.5		29	270

1) Jämför med Ringsjön, Möckeln och Osbysjön (se nedan).

2) Kraftiga vindar rådde under tiden 25.4 - 14.5 och sommarstagnationen fördröjdes ca 2 veckor. I Kristianstad (enligt SMHI) blåste den 25 april 7 beaufort (13,9 - 17,1 m/s), den 2 maj 6 beaufort (10,9 - 13,8 m/s) den 10, 12 och 14 maj 5 beaufort (8 - 10,7 m/s). Temperaturen vid tiden för sommarstagnationens början har i hypolimnion beräknats till över en grad högre än för år 1969 och 1970 (se fig 17).

3) Kraftiga vindar rådde omkring den 20 maj och sommarstagnationen fördröjdes ca 1 vecka. Den 19 maj blåste det 7 beaufort i Kristianstad och den 20, 21 och 23 5 beaufort. Hypolimniontemperaturen vid stagnationens början har beräknats till ca 0,5 grader över 1969 och 1970 års värden (se fig 17).

4) Antalet dygngrader (summan av periodens medeltemperaturer) har beräknats efter uppgifter från väderleksstationen i Kristianstad. Stationen är belägen ca 20 km VSV om provtagningsstation 24 i Ivösjön.

Datum för islossning (sjöarna helt öppna) i Ivösjön, Ringsjön (mellersta Skåne), Möckeln (sydligaste Småland) och Osbysjön (nordöstra Skåne) enligt SMHI

Vinter	Ivösjön (54,2 km ²)	Ringsjön (45,0 km ²)	Möckeln (45,9 km ²)	Osbysjön (5 km ²)
1925/26	ber 10.3	3.3	20.3	-
1952/53	1.3	7.3	24.3	-
1953/54	10.4 ¹⁾	9.4	14.4	-
1954/55	ber 15.4	13.4	20.4	18.4
1957/58	20.4	21.4	29.4	22.4
1962/63	19.4	18.4	20.4	17.4
1963/64	12.4	9.4	12.4	14.4
1965/66	26.3	23.3	30.4	22.4
1967/68	16.3	22.3	3.4	-
1968/69	8.4 (egna uppg)	5.4	14.4	9.4
1969/70	24.4	20.4	29.4	26.4

1) isen porös den 9.4

TABELL 17 A. Beräknade stagnationstider, temp- och syrgasförhållanden för stn 24 under åren 1926, 1955, 1966, 1969 och 1970

År	stagnationsdatum (hela hypolimnion)	vattenskikt	temp	O_2 mg/l	O_2 -% 3) 2)
1926	15 maj	hypolimnion ¹⁾	7,6	11,4	95
1955	25 "	"-	7,0	11,5	95
1966	17 "	"-	6,1	11,8	95
1969	16 "	"-	6,1	11,8	95
1970	22 "	"-	6,0	11,8	95
1926	15 "	botten	7,0	11,0	91
1955	25 "	"-	6,9	11,1	91
1966	17 "	"-	5,6	11,4	91
1969	16 "	"-	5,7	11,4	91
1970	22 "	"-	5,6	11,4	91

1) Hypolimnion har räknats från 20 meters djup med undantag för år 1926. Språngskiktet detta år låg anmärkningsvärt djupt och hypolimnion har räknats från 21,5 meter. 2) År 1969 och 1970 är syremättnaden lika i hypolimnion och vid botten (se ovan), för de övriga åren har antagits samma mättnadsvärden. 3) När man känner mättnadsvärdet och kan räkna fram temperaturen efter tillgängliga temperaturdata är det lätt att beräkna syrgashalten.

TABELL 17 B. Temp- och syrgasförhållanden i Vitavatten den 25.8.1926 och den 5.9.1970 (serier från mitten av sjön).

Djup (m)	vattentemp °C		syrgas mg/l		syrgasmättnad i %	
	1926	1970	1926	1970	1926	1970
0	17,5	17,8	9,25	9,31	97	98
3,4	17,8	17,4	9,31	9,38	98	98
7	17,8	17,4	-	9,47	-	99
8	17,5	12,8	9,16	11,26	96	106
9	12,0	9,6	10,72	10,98	100	96
10	10,4	9,5	-	10,36	-	91
13	8,0	6,1	9,21	7,51	78	60
18	7,0	5,6	5,95	6,27	49	50
23	7,0	5,6	4,18	4,17	34	33

Anm. Stagnationsperioden 1970 beräknats ha varat ca 4 dagar längre än 1926.

TABELL 18. Syresituationen i hypolimnion efter 105 dagars (3,5 mån) sommarstagnation åren 1926, 1955, 1966, 1969 och 1970 vid stn 24¹⁾

HELA HYPOLIMNION

År	temp °C	O ₂ mg/l	O ₂ %	aktuellt O ₂ -deficit mg/l	O ₂ -täring mg/l per månad
1926	8,6	7,90	68	3,76	1,1
1955	8,0	7,55	64	4,25	1,2
1966	7,5	6,1	51	5,9	1,7
1969	7,4	5,15	43	6,86	2,0
1970	7,3	5,80	48	6,24	1,8

BOTTEN

1926	8,0	7,58	64	4,26	1,2
1955	7,4	7,40	62	4,60	1,3
1966	6,8	5,1	42	7,2	2,1
1969	6,9	4,18	34	7,98	2,3
1970	6,8	4,15	34	8,04	2,3

1) Uppgifterna beräknade efter fig 17, 18 och 19.

TABELL 19. Håvningar efter relika kräftdjur samt temp- och syrgasdata vid stn 24 under oktober 1969.

Horisontalhåvningar:

Datum	"Träning" längs botten antal meter	Vattendjup (m)	Mysis relicta	Pallasea quadrispinosa	Antal kräftdjur Pontoporeia affinis	temperatur °C	0 ₂ mg/l
13.10	ca 50	47,5	125	481	14	7,1	2,35
17.10	"— 50	47,5	23	87	7	7,1	2,09
21.10	"— 50	47,5	22	1	27	7,1	1,49

Vertikalhåvningar:

Datum	Håvningar från följande djup upp till ytan	Antal håvningar	Mysis relicta	Pallasea quadrispinosa	Antal kräftdjur Pontoporeia affinis	temperatur ¹⁾ °C	0 ₂ mg/l
21.10	35	3	0	0	0	7,4	3,63
"—	40	2	1	0	22	7,2	3,08
"—	45	2	7	0	44	7,2	2,64
"—	47,5	2	15	1	56	7,1	1,49

1) Temp- och syrgasvärdet gäller det djup varifrån håvningen påbörjades.

57 N

TABELL 20. Analysdata från stn 24 åren 1965, 1969 och 1970

Datum	<u>4.9.1965</u>	<u>4.9.1969</u>	<u>4.9.1970</u>
Djup meter	0,5	0,5	0,5
Siktdjup meter	5,2	4,3	5,7
Färg mg Pt/l	20	10	30
KMnO ₄ -förbry. mg/l	17,9	19,2	18,2
Opt. of 420/5	0,060	0,058	0,048
Opt. f 420/5	0,024	0,034	0,040
Opt. d 420/5	0,036	0,024	0,008
pH	7,3	7,3	7,1
$\kappa_{20} \cdot 10^6$	112,6	127	128
Ca mekv/l	0,699	0,749	0,745
Mg " "	0,173	0,160	0,167
Na " "	0,290	0,303	0,319
K " "	0,043	0,051	0,052
A' (HCO ₃) " "	0,435	0,475	0,454
SO ₄ " "	0,455	0,405	0,489
Cl " "	0,293	0,390	0,311
Σ katj. " "	1,205	1,263	1,283
Σ anj. " "	1,183	1,270	1,254
NH ₄ -N mg/l	0,001	0,007	0,001
NO ₂ -N " "	0,004	0,003	0,007
NO ₃ -N " "	0,028	0,024	0,050
Org. N " "	0,351	0,415	0,330
Total-N " "	0,384	0,449	0,388
PO ₄ -P " "	0,013	0,002	0,005
Övr. P " "	0,003	0,007	0,003
Total-P " "	0,016	0,009	0,008
Si " "	0,14	0,20	0,22

TABELL 21. Totalfosforhalter ($\mu\text{g P/l}$) i Ivösjöns ytvatten 1966¹⁾

<u>Provtagningsstationer</u> ²⁾	<u>25 maj</u>	<u>17 aug</u>	<u>29 okt</u>
11. Bokeholmshålan	35	29	24
12. Öster Smeören	32	21	12
13. Väster Bosörarna	17	8	9
14. Öster Vejle vass	18	10	11
15. Vångaviken	22	13	14
16. Väster Stora Danmark	18	8	11
17. Norr färjeleden	18	8	11
18. Kjugehålan	20	12	11
19. Söder Ivön	17	9	11
20. Kyrkviken	18	10	10
22. Väster Ivetofta	17	10	11
24. Alsterbergs håla	11	9	10
25. Öster Lebacken	22	11	10
26. Norr Alfären	29	19	14
27. Axeltorpsviken	20	11	12
29. Väster Axeltorp	21	12	14

1) Vattenproverna analyserade vid NLU (dåvarande Mälarundersökningen) och undersökning bekostad av Skräbeåns Vattenvårdsområdes kommitté, Bromölla.

2) Endast stationer vilka sammanfaller med egna provtagningsstationer har medtagits.

TABELL 22. Fosforbudget för Ivösjön år 1971¹⁾Tillförsel

Naturlig (skog, jordbruk, nederbörd)	5,0 ton
Tätorter och spridd bebyggelse	5,4 "-
Potatisindustrin	<u>0</u> "-

10,4 ton

Förluster

Vatten och sediment	5,65 ton
Östersjön via Skräbe- ån	4,6 "-
Via fiske	<u>0,15</u> "-

10,4 ton

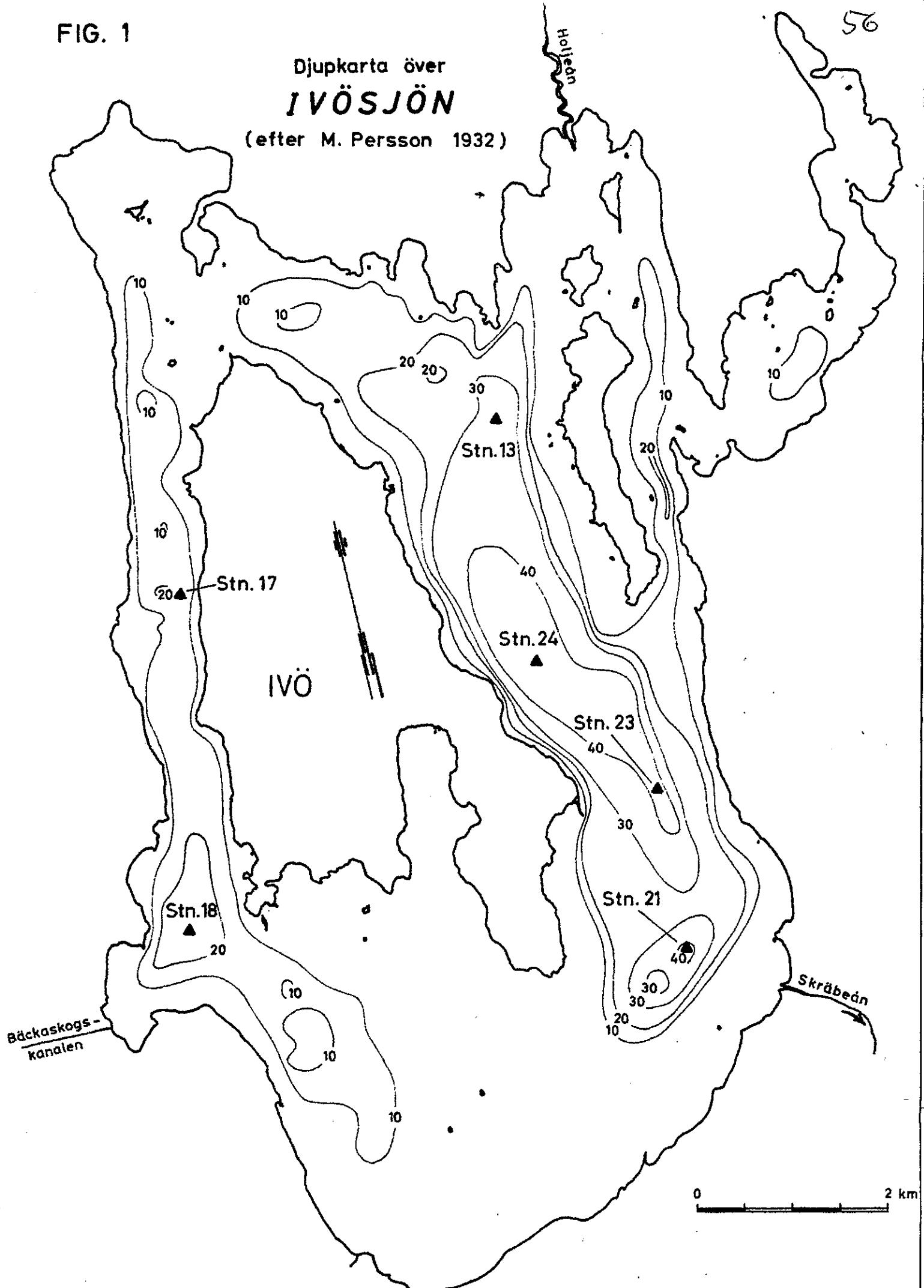
1) Gäller bara om 1971 får normala vattenföringsförhållanden.

Betr basmaterialet se sid 7 - 14.

FIG. 1

Djupkarta över
IVÖSJÖN
(efter M. Persson 1932)

56

▲ Provtagningsstation för temp - och syrgasprofiler

③ PROVTAGNINGSSTATION
 13 - 20 μg LÄGSTA OCH HÖGSTA HALT
 16 BERÄKNAT ÅRSMEDELVÄRDE

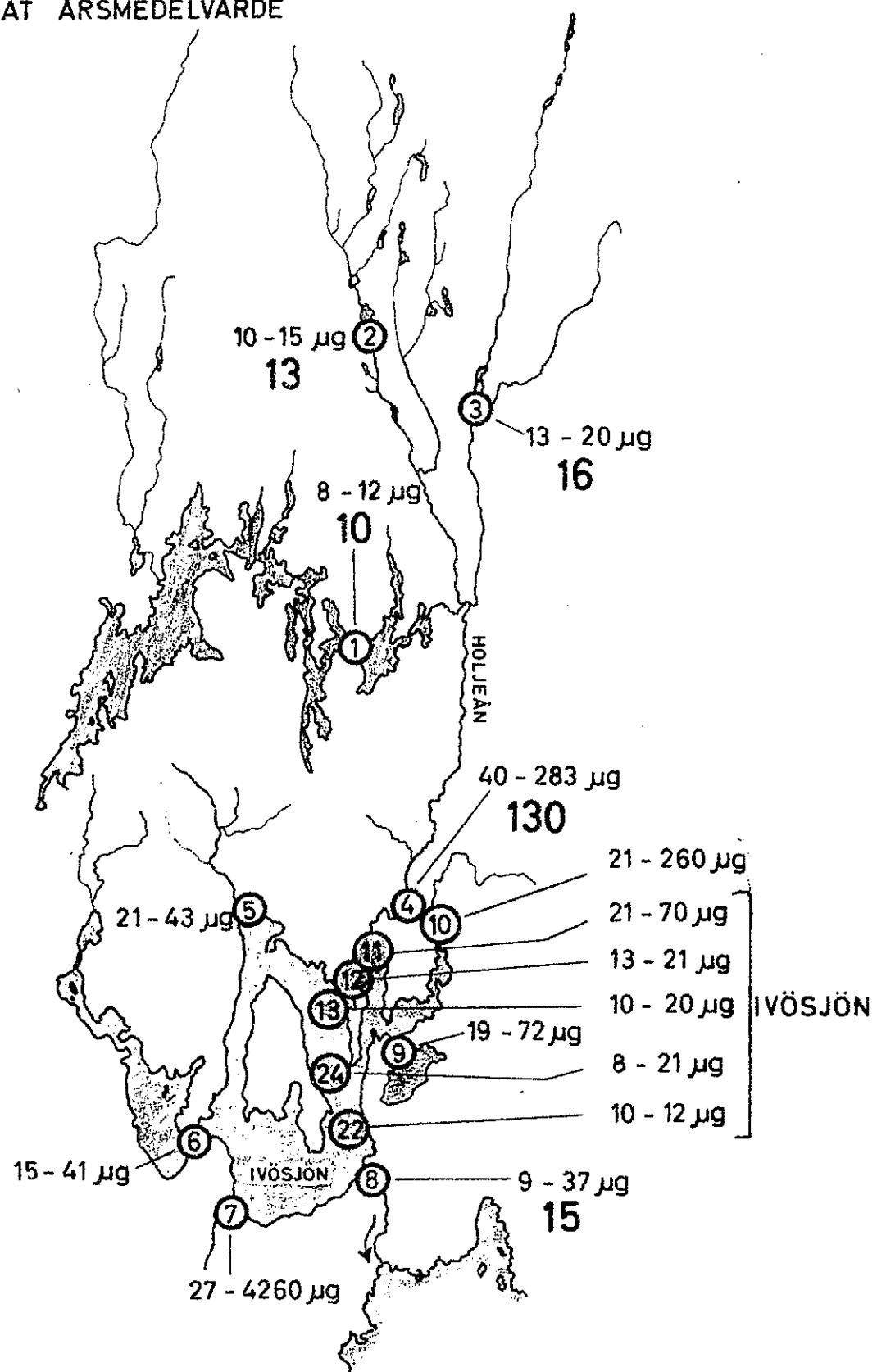

FIG. 2 TOTALFOSFOR ($\mu\text{g P/l}$) APRIL 1969 – MAJ 1970

(3) PROVTAGNINGSSTATION
 χ_{77-80}
 Pt 95-120 LÄGSTA OCH HÖGSTA ANALYSVÄRDE

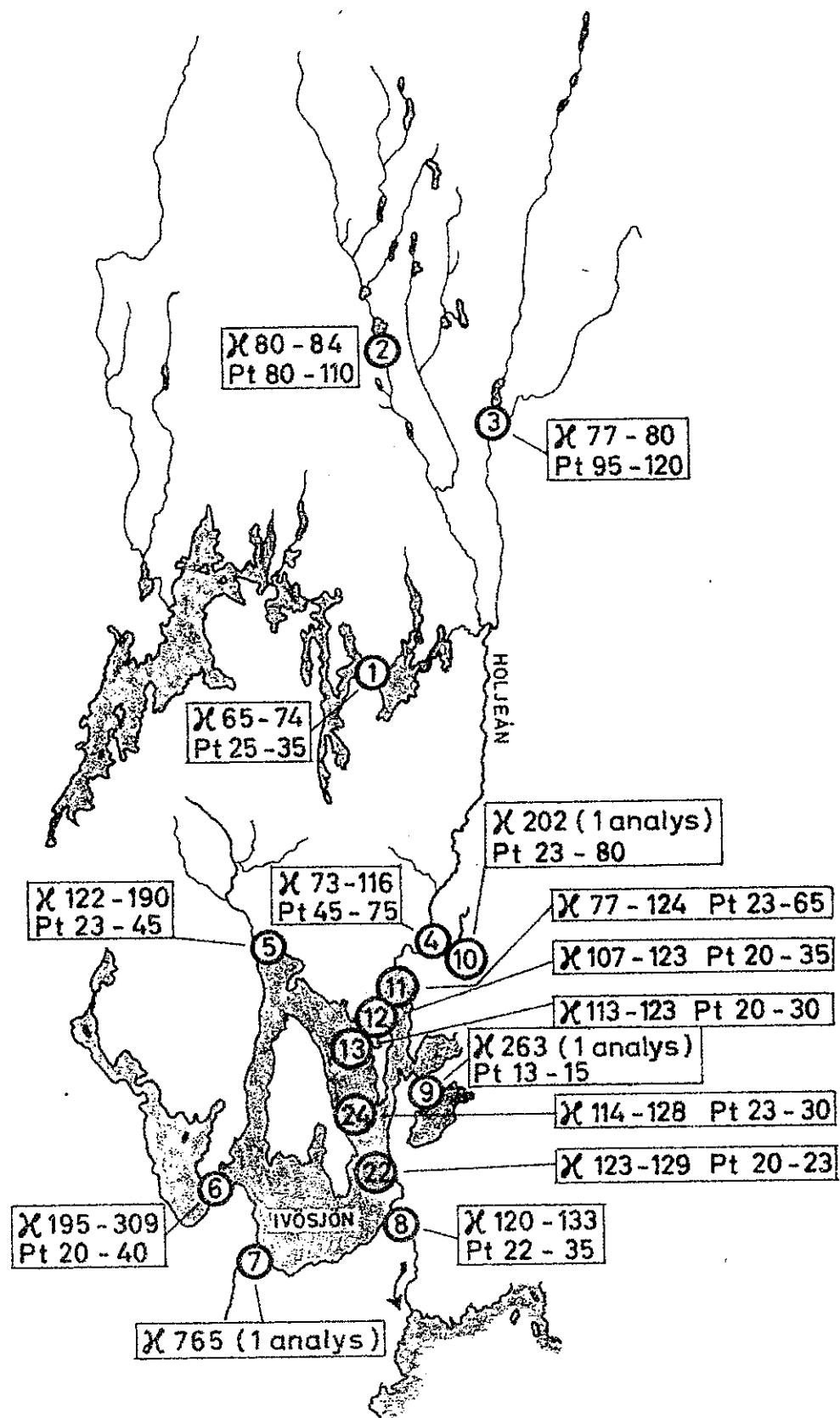

FIG. 3 SPECIFIK LEDNINGSFÖRMÅGA ($\chi_{20} \cdot 10^6$) OCH FÄRG (mg Pt/l)
 APRIL 1969 - MAJ 1970

(3) PROVTAGNINGSSTATION

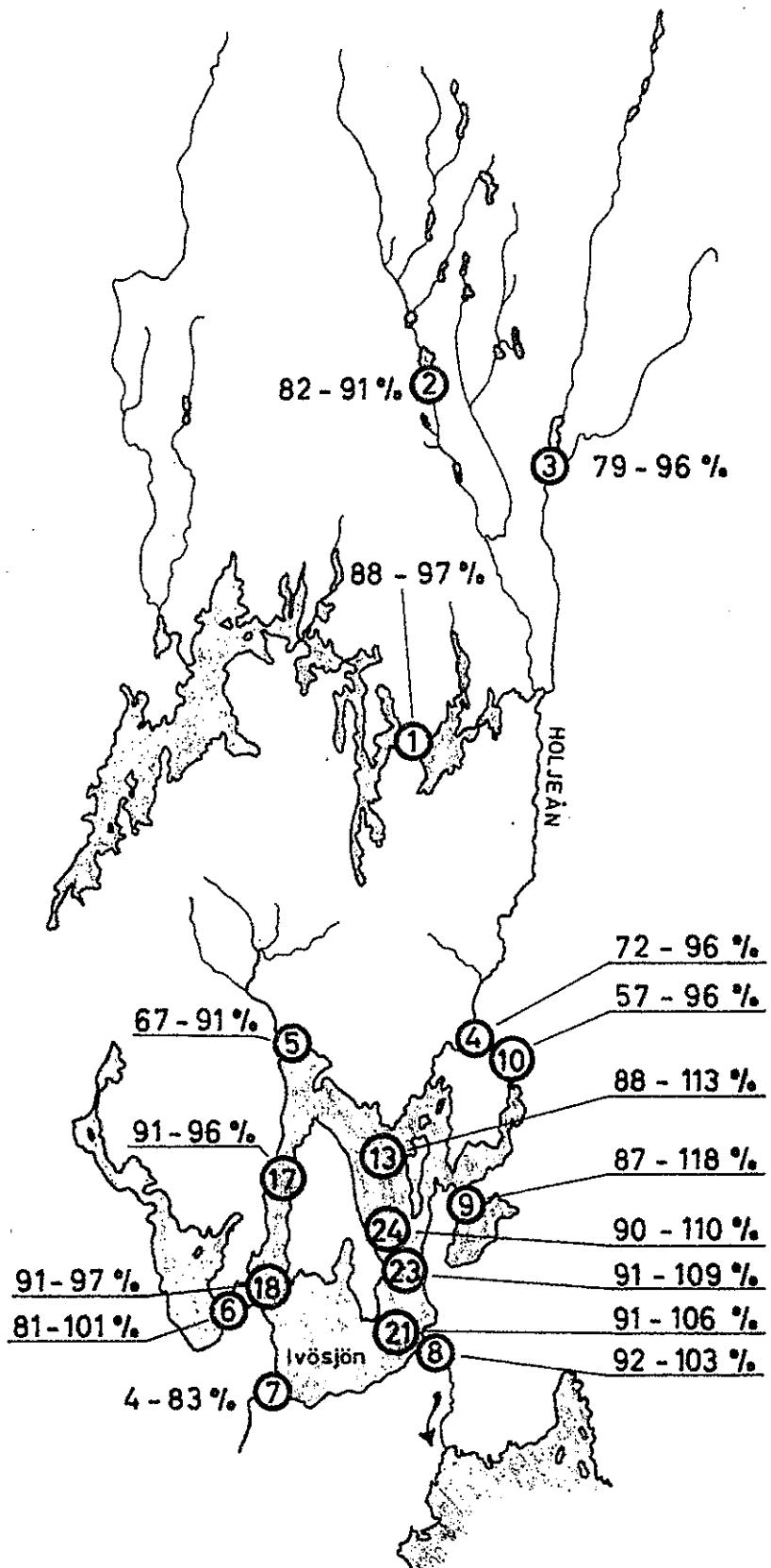

FIG. 4 VARIATION I SYRGASMÄTTNADEN (O_2 - %) YTVATTENPROV
APRIL 1969 - MAJ 1970

TECKENFÖRKLARING

- slamavskiljning
 - biologisk behandling
 - biologisk behandling med kemisk efterföllning
- 12 000 antal anslutna personer

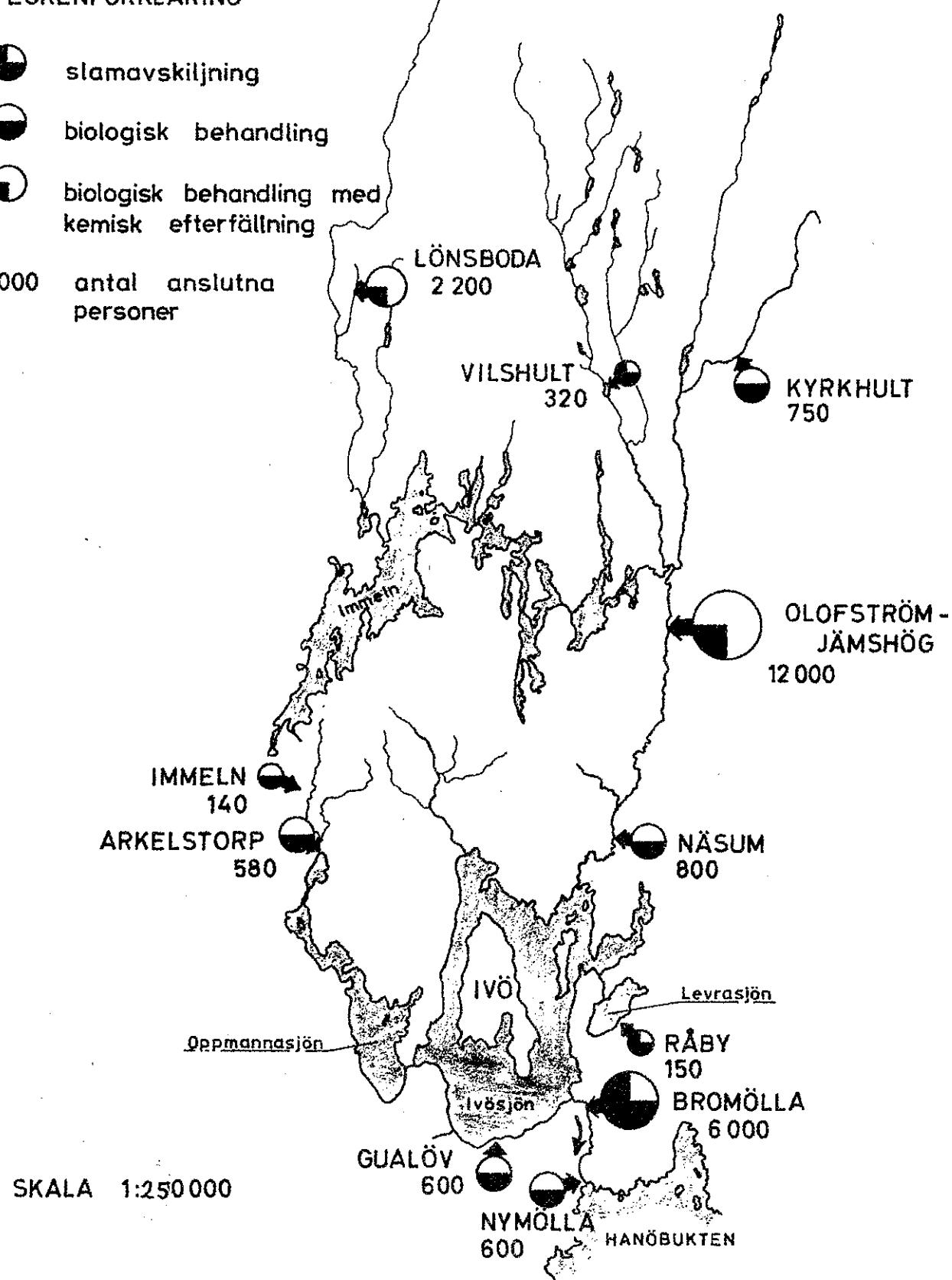
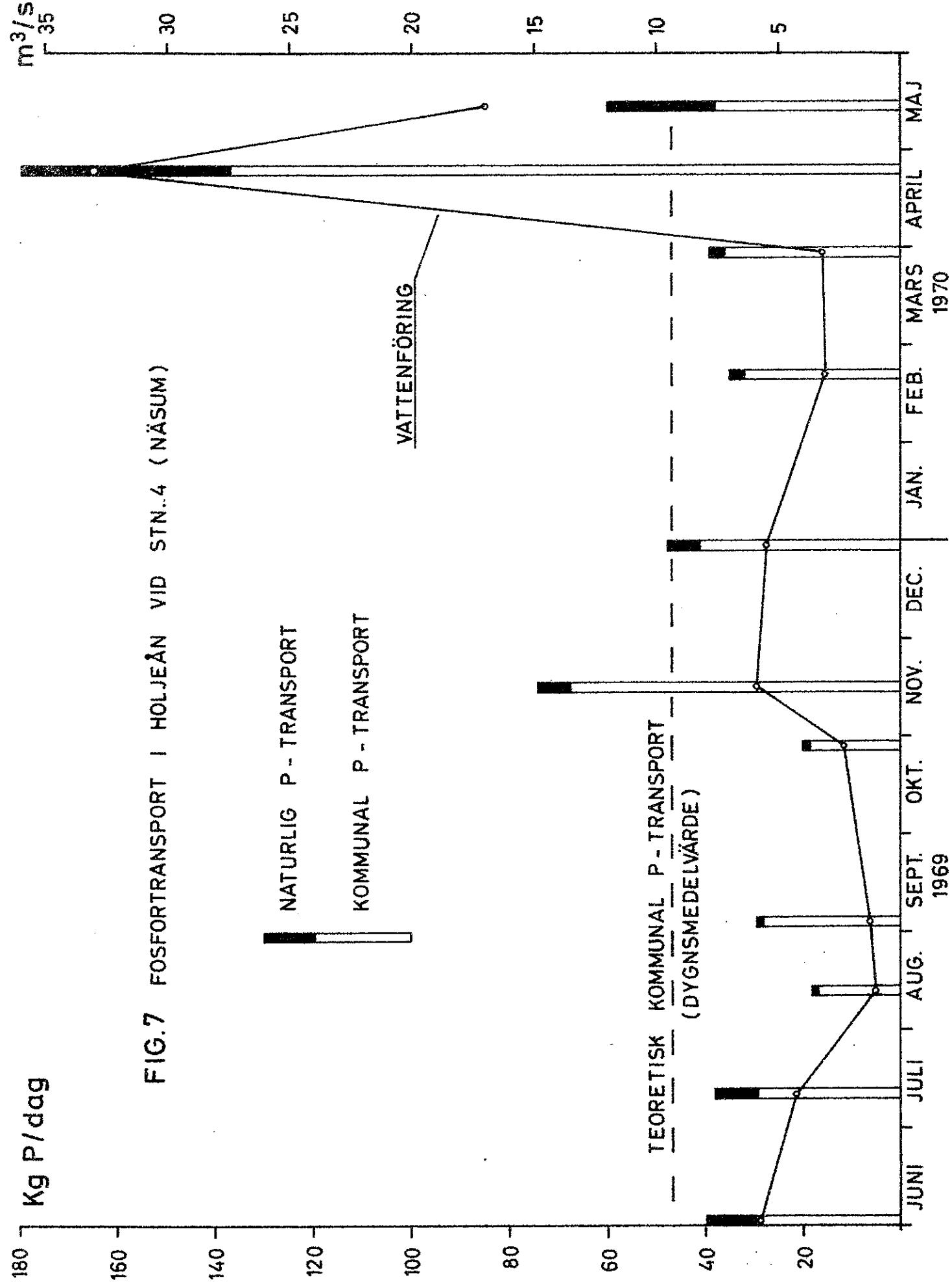

FIG. 5 BELÄGENHETEN AV KOMMUNALA AVLOPPSRENINGSSVERK
INOM SKRÄBEÅNS NEDERBÖRDSOMRÅDE

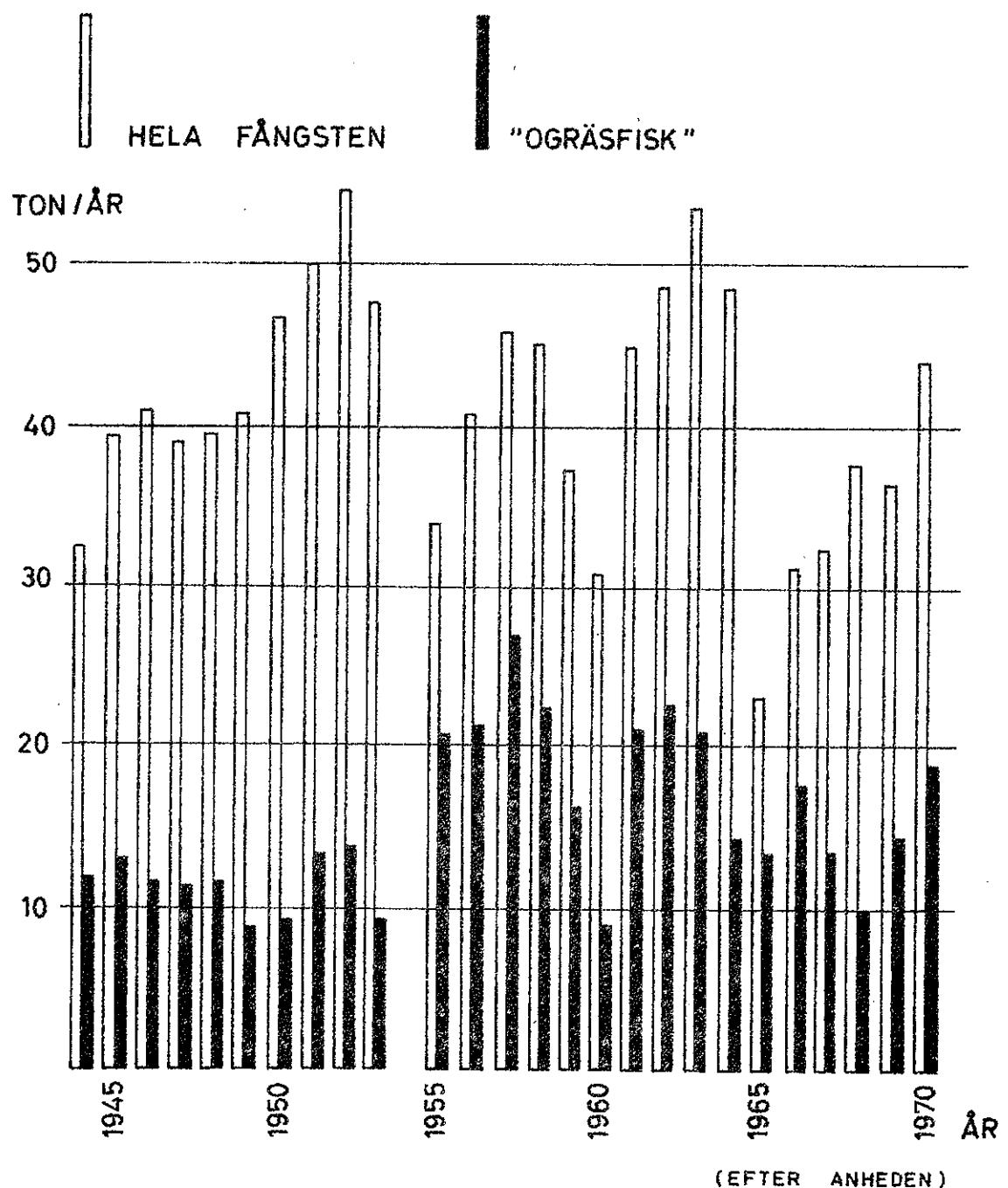
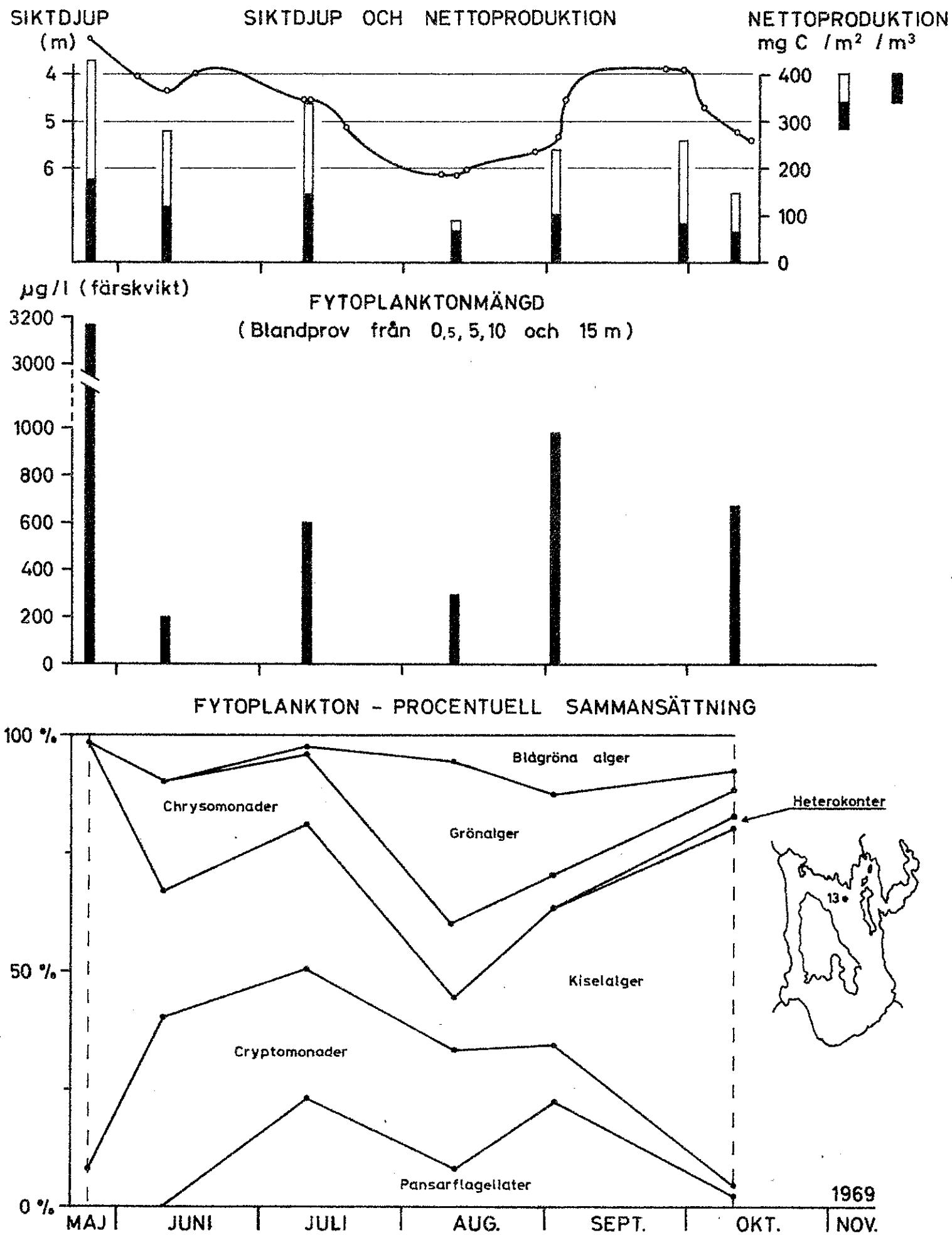

FIG. 8 FISKETS AVKASTNING I IVÖSJÖN 1944 - 1970

FIG. 9

NORRA IVÖSJÖN 1969⁶⁴

SIKTDJUP, NETTOPRODUKTION OCH PLANKTON VID STATION 13

IVÖSJÖN 1969

NETTOPRODUKTION OCH SIKTDJUP VID STATION 13

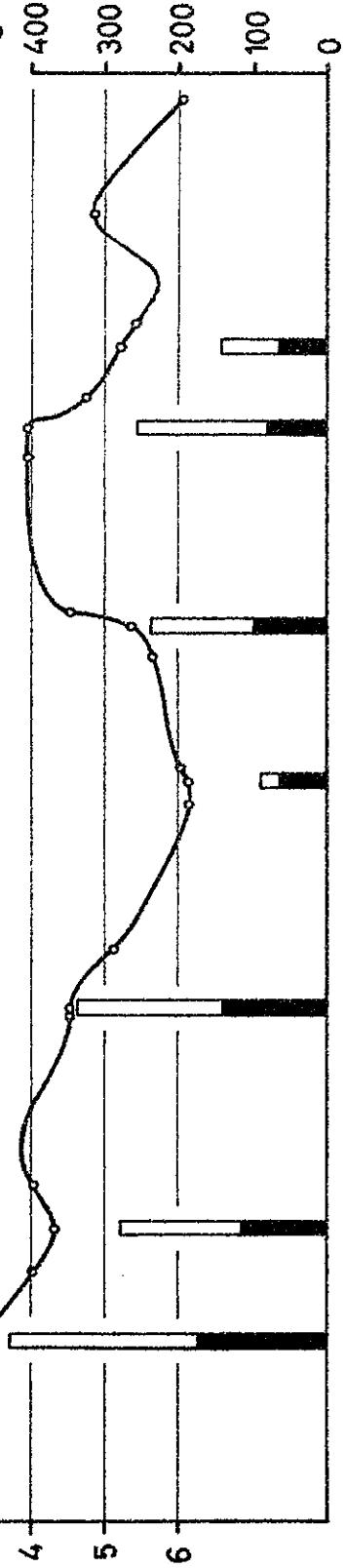
SAMT SIKTDJUP VID STATIONERNA 24, 23 OCH 21

NETTOPRODUKTION

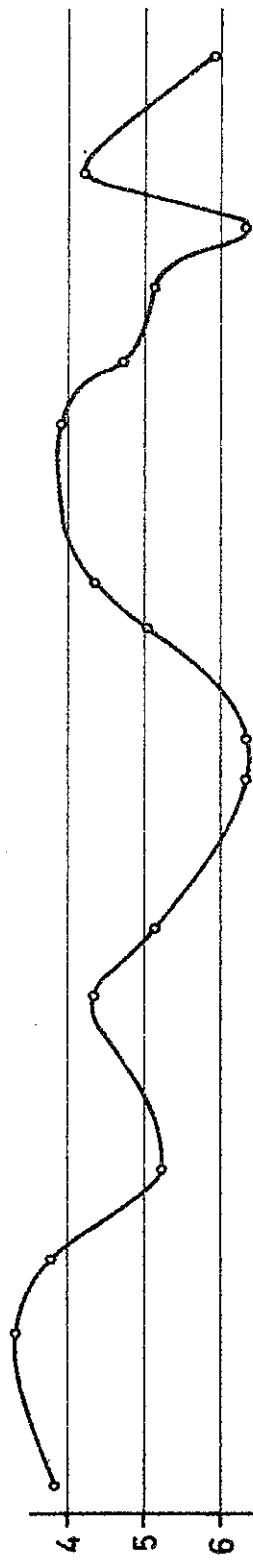
mg C / m² / m³

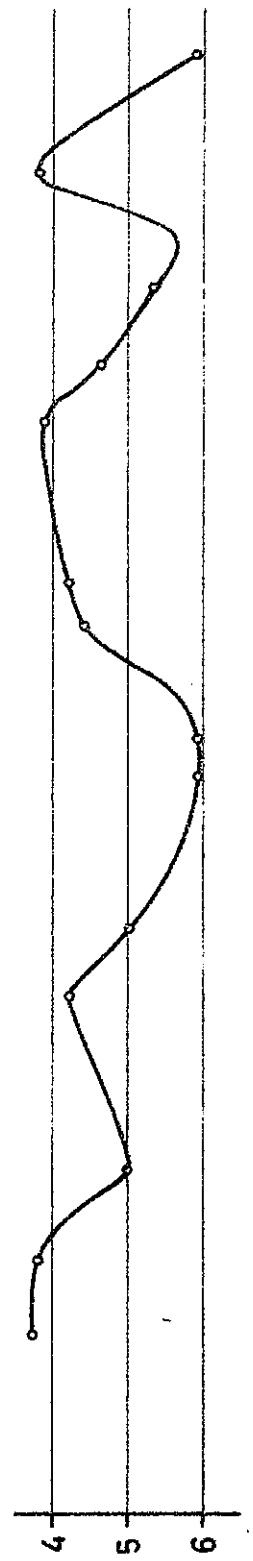
Stn. 13

Stn. 24

Stn. 23

Stn. 21

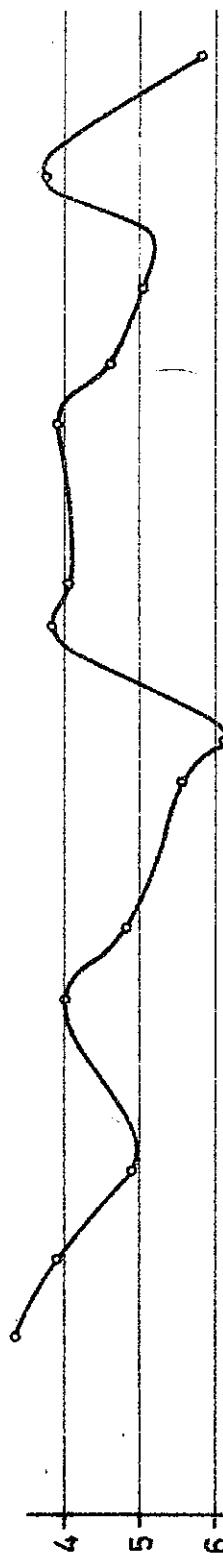

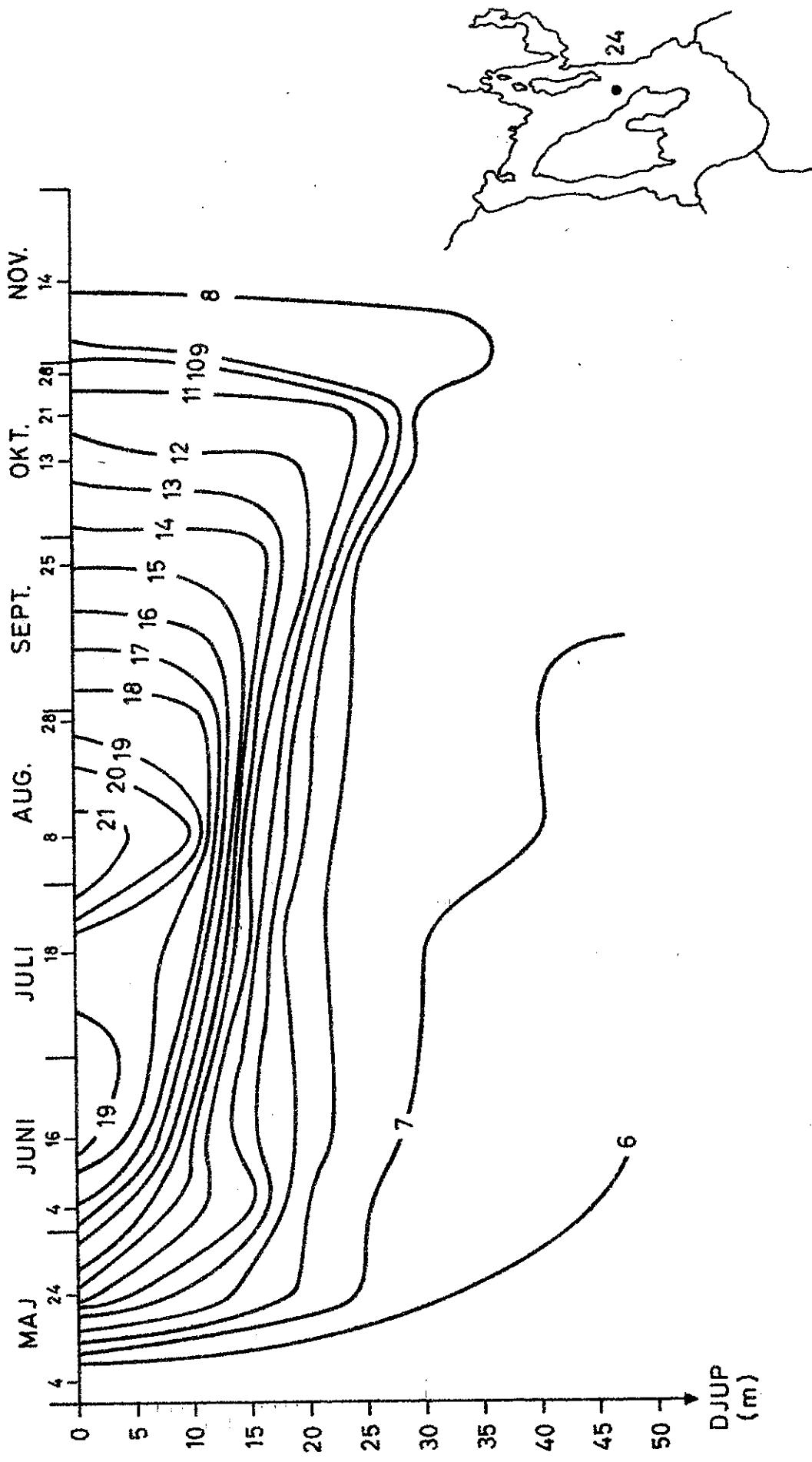
Fig. 10 51

MAJ JUNI JULI AUGUSTI SEPTEMBER OKTOBER NOVEMBER

IVÖSJÖN 1969

FIG. 11 TEMPERATURFÖRHÅLLANDEN ($^{\circ}\text{C}$) VID STATION 24

66

IVÖSJÖN 1969

68

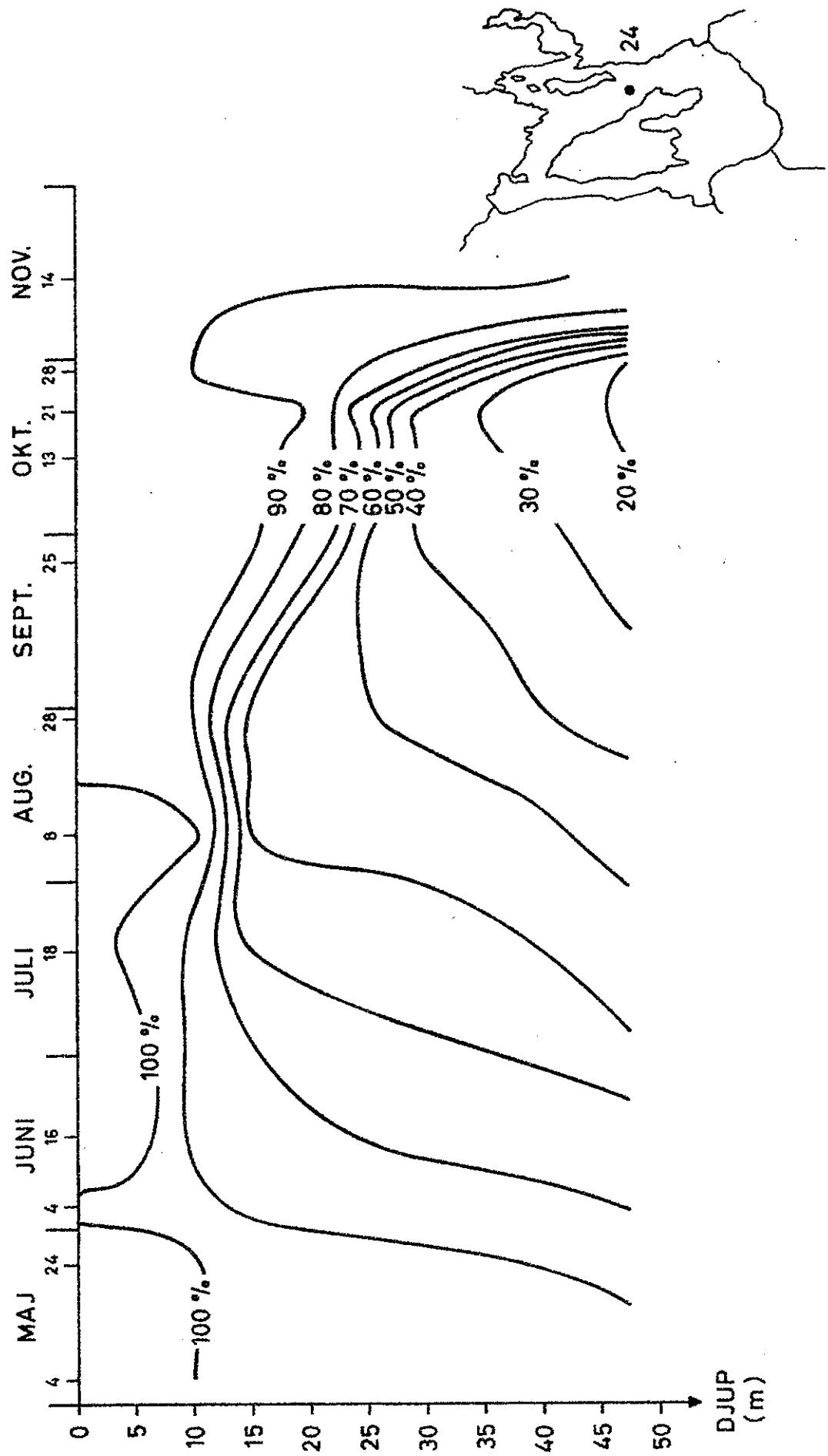
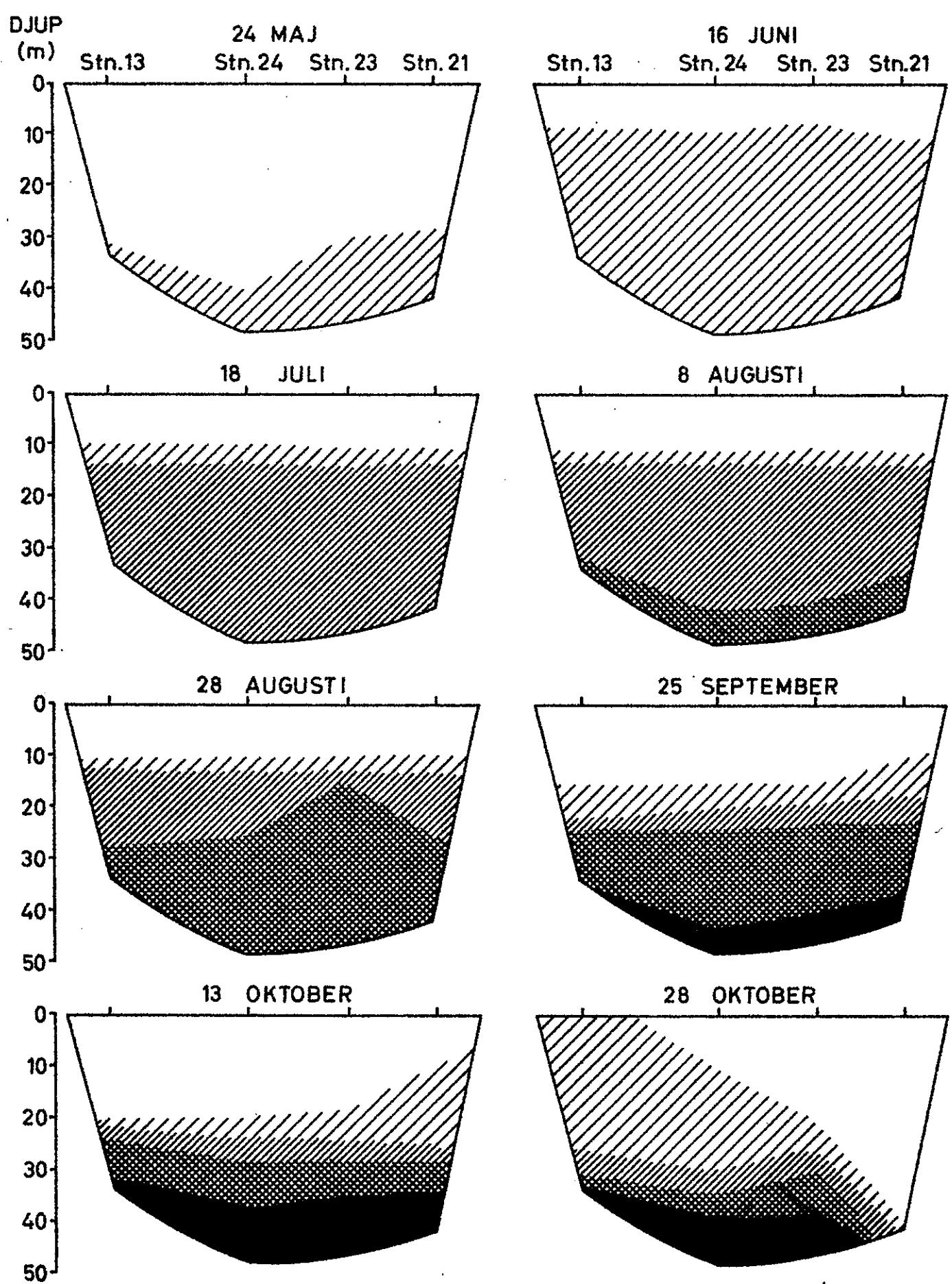

FIG. 13 SYREMÄTTNAD (O_2 %) VID STATION 24

FIG.14 SYREMÄTTNAD ($O_2\%$) I IVÖSJÖNS STORA DJUPBÄCKEN

IVÖSJÖN 1969

70

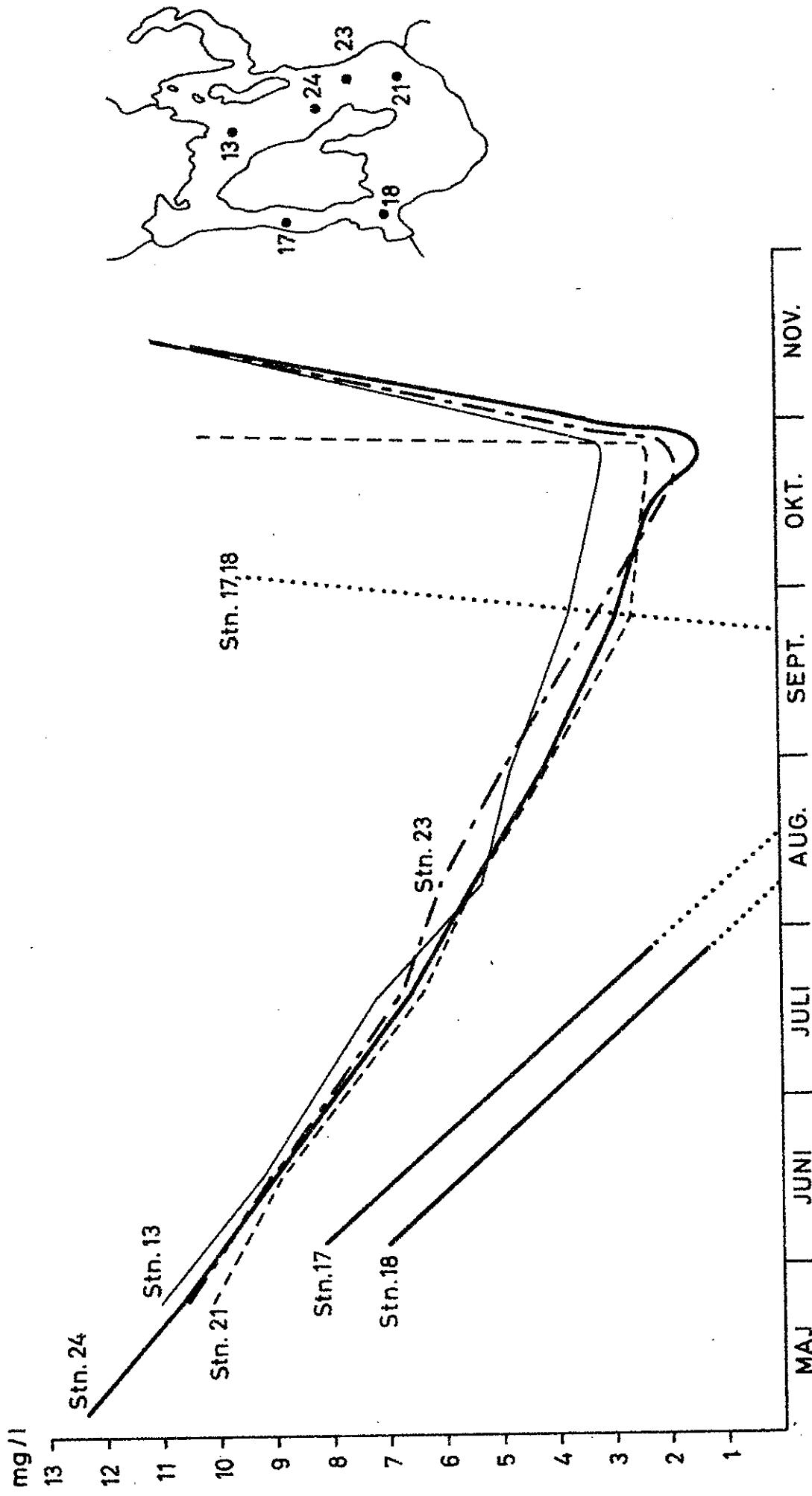

FIG. 15 BOTTENSYRE ($\text{mg O}_2/\text{l}$) VID STATIONERNA 13, 17, 18, 21, 23, OCH 24

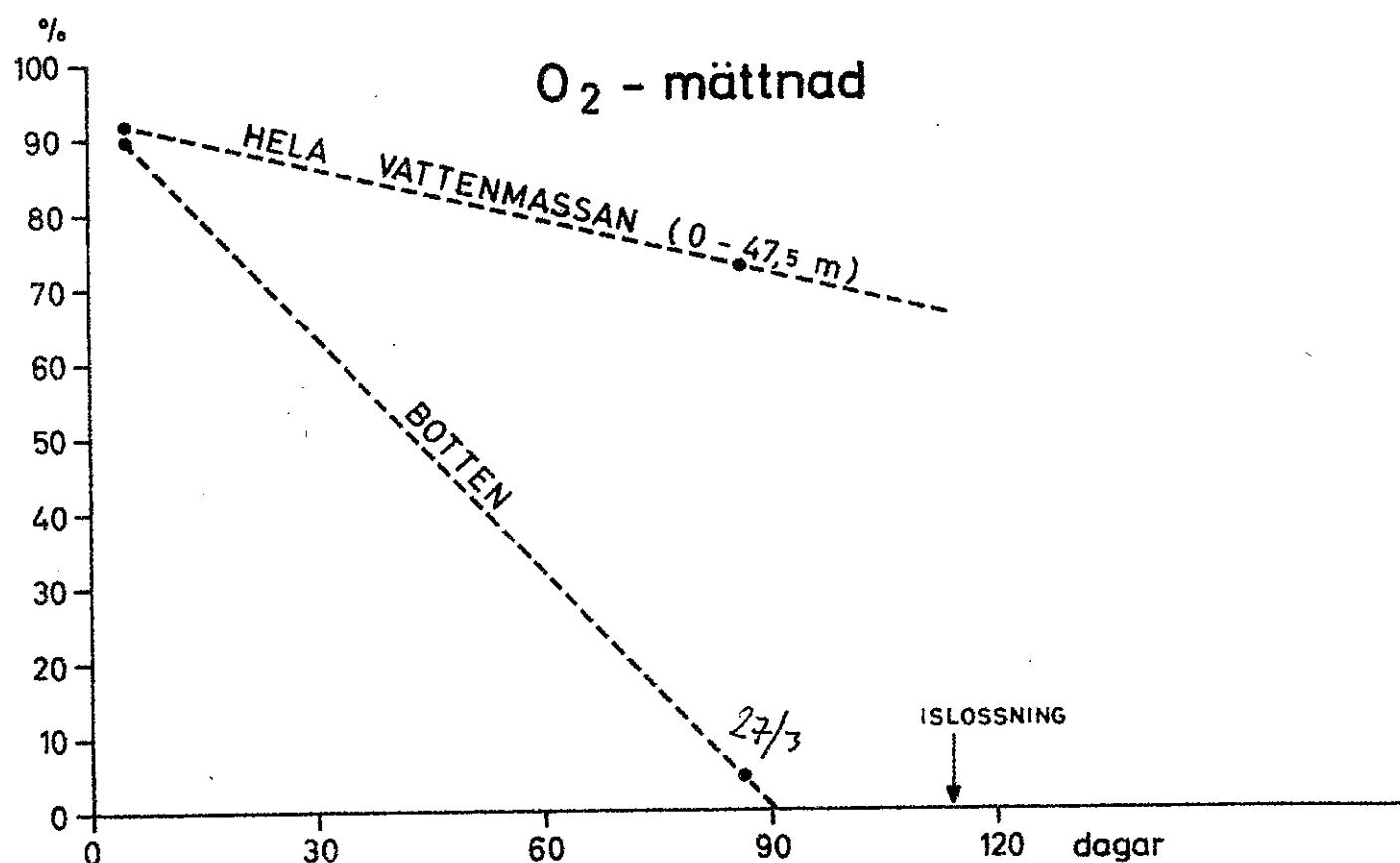
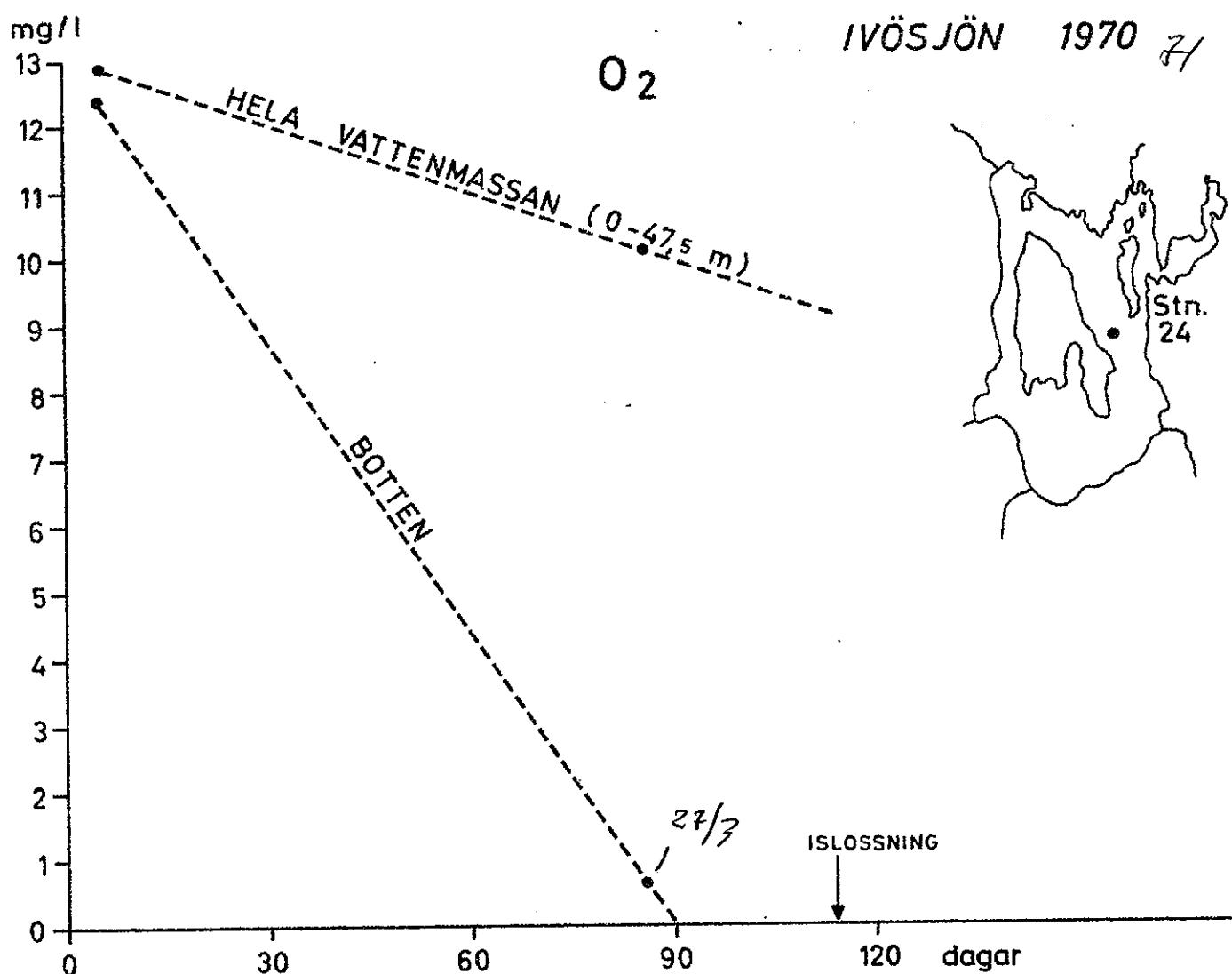

FIG.16 SYREFÖRHÅLLANDERNA UNDER VINTERSTAGNATIONEN
1 JAN. - 24 APRIL 1970

IVÖSJÖN
STATION 24

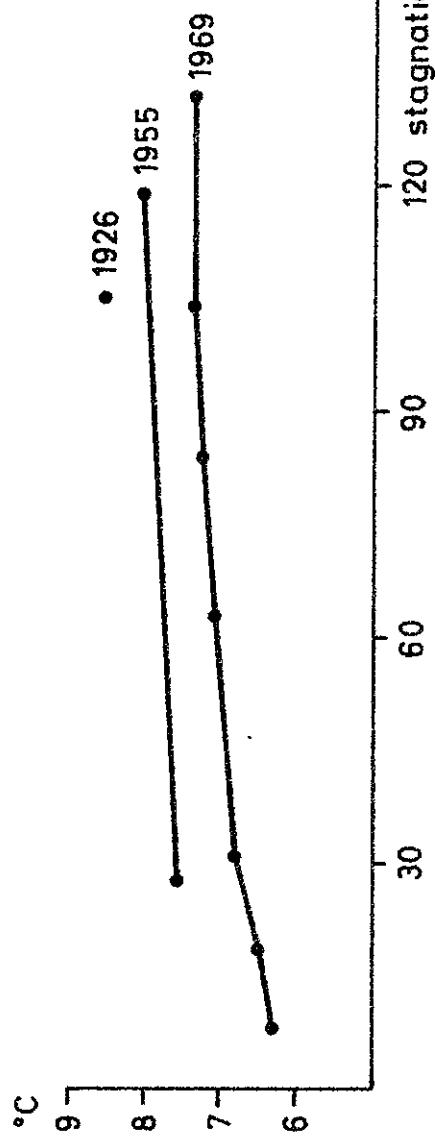
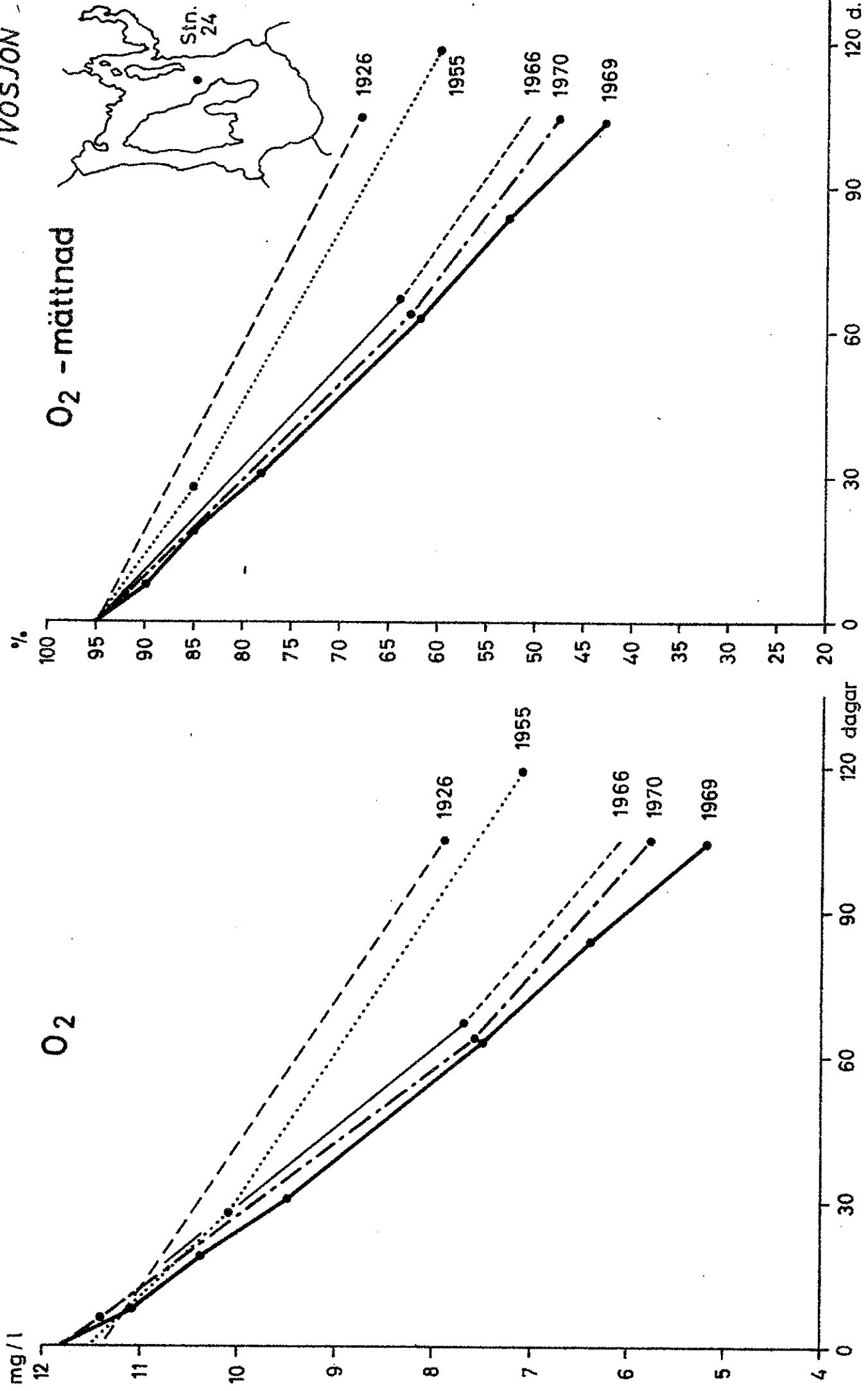

FIG. 17 TEMPERATUREN I HYPOLIMNION ÅREN 1926, 1955 OCH 1969.

IVÖSJÖN

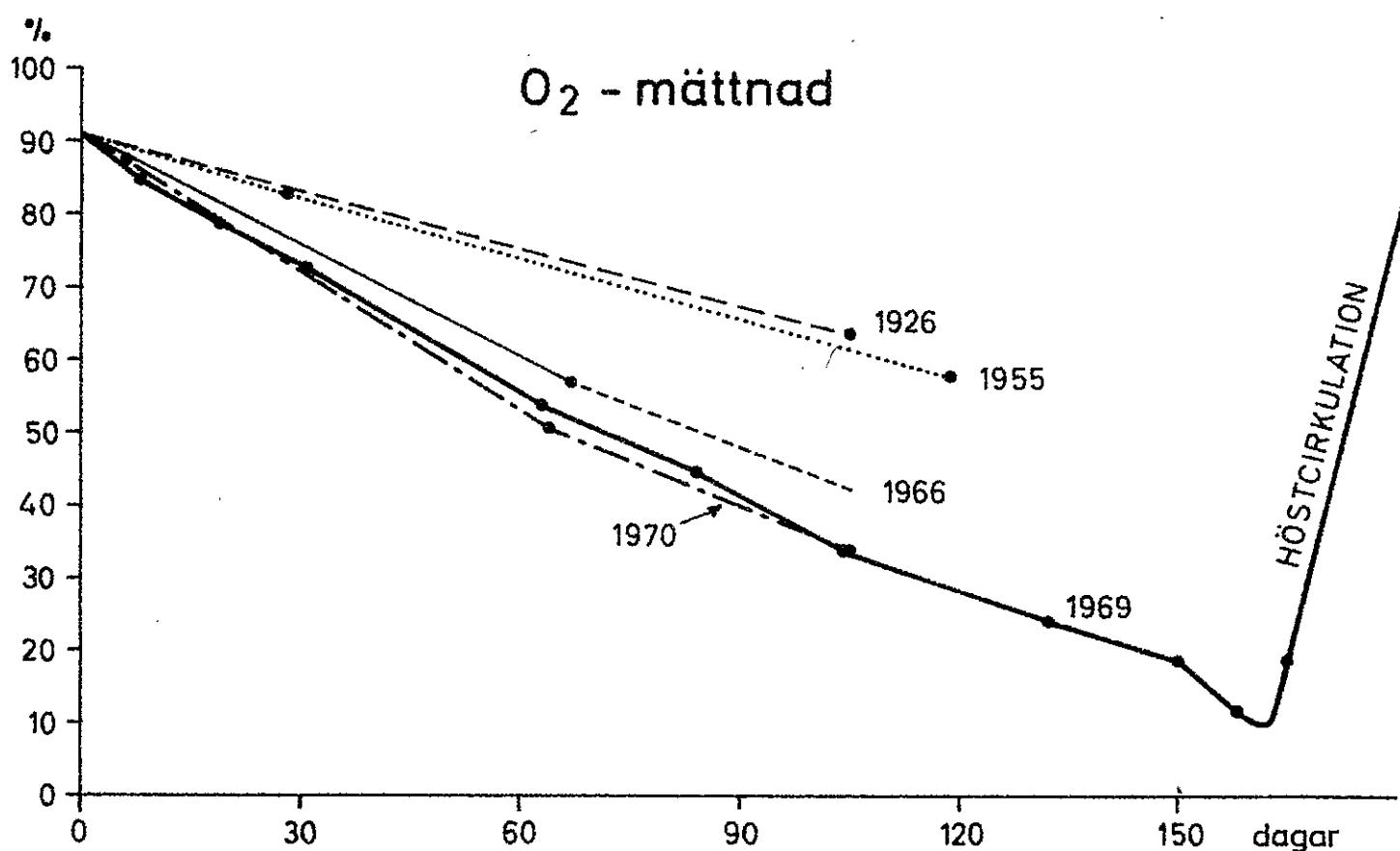
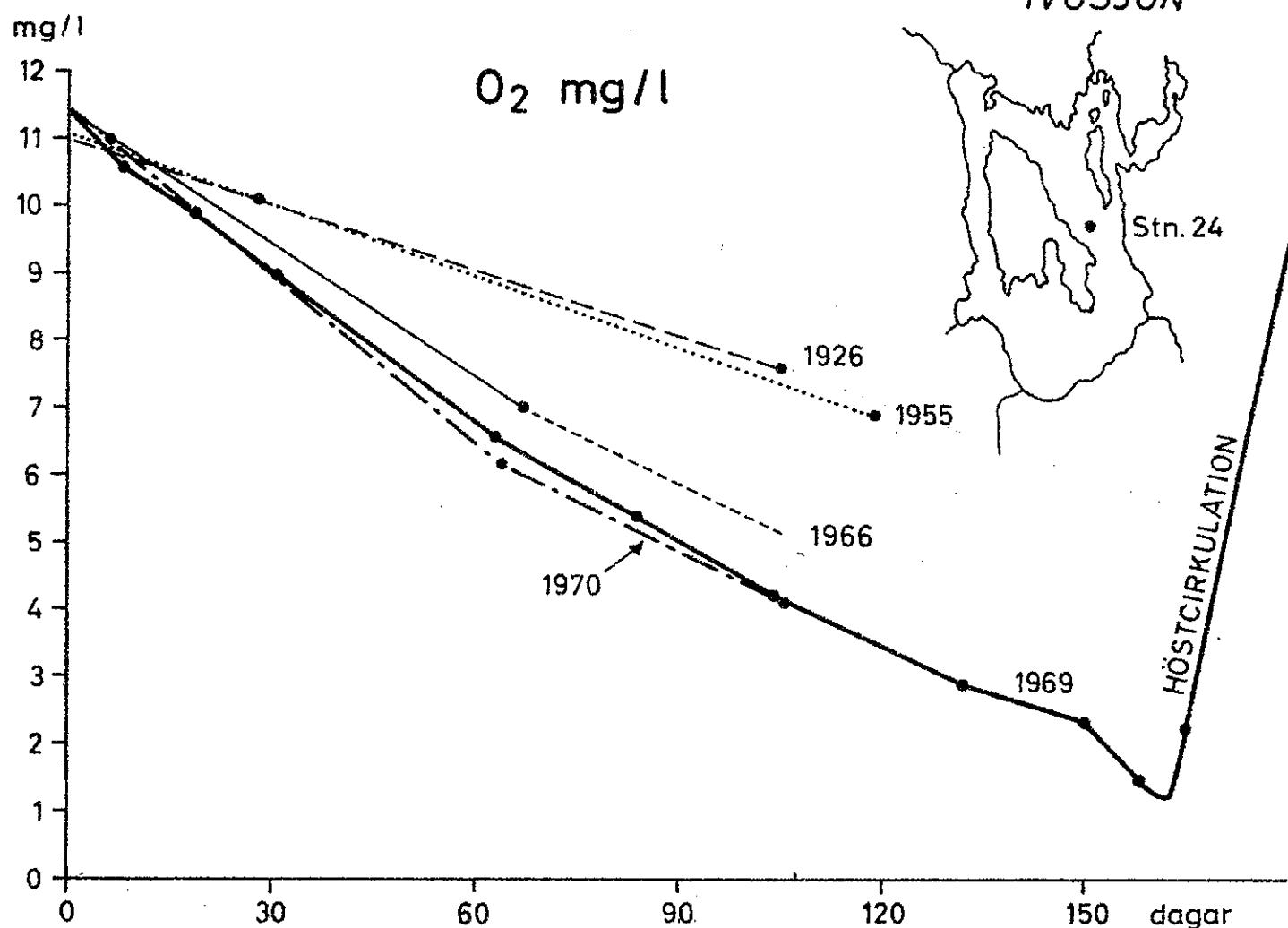

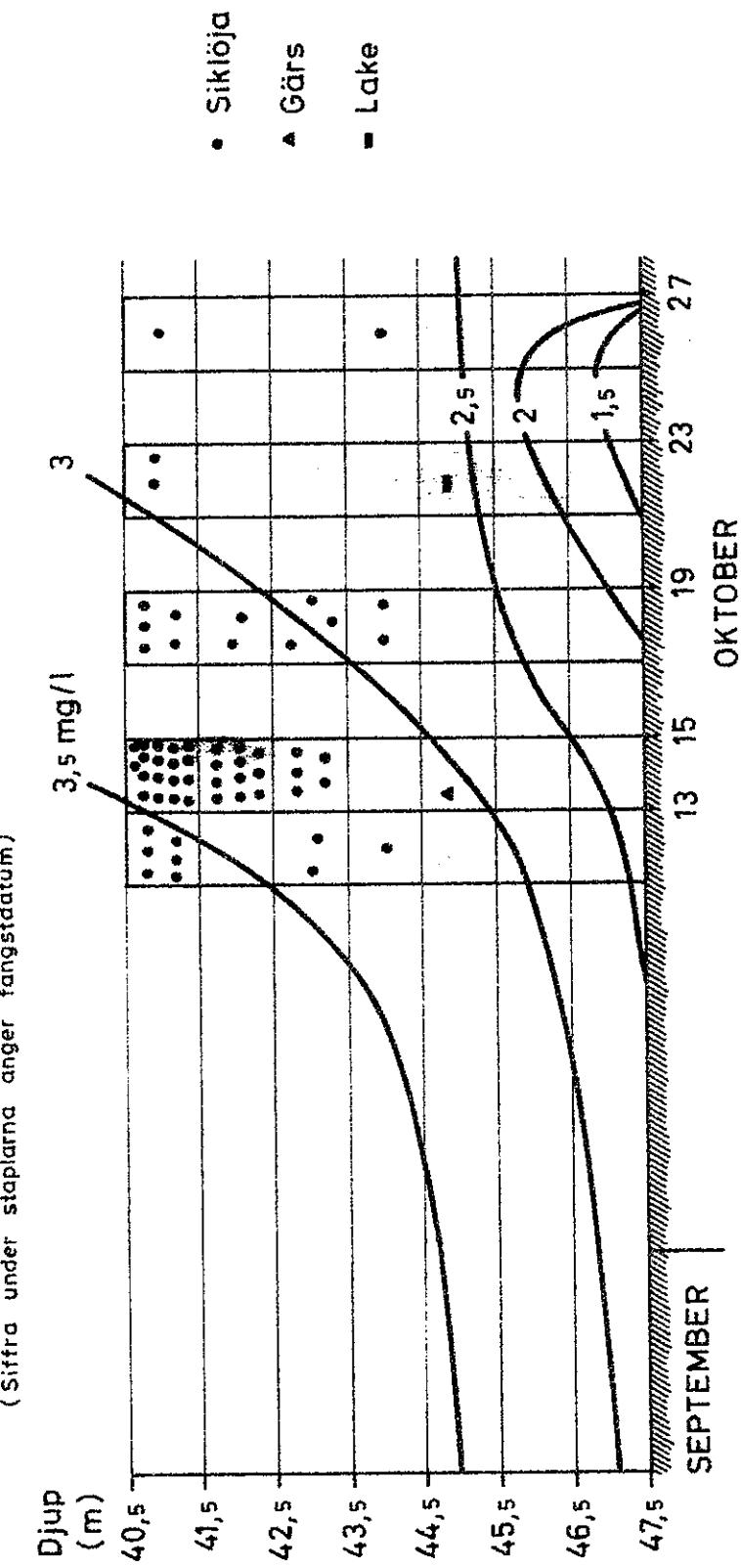
FIG.19 SYREFÖRHÅLLANDERNA VID BOTTNEN UNDER SOMMARSTAGNATIONERNA ÅREN 1926, 1955, 1966, 1969, OCH 1970

FIG. 20

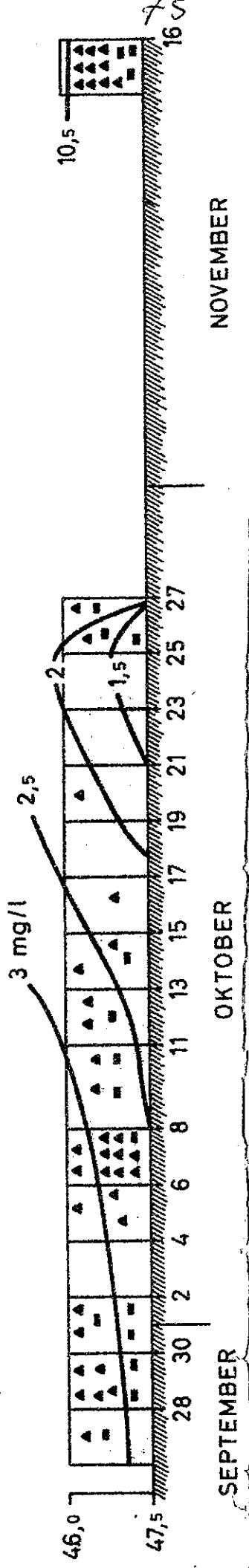
IVÖSSJÖN hösten 1969

NÄTFSKE SAMT SYRGASFÖRHÅLLÄNDEN (mg O₂/l) VID STATION 24

Fiske med ett 7 m djupt bomullsräta. Fisken placerad efter den vertikala placeringen vid fångsten

Fiske med två 1,5 m djupa nylönnat
(Siftra under staplarna anger fängstdatum)

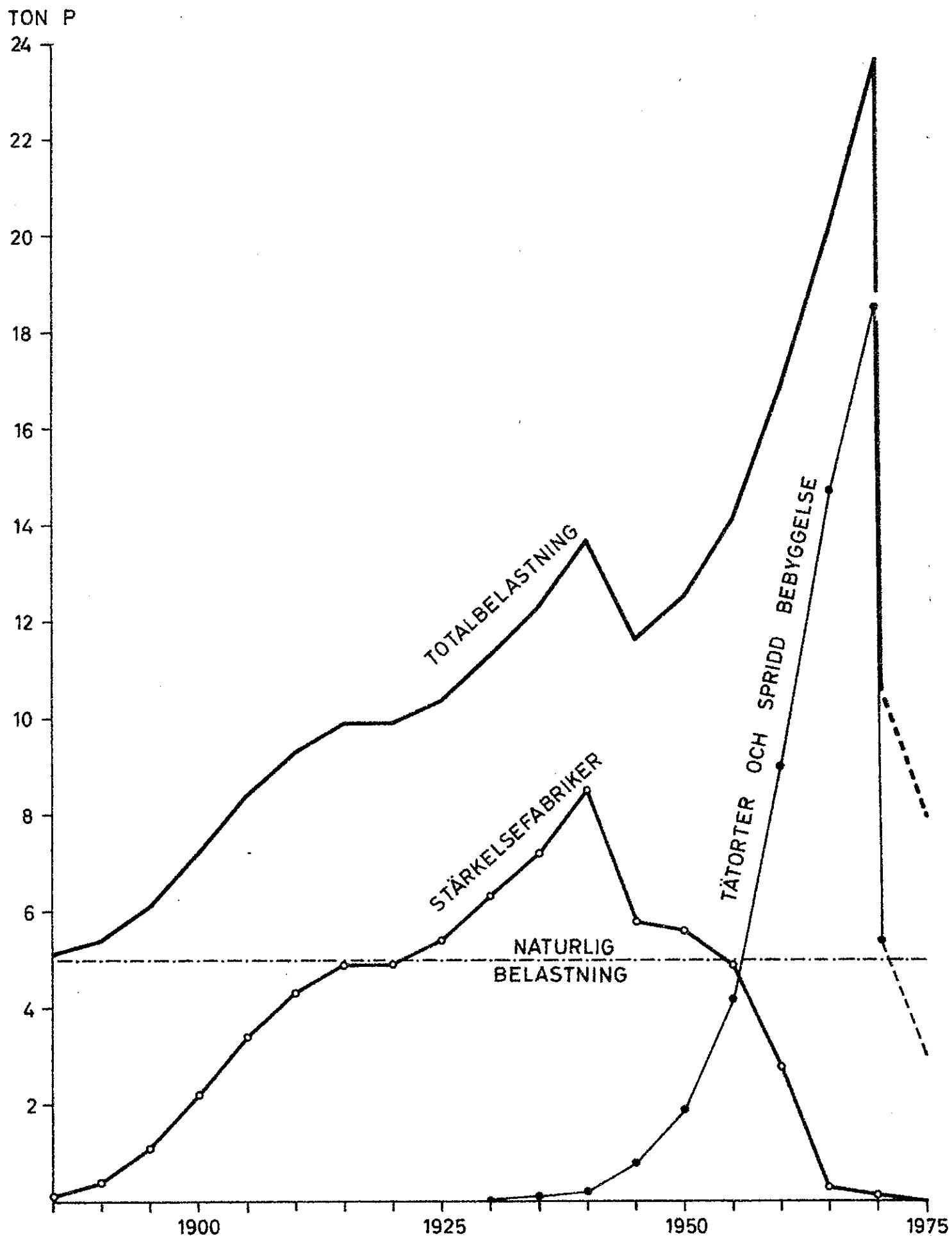
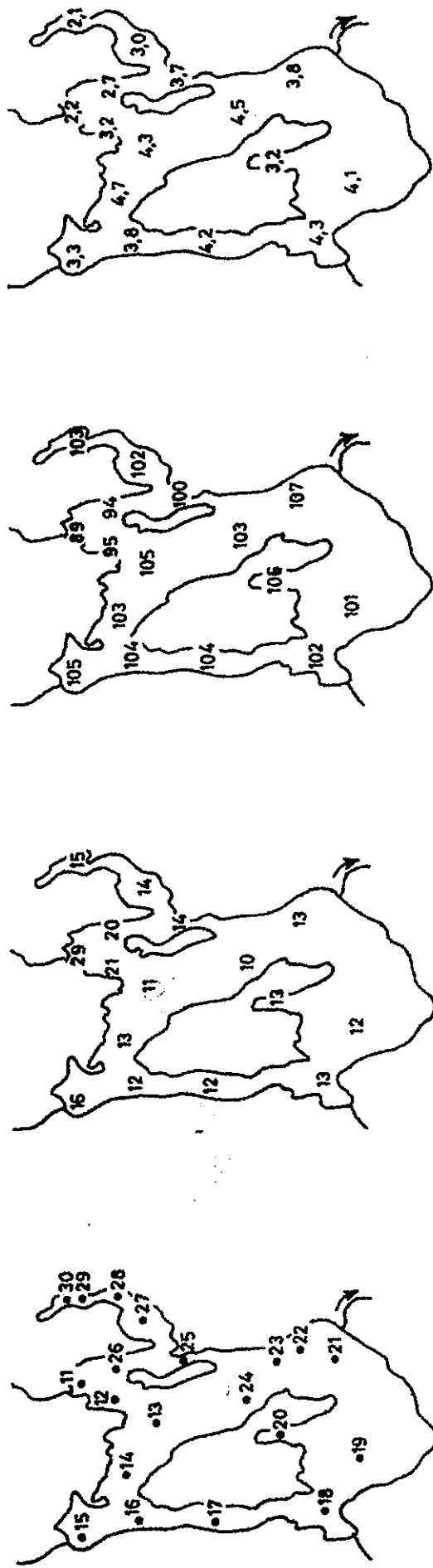

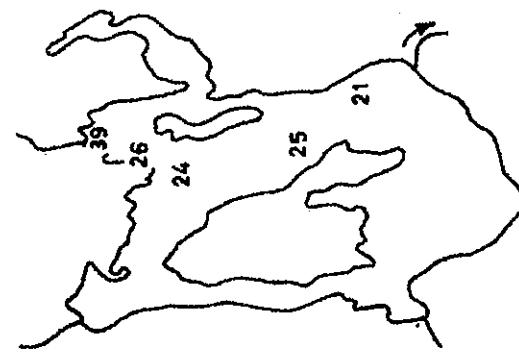
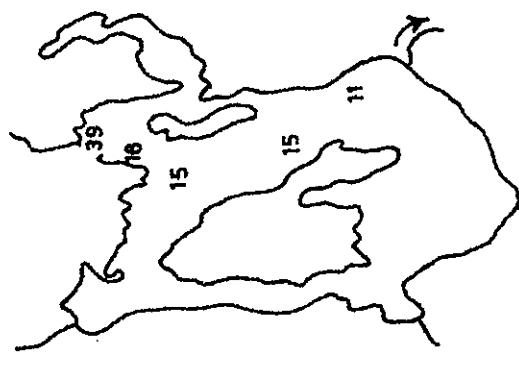
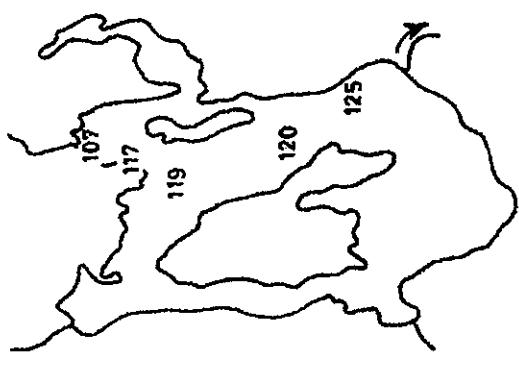
FIG. 21 IVÖSJÖNS P - BELASTNING 1885 - 1975

FIG. 22 YTVATTENPROV FRÅN IVÖSJÖN 1966 och 1969

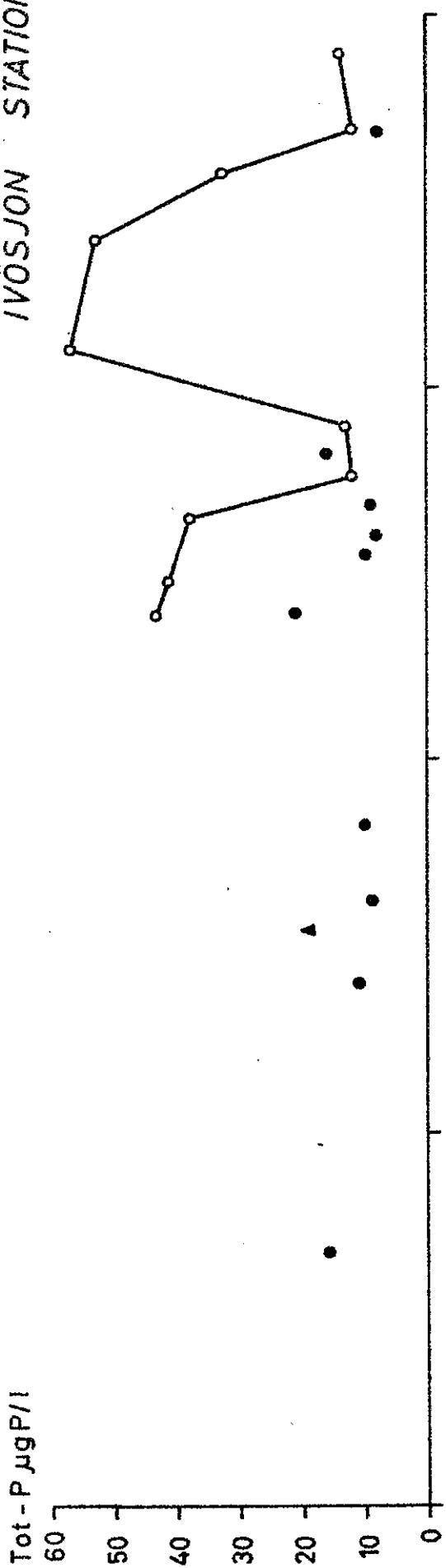

TOTALFOSFOR ($\mu\text{g P/l}$) 1966
SPECIFIK LEDNINGS-
FÖRMÅGA ($\mathcal{X}_{20} \cdot 10^6$) 1966

SIKTDJUP (m) 1966
SPECIFIK LEDNINGS-
FÖRMÅGA ($\mathcal{X}_{20} \cdot 10^6$) 1969

IVÖSJÖN STATION 24

Tot-N mg N/l

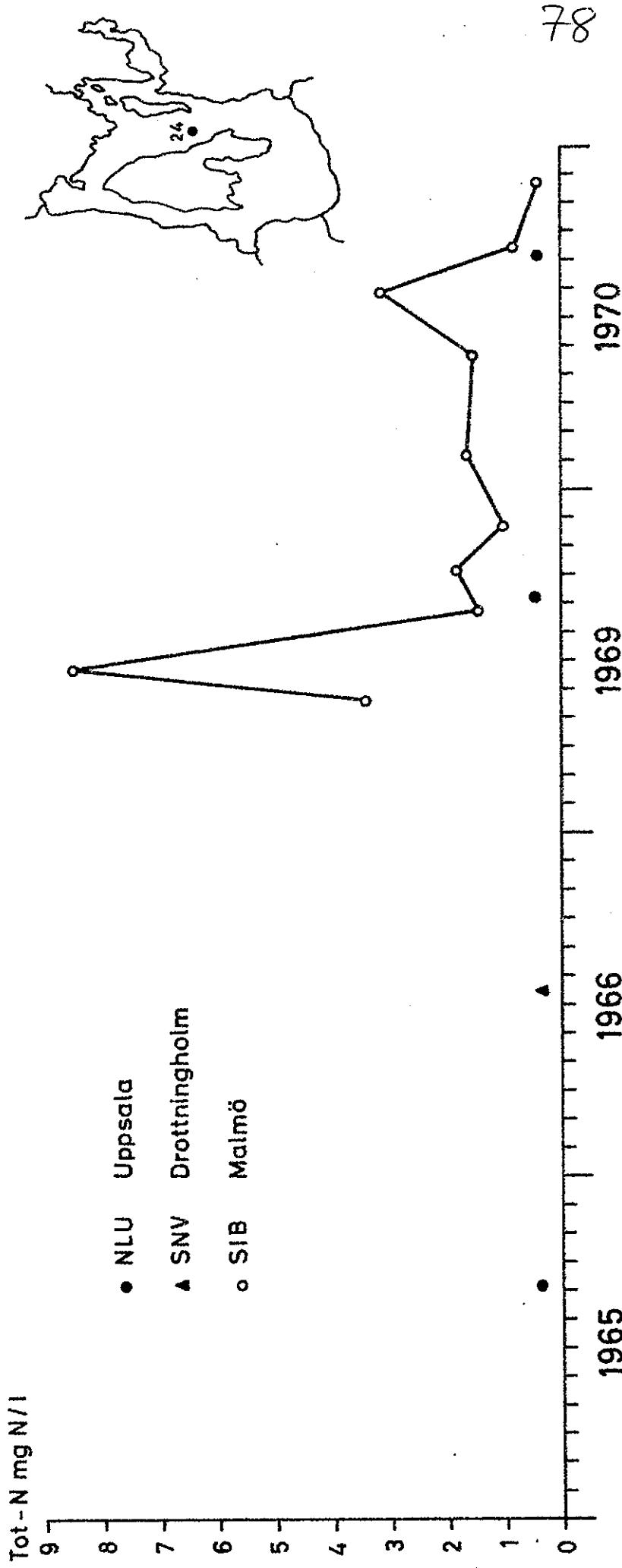

FIG. 23 FOSFOR OCH KVÄVE I IVÖSJÖNS YTVATTEN 1965, 1966, 1969 OCH 1970.

78

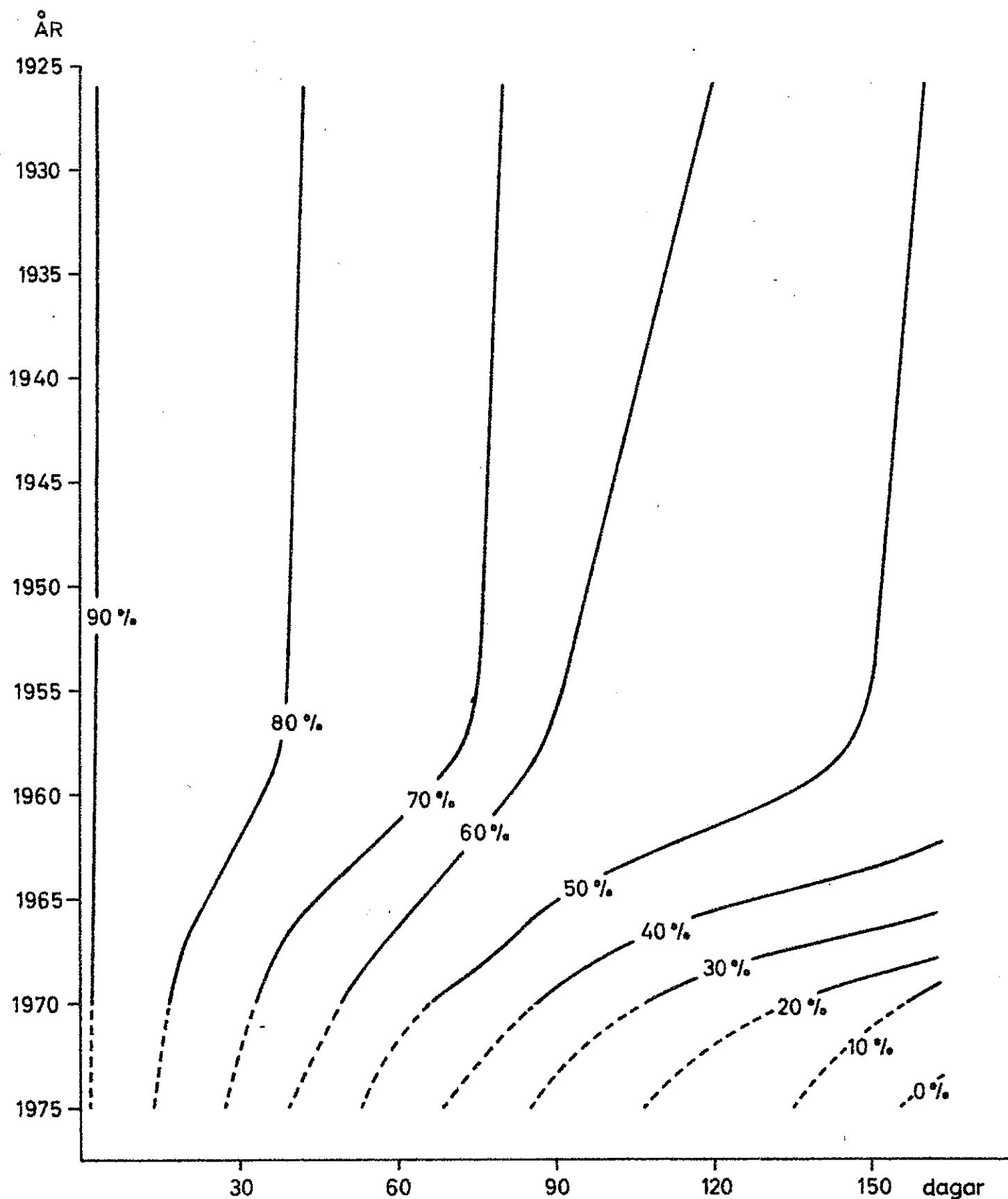

FIG. 24 SYRGASMÄTTNADENS (O_2 - %) BERÄKNADE FÖRÄNDRING VID BOTTNEN
UNDER SOMMARSTAGNATIONERNA ÅREN 1926 - 1975

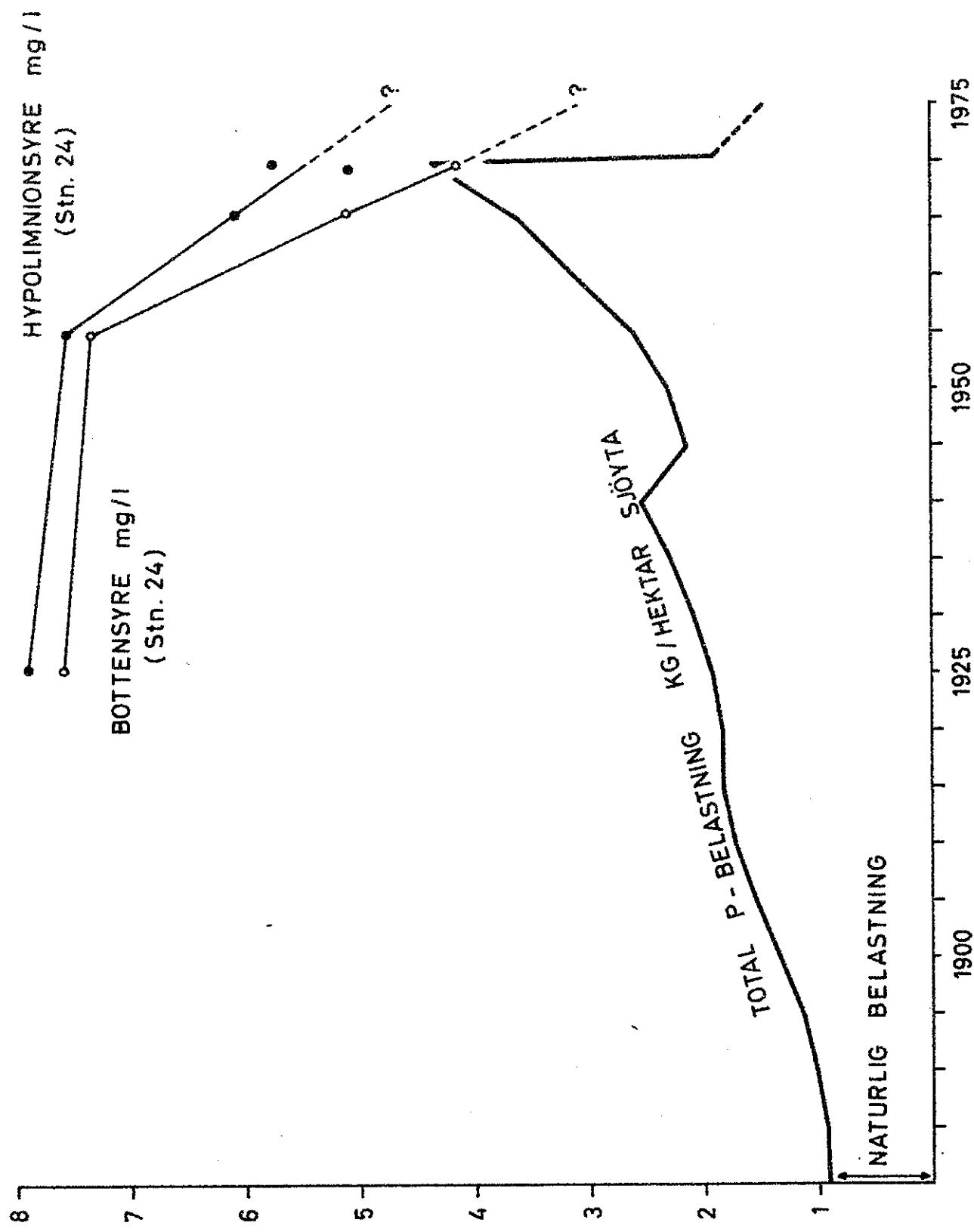

FIG. 25 FOSFORBELASTNING - OCH SYRGASFÖRÄNDRINGAR I IVÖSJÖN